

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► **B****UREDBA KOMISIJE (EU) br. 748/2012**

od 3. kolovoza 2012.

o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija

(preinačena)

(Tekst značajan za EGP)

(SL L 224, 21.8.2012., str. 1.)

Koju je izmijenila:

Službeni list

		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Uredba Komisije (EU) br. 7/2013 od 8. siječnja 2013.	L 4	36	9.1.2013.
► <u>M2</u>	Uredba Komisije (EU) br. 69/2014 od 27. siječnja 2014.	L 23	12	28.1.2014.
► <u>M3</u>	Uredba Komisije (EU) 2015/1039 od 30. lipnja 2015.	L 167	1	1.7.2015.
► <u>M4</u>	Uredba Komisije (EU) 2016/5 od 5. siječnja 2016.	L 3	3	6.1.2016.
► <u>M5</u>	Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/897 od 12. ožujka 2019.	L 144	1	3.6.2019.
► <u>M6</u>	Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/570 od 28. siječnja 2020.	L 132	1	27.4.2020.
► <u>M7</u>	Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/699 od 21. prosinca 2020.	L 145	1	28.4.2021.

Koju je ispravio:► **C1** Ispravak, SL L 146, 5.6.2019, str. 116 (2019/897)

▼B**UREDBA KOMISIJE (EU) br. 748/2012****od 3. kolovoza 2012.**

o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija

(preinačena)**(Tekst značajan za EGP)***Članak 1.***Područje primjene i definicije**

1. U skladu s člankom 5. stavkom 5. i člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008, ovom se Uredbom utvrđuju zajednički tehnički zahtjevi i upravni postupci za certifikaciju proizvoda, dijelova i uređaja u vezi s plovidbenošću i zaštitom okoliša te se određuje sljedeće:

- (a) izdavanje certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa i dodatnih certifikata tipa te izmjene tih certifikata;
- (b) izdavanje svjedodžaba o plovidbenosti, ograničenih svjedodžaba plovidbenosti zrakoplova, dozvola za letenje i potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu;
- (c) izdavanje odobrenja projekta popravka;
- (d) dokazivanje sukladnosti sa zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša;
- (e) izdavanje potvrda o buci;
- (f) identifikacija proizvoda, dijelova i uređaja;
- (g) certifikacija određenih dijelova i uređaja;
- (h) certifikacija projektnih i proizvodnih organizacija;
- (i) izdavanje naredaba o plovidbenosti.

2. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „JAA” znači „Joint Aviation Authorities” (Zajedničke zrakoplovne vlasti);
- (b) „JAR” znači „Joint Aviation Requirements” (Zajednički zrakoplovni zahtjevi);
- (c) „Part 21.” znači zahtjevi i postupci za certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te projektnih i proizvodnih organizacija, utvrđeni u Prilogu I. ovoj Uredbi;

▼M6

▼B

- (e) „glavno sjedište” znači glavni ured ili registrirano sjedište poduzeća u kojem se izvode glavne financijske funkcije i operativni nadzor nad djelatnostima iz ove Uredbe;
- (f) „artikl” znači bilo koji dio i uređaj koji se koristi u civilnom zrakoplovu;
- (g) „ETSO” znači Naredba o europskim tehničkim standardima. Naredba o europskim tehničkim standardima je detaljna specifikacija plovidbenosti koju je izdala Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu „Agencija”), kako bi se osigurala sukladnost sa zahtjevima iz ove Uredbe kao minimalni standard učinkovitosti za navedene artikle;
- (h) „EPA” znači europsko odobrenje dijela („European Part Approval”); europsko odobrenje dijela za neki artikl znači da je taj artikl proizveden u skladu s odobrenim projektnim podacima, koji ne pripadaju nositelju certifikata tipa za dotični proizvod, osim ETSO artikala;
- (i) „zrakoplov ELA 1” znači sljedeći europski laki zrakoplov s posadom:
 - i. zrakoplov čija je najveća dopuštena masa pri uzijetanju (MTOM) 1 200 kg ili manje, koji nije razvrstan kao složeni motorni zrakoplov;-
 - ii. jedrilica ili motorna jedrilica čiji je MTOM 1 200 kg ili manje;
 - iii. balon s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili vrućeg zraka koji nije veći od 3 400 m³ za balone uzgonjene vrućim zrakom, 1 050 m³ za balone uzgonjene plinom i 300 m³ za sputane balone uzgonjene plinom;
 - iv. zračni brod projektiran za najviše četiri osobe s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili vrućeg zraka koji nije veći od 3 400 m³ za zračni brod uzgonjen vrućim zrakom i 1 000 m³ za zračni brod uzgonjen plinom;
- (j) „zrakoplov ELA 2” znači sljedeći europski laki zrakoplov s posadom:
 - i. zrakoplov čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 2 000 kg ili manje, koji nije razvrstan kao složeni motorni zrakoplov;
 - ii. jedrilica ili motorna jedrilica čiji je MTOM 2 000 kg ili manje;
 - iii. balon;
 - iv. zračni brod uzgonjen vrućim zrakom;
 - v. zračni brod uzgonjen plinom koji je u skladu sa sljedećim karakteristikama:

— 3 % maksimalne statičke težine,

▼B

- ne-vektorski potisak (osim povratnog potiska),
- konvencionalan i jednostavan projekt konstrukcije, kontrolnog sustava i sustava baloneta,
- komande bez serva;

vi. vrlo laki rotokopter;

▼M5

- (k) „podaci o operativnoj prikladnosti (OSD)” znači podaci koji su dio certifikata tipa zrakoplova, ograničenog certifikata tipa zrakoplova ili dodatnog certifikata tipa zrakoplova i sadržavaju sve sljedeće elemente:
- i. minimalni program osposobljavanja pilota za ovlaštenje za tip, uključujući određivanje ovlaštenja za tip;
 - ii. definiciju raspona izvornih podataka ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora ili privremene podatke u svrhu privremene kvalifikacije simulatora;
 - iii. minimalni program osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja za certificiranje održavanja, uključujući određivanje ovlaštenja za tip;
 - iv. određivanje tipa ili varijante za kabinsko osoblje i podatke koji se odnose na tip za kabinsko osoblje;
 - v. glavnu listu minimalne opreme.

▼B*Članak 2.***Certifikacija proizvoda, dijelova i uređaja**

1. Certifikati za proizvode, dijelove i uređaje izdaju se kako je navedeno u Prilogu I. (Partu 21.).
2. Odstupajući od točke 1., zrakoplovi, uključujući bilo koji ugrađeni proizvod, dio i uređaj, koji nisu registrirani u državi članici, izuzimaju se od odredaba Priloga I. (Part 21.) pododjeljaka H i I. Oni se također izuzimaju od odredaba Priloga I. (Part 21.) pododjeljaka P, osim kada je država članica propisala identifikacijske oznake.

*Članak 3.***Kontinuirana valjanost certifikata tipa i povezanih svjedodžaba o plovidbenosti**

1. Za proizvode za koje je država članica izdala certifikat tipa ili dokument kojim se dopušta izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti prije 28. rujna 2003., primjenjuju se sljedeće odredbe:

- (a) smatra se da proizvod ima certifikat tipa izdan u skladu s ovom Uredbom, ako:

▼ M2

i. njegova osnova certifikacije tipa bila je:

- osnova za certifikaciju tipa JAA, za proizvode koji su bili certificirani u skladu s postupcima JAA, kako je definirano u njihovoj listi podataka JAA ili
- za druge proizvode, osnova certifikacije tipa kako je definirana u listi podataka certifikata tipa države u kojoj je proizvod projektiran ako je ta država bila:
 - država članica, osim kada Agencija, posebno vodeći računa o primijenjenim certifikacijskim specifikacijama i iskustvu u službi, utvrdi da navedena osnova certifikacije tipa ne osigurava razinu sigurnosti koja je jednaka razini sigurnosti koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovom Uredbom ili
 - država s kojom je određena država članica sklopila bilateralni sporazum o plovidbenosti ili sličan sporazum prema kojem su navedeni proizvodi certificirani na temelju certifikacijskih specifikacija države u kojoj su proizvodi projektirani, osim kada Agencija utvrdi da takve certifikacijske specifikacije ili iskustvo u službi ili sigurnosni sustav navedene države ne osiguravaju razinu sigurnosti koja je jednaka razini sigurnosti koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovom Uredbom.

Agencija provodi prvu procjenu učinaka odredaba druge alineje s ciljem davanja mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmjene ove Uredbe;

▼ B

- ii. se na proizvod primjenjuju oni zahtjevi vezani uz zaštite okoliša koji su za njega utvrđeni u Aneksu 16. Čikaške konvencije;
 - iii. se na njega primjenjuju naredbe o plovidbenosti države projektiranja;
- (b) smatra se da je projekt pojedinačnog zrakoplova, koji je u registar određene države članice bio upisan prije 28. rujna 2003., odobren u skladu s ovom Uredbom, ako:
- i. je njegov osnovni projekt tipa bio dio certifikata tipa iz točke (a);
 - ii. su sve izmjene tog osnovnog projekta tipa, za koje nije odgovoran nositelj certifikata tipa, bile odobrene; i
 - iii. su se poštovale naredbe o plovidbenosti koje je država članica u kojoj je zrakoplov registriran izdala ili donijela prije 28. rujna 2003., uključujući sve izmjene naredaba o plovidbenosti države u kojoj je isti projektiran, s kojima se suglasila država članica u kojoj je zrakoplov registriran.
2. Što se tiče proizvoda, za koje je 28. rujna 2003. postupak certifikacije tipa putem JAA-a ili određene države članice bio u tijeku, primjenjuje se sljedeće:
- (a) ako se za određeni proizvod postupak certifikacije provodi u nekoliko država članica, kao referenca uzima se projekt koji je najnapredniji;

▼B

- (b) ne primjenjuje se Prilog I. (Part 21.) točka 21.A.15 podtočke (a), (b) i (c);

▼M2

- (c) odstupajući od točke 21.A.17A Priloga I. (Dio 21.), osnova certifikacije ona je koju utvrdi JAA ili, kada je to primjenjivo, država članica na dan podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja;
- (d) nesukladnosti utvrđene u skladu s postupcima JAA ili države članice, za potrebe ispunjavanja odredaba točaka 21.A.20 podtočaka (a) i (d) Priloga I. (Dio 21.), smatra se da ih je utvrdila Agencija.

▼B

3. U pogledu proizvoda koji imaju nacionalni ili njemu jednakovrijedan certifikat tipa i za koje postupak odobrenja izmjene koji provodi određena država članica nije bio dovršen u trenutku kad je certifikat tipa morao biti u skladu s ovom Uredbom, primjenjuje se sljedeće:

- (a) ako postupak odobrenja provodi nekoliko država članica, kao referenca uzima se projekt koji je najnapredniji;
- (b) ne primjenjuje se Prilog I. (Part 21.) točka 21.A.93;
- (c) primjenjiva osnova certifikacije tipa je ona koju je uspostavio JAA ili, prema potrebi, država članica na dan podnošenja zahtjeva za odobrenje izmjene;
- (d) za nesukladnosti utvrđene u skladu s postupcima JAA-a ili države članice, za potrebe ispunjavanja odredaba Priloga I. (Part 21.) točke 21.A.103 podtočke (a) stavka 2. i podtočke (b), smatra se da ih je utvrdila Agencija.

4. U pogledu proizvoda koji imaju nacionalni ili njemu jednakovrijedan certifikat tipa i za koje postupak odobrenja projekta većeg popravka koji provodi određena država članica nije bio završen u trenutku kad se certifikat tipa trebao utvrditi u skladu s ovom Uredbom, za potrebe ispunjavanja odredaba Priloga I. (Part 21.) točke 21.A.433 podtočke (a), smatra se da je nesukladnosti, utvrđene u skladu s postupcima JAA-a ili države članice, utvrdila Agencija.

5. Smatra se da je svjedodžba o plovidbenosti, koju izda određena država članica i kojom se potvrđuje sukladnost s certifikatom tipa, utvrđena u skladu s točkom 1., u skladu s ovom Uredbom.

*Članak 4.***Kontinuirana valjanosti dodatnih certifikata tipa**

1. U pogledu certifikata tipa koje je izdala država članica u skladu s postupcima JAA-a ili primjenjivim nacionalnim postupcima i u pogledu izmjena proizvoda koje su predložile osobe koje nisu nositelji certifikata tipa za proizvod koji je odobrila država članica u skladu s primjenjivim nacionalnim postupcima, ako su dodatni certifikat tipa ili izmjena bili valjani 28. rujna 2003., smatra se da su dodatni certifikat tipa ili izmjena izdani u skladu s ovom Uredbom.

2. U pogledu dodatnih certifikata tipa za koje je 28. rujna 2003. postupak certifikacije tipa provodila država članica u skladu s primjenjivim postupcima JAA-a za dodatne certifikate tipa i u pogledu većih

▼B

izmjena proizvoda koje su predložile osobe koje nisu nositelji certifikata tipa za proizvod, za koje je 28. rujna 2003. bio u tijeku postupak certifikacije koji je provodila država članica u skladu s primjenjivim nacionalnim postupcima, primjenjuje se sljedeće:

- (a) ako je postupak certifikacije provodilo nekoliko država članica, kao referenca uzima se najnapredniji projekt;
- (b) ne primjenjuje se Prilog I. (Part 21.) točka 21.A.113 podtočke (a) i (b);
- (c) primjenjiva osnova certifikacije tipa je ona koju je uspostavio JAA ili, prema potrebi, država članica na dan podnošenja zahtjeva za izdavanje dodatnog certifikata tipa ili odobrenja veće izmjene;
- (d) za nesukladnosti utvrđene u skladu s postupcima JAA-a ili države članice, za potrebe ispunjavanja odredaba Priloga I. (Part 21.) točke 21.A.115 podtočke (a), smatra se da ih je utvrdila Agencija.

▼M2**▼B***Članak 6.***Kontinuirana valjanost certifikata dijelova i uređaja**

1. Smatra se da su dozvole za dijelove i uređaje koje je izdala država članica i koje su 28. rujna 2003. bile valjane, izdane u skladu s ovom Uredbom.

2. U pogledu dijelova i uređaja za koje je država članica 28. rujna 2003. provodila postupak odobrenja ili stjecanja ovlaštenja, primjenjuje se sljedeće:

- (a) ako je postupak stjecanja ovlaštenja provodilo nekoliko država članica, kao referenca uzima se najnapredniji projekt;
- (b) ne primjenjuje se Prilog I. (Part 21.) točka 21.A.603;
- (c) primjenjivi zahtjevi u pogledu podataka utvrđeni u Prilogu I. (Part 21.) točki 21.A.605 su oni koje je utvrdila dotična država članica na dan podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja ili ovlaštenja;
- (d) za nesukladnosti koje je utvrdila država članica, smatra se da ih je za potrebe ispunjavanja odredaba Priloga I. (Part 21.) točke 21.A.606 podtočke (b) utvrdila Agencija.

*Članak 7.***Dozvola za letenje**

Uvjeti koje su države članice utvrdile prije 28. ožujka 2007. za dozvole za letenje ili drugu svjedodžbu o plovidbenosti izdanu za zrakoplove koji nisu imali svjedodžbu o plovidbenosti ili ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti izdanu u skladu s ovom Uredbom, smatraju se uvjetima utvrđenim u skladu s ovom Uredbom, osim ako je Agencija do 28. ožujka 2008. utvrdila da takvi uvjeti ne osiguravaju razinu sigurnosti jednaku onoj koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 ili ovom Uredbom.

▼ **M2***Članak 7.a***Podaci o operativnoj prikladnosti**

1. Nositelj certifikata tipa za zrakoplov izdanog prije 17. veljače 2014. koji namjerava isporučiti novi zrakoplov operatoru iz EU-a na dan ili nakon 17. veljače 2014. dobiva odobrenje u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.), osim minimalnog programa osposobljavanja osoblja koje ima ovlaštenje za certificiranje održavanja i osim za izvorne podatke ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora. Odobrenje se mora ishoditi najkasnije do 18. prosinca 2015. ili prije nego što operator iz EU-a počne koristiti zrakoplov, što god od toga nastupi kasnije. Podaci o operativnoj prikladnosti mogu biti ograničeni na model koji se isporučuje.

2. Podnositelj zahtjeva za certifikat tipa za zrakoplov za koji je zahtjev predan prije 17. veljače 2014. i za koji certifikat tipa nije izdan prije 17. veljače 2014. dobiva odobrenje u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.), osim minimalnog programa osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja za certificiranje održavanja i osim za izvorne podatke ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora. Odobrenje se mora ishoditi najkasnije do 18. prosinca 2015. ili prije nego što operator iz EU-a počne koristiti zrakoplov, što god od toga nastupi kasnije. Nalaze o sukladnosti nadležnog tijela u postupcima Odbora za ocjenu operativnosti koji se provode u okviru odgovornosti JAA ili Agencije prije stupanja na snagu ove Uredbe Agencija prihvaća bez daljnje verifikacije.

3. Izvješća Odbora za ocjenu operativnosti i izvornici lista minimalne opreme koji su izdani u skladu s JAA postupcima ili koje je izdala Agencija prije stupanja na snagu ove Uredbe smatraju se podacima o operativnoj prikladnosti, odobrenima u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.) te se uključuju u relevantni certifikat tipa. Prije 18. lipnja 2014. nositelji relevantnih certifikata tipa predlažu Agenciji podjelu podataka o operativnoj prikladnosti na obvezne podatke i neobvezne podatke.

4. Od nositelja certifikata tipa koji uključuju podatke o operativnoj prikladnosti zahtijeva se da ishode odobrenje proširenja područja njihovog odobrenja projektne organizacije ili postupaka koji su alternativa odobrenju projektne organizacije, kako je primjenjivo, koji će uključivati aspekte operativne prikladnosti prije 18. prosinca 2015.

▼ **B***Članak 8.***Projektne organizacije**

1. Organizacija odgovorna za projektiranje proizvoda, dijelova i uređaja ili za izmjene ili popravke na njima, dokazuje svoju sposobnost u skladu s Prilogom I. (Part 21.).

▼B

2. Odstupajući od točke 1., organizacija čije je glavno sjedište u državi koja nije članica, može dokazati svoju sposobnost na temelju certifikata koji je izdala navedena država za proizvod, dio i uređaj za koji podnosi zahtjev, ako:

- (a) je u toj državi proizvod projektiran; i
- (b) je Agencija utvrdila da sustav te države uključuje razinu neovisne provjere sukladnosti jednaku onoj koja je predviđena ovom Uredbom, bilo putem jednakovrijednog sustava odobravanja organizacija bilo neposrednim sudjelovanjem nadležnog tijela te države.

3. Za odobrenja projektnih organizacija koje je država članica izdala ili priznala u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koja su bila na snazi prije 28. rujna 2003., smatra se da su u skladu s ovom Uredbom.

*Članak 9.***Proizvodne organizacije**

1. Organizacija koja je odgovorna za proizvodnju proizvoda, dijelova i uređaja dokazuje svoju sposobnost u skladu s odredbama Priloga I. (Part 21.).

2. Odstupajući od stavka 1., proizvođač čije je glavno sjedište u državi koja nije članica može dokazati svoju sposobnost na temelju certifikata koji je izdala navedena država za proizvod, dio i uređaj za koji je podnesen zahtjev, ako:

- (a) je proizvod proizveden u toj državi; i
- (b) je Agencija utvrdila da sustav te države uključuje razinu neovisne provjere sukladnosti jednaku onoj koja je predviđena ovom Uredbom, bilo putem jednakovrijednog sustava odobrenja organizacija bilo neposrednim sudjelovanjem nadležnog tijela te države.

3. Za odobrenja organizacija za proizvodnju koje je država članica izdala ili priznala u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koja su bila na snazi prije 28. rujna 2003., smatra se da su u skladu s ovom Uredbom.

▼M5

4. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, organizacije za proizvodnju mogu od svojih nadležnih tijela zatražiti izuzeće od zahtjeva za zaštitu okoliša iz članka 9. stavka 2. prvog podstavka Uredbe (EU) 2018/1139 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).

▼B*Članak 10.***Mjere agencije**

1. Agencija razvija prihvatljive načine udovoljavanja (dalje u tekstu „AMC”) koje nadležna tijela, organizacije i osoblje mogu upotrijebiti za dokazivanje sukladnosti s odredbama Priloga I. (Part 21.) ovoj Uredbi.
2. AMC-ima koje izdaje Agencija ne uvode se novi zahtjevi, niti se ublažavaju zahtjevi Priloga I. (Part 21.) ovoj Uredbi.
3. Ne dovodeći u pitanje članke 54. i 55. Uredbe (EZ) br. 216/2008, kada se koriste prihvatljivi načini udovoljavanja koje je izdala Agencija, smatra se da su bez daljnjeg dokazivanja ispunjeni odgovarajući zahtjevi Priloga I. (Part 21.) ovoj Uredbi.

*Članak 11.***Stavljanje izvan snage**

Uredba (EZ) br. 1702/2003 stavlja se izvan snage.

Upućivanja na Uredbu koja je stavljena izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i tumače se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu III.

*Članak 12.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼ **B***PRILOG I***PART 21.****Certifikacija zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te projektnih i proizvodnih organizacija**▼ **M5***Sadržaj*

21.1 Općenito

ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI**PODODJELJAK A — OPĆE ODREDBE**

- 21.A.1 Područje primjene
- 21.A.2 Obveze osobe koja nije podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata
- 21.A.3 A Otkazivanje, nepravilno funkcioniranje i kvarovi
- 21.A.3B Naredbe o plovidbenosti
- 21.A.4 Usklađivanje projektiranja i proizvodnje

PODODJELJAK B — CERTIFIKATI TIP A I OGRANIČENI CERTIFIKATI TIP A

- 21.A.11 Područje primjene
- 21.A.13 Prihvatljivost
- 21.A.14 Dokazivanje sposobnosti
- 21.A.15 Zahtjev
- 21.A.19 Izmjene zbog kojih je potreban novi certifikat tipa
- 21.A.20 Dokazivanje sukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša
- 21.A.21 Zahtjevi za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa
- 21.A.31 Projekt tipa
- 21.A.33 Provjere i ispitivanja
- 21.A.35 Probni letovi
- 21.A.41 Certifikat tipa
- 21.A.44 Obveze nositelja
- 21.A.47 Prenosivost
- 21.A.51 Trajanje i kontinuirana valjanost
- 21.A.55 Vođenje evidencije
- 21.A.57 Priručnici
- 21.A.61 Upute za kontinuiranu plovidbenost
- 21.A.62 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti
- 21.A.65 Kontinuirana strukturna cjelovitost aviona

(PODODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)**PODODJELJAK D — IZMJENE CERTIFIKATA TIP A I OGRANIČENOG CERTIFIKATA TIP A**

- 21.A.90 A Područje primjene

▼ **M5**

21.A.90B	Standardne izmjene
21.A.91	Razvrstavanje izmjena certifikata tipa
21.A.92	Prihvatljivost
21.A.93	Zahtjev
21.A.95	Zahtjevi za odobrenje manje izmjene
21.A.97	Zahtjevi za odobrenje veće izmjene
21.A.101	Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za veću izmjenu certifikata tipa
21.A.105	Vođenje evidencije
21.A.107	Upute za kontinuiranu plovidbenost
21.A.108	Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti
21.A.109	Obveze i oznake EPA-a

PODODJELJAK E — DODATNI CERTIFIKATI TIP A

21.A.111	Područje primjene
21.A.112 A	Prihvatljivost
21.A.112B	Dokazivanje sposobnosti
21.A.113	Podnošenje zahtjeva za dodatni certifikat tipa
21.A.115	Zahtjevi za odobrenje veće izmjene u obliku dodatnog certifikata tipa
21.A.116	Prenosivost
21.A.117	Izmjene onog dijela proizvoda koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa
21.A.118 A	Obveze i oznake EPA-a
21.A.118B	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.119	Priručnici
21.A.120 A	Upute za kontinuiranu plovidbenost
21.A.120B	Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

PODODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.A.121	Područje primjene
21.A.122	Prihvatljivost
21.A.124	Zahtjev
21.A.125 A	Izdavanje pisma o suglasnosti
21.A.125B	Nesukladnosti
21.A.125C	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.126	Sustav nadzora proizvodnje

▼ **M5**

21.A.127	Ispitivanja: zrakoplovi
21.A.128	Ispitivanja: motori i elise
21.A.129	Obveze proizvođača
21.A.130	Izjava o sukladnosti

PODODJELJAK G — ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.A.131	Područje primjene
21.A.133	Prihvatljivost
21.A.134	Zahtjev
21.A.135	Izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju
21.A.139	Sustav kvalitete
21.A.143	Priručnik organizacije za proizvodnju
21.A.145	Zahtjevi za odobrenje
21.A.147	Promjene u odobrenoj organizaciji za proizvodnju
21.A.148	Promjena lokacije
21.A.149	Prenosivost
21.A.151	Uvjeti odobrenja
21.A.153	Izmjene uvjeta odobrenja
21.A.157	Provjere
21.A.158	Nesukladnosti
21.A.159	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.163	Povlastice
21.A.165	Obveze nositelja

PODODJELJAK H — SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENE SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI

21.A.171	Područje primjene
21.A.172	Prihvatljivost
21.A.173	Razvrstavanje
21.A.174	Zahtjev
21.A.175	Jezik
21.A.177	Izmjene ili preinake
21.A.179	Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama
21.A.180	Inspekcijski pregledi
21.A.181	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.182	Identifikacija zrakoplova

PODODJELJAK I — POTVRDE O BUCI

21.A.201	Područje primjene
21.A.203	Prihvatljivost
21.A.204	Zahtjev
21.A.207	Izmjene ili preinake
21.A.209	Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama
21.A.210	Inspekcijski pregledi
21.A.211	Trajanje i kontinuirana valjanost

▼ **M5**

PODODJELJAK J — ODOBRENJE PROJEKTNE ORGANIZACIJE

21.A.231	Područje primjene
21.A.233	Prihvatljivost
21.A.234	Zahtjev
21.A.235	Izdavanje odobrenja projektne organizacije
21.A.239	Sustav osiguranja projekta
21.A.243	Podaci
21.A.245	Zahtjevi za odobrenje
21.A.247	Izmjene sustava osiguranja projekta
21.A.249	Prenosivost
21.A.251	Uvjeti odobrenja
21.A.253	Izmjene uvjeta odobrenja
21.A.257	Provjere
21.A.258	Nesukladnosti
21.A.259	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.263	Povlastice
21.A.265	Obveze nositelja

PODODJELJAK K — DIJELOVI I UREĐAJI

21.A.301	Područje primjene
21.A.303	Sukladnost s odgovarajućim zahtjevima
21.A.305	Odobrenje dijelova i uređaja
21.A.307	Puštanje u uporabu dijelova i uređaja za ugradnju

(PODODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK M — POPRAVCI

21.A.431 A	Područje primjene
21 A.431B	Standardni popravci
21.A.432 A	Prihvatljivost
21.A.432B	Dokazivanje sposobnosti
21.A.432C	Zahtjev za odobrenje projekta popravka
21.A.433	Zahtjevi za odobrenje projekta popravka
21.A.435	Razvrstavanje i odobravanje projekata popravka
21.A.439	Proizvodnja dijelova za popravak
21.A.441	Izvođenje popravka
21.A.443	Ograničenja
21.A.445	Nepopravljeno oštećenje
21.A.447	Vođenje evidencije
21.A.449	Upute za kontinuiranu plovidbenost
21.A.451	Obveze i oznake EPA-a

(PODODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK O — OVLAŠTENJA NA TEMELJU NAREDBI O EUROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA

21.A.601	Područje primjene
----------	-------------------

▼ M5

21.A.602 A	Prihvatljivost
21.A.602B	Dokazivanje sposobnosti
21.A.603	Zahtjev
21.A.604	ETSO ovlaštenje za pomoćni generator (APU)
21.A.605	Zahtjevi za podatke
21.A.606	Zahtjevi za izdavanje ETSO ovlaštenja
21.A.607	Povlastice povezane s ETSO ovlaštenjem
21.A.608	Izjava o projektu i performansama (DDP)
21.A.609	Obveze nositelja ETSO ovlaštenja
21.A.610	Odobrenje odstupanja
21.A.611	Izmjene projekta
21.A.613	Vođenje evidencije
21.A.615	Inspekcijski pregled koji obavlja Agencija
21.A.619	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.621	Prenosivost

PODODJELJAK P — DOZVOLA ZA LETENJE

21.A.701	Područje primjene
21.A.703	Prihvatljivost
21.A.705	Nadležno tijelo
21.A.707	Zahtjevi za dozvolu za letenje
21.A.708	Uvjeti za let
21.A.709	Zahtjev za odobrenje uvjeta za let
21.A.710	Odobrenje uvjeta za let
21.A.711	Izdavanje dozvole za letenje
21.A.713	Izmjene
21.A.715	Jezik
21.A.719	Prenosivost
21.A.721	Inspekcijski pregledi
21.A.723	Trajanje i kontinuirana valjanost
21.A.725	Obnavljanje dozvole za letenje
21.A.727	Obveze nositelja dozvole za letenje
21.A.729	Vođenje evidencije

PODODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA I UREĐAJA

21.A.801	Identifikacija proizvoda
21.A.803	Postupanje s identifikacijskim podacima
21.A.804	Identifikacija dijelova i uređaja
21.A.805	Identifikacija kritičnih dijelova
21.A.807	Identifikacija ETSO artikala

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA**PODODJELJAK A — OPĆE ODREDBE**

21.B.5	Područje primjene
21.B.20	Obveze nadležnog tijela

▼ **M5**

21.B.25	Zahtjevi vezani uz organizaciju nadležnog tijela
21.B.30	Dokumentirani postupci
21.B.35	Promjene u organizaciji i postupcima
21.B.40	Rješavanje sporova
21.B.45	Izješćivanje/koordinacija
21.B.55	Vođenje evidencije
21.B.60	Naredbe o plovidbenosti
PODODJELJAK B — CERTIFIKATI TIP A I OGRANIČENI CERTIFIKATI TIP A	
21.B.70	Certifikacijske specifikacije
21.B.75	Posebni uvjeti
21.B.80	Osnova certifikacije tipa za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa
21.B.82	Osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti za certifikat tipa zrakoplova ili ograničeni certifikat tipa zrakoplova
21.B.85	Određivanje primjenjivih zahtjeva za zaštitu okoliša i certifikacijskih specifikacija za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa
21.B.100	Razina sudjelovanja
21.B.103	Izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa
(PODODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)	
PODODJELJAK D — IZMJENE CERTIFIKATA TIP A I OGRANIČENOG CERTIFIKATA TIP A	
21.B.105	Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za veću izmjenu certifikata tipa
21.B.107	Izdavanje odobrenja izmjene certifikata tipa
PODODJELJAK E — DODATNI CERTIFIKATI TIP A	
21.B.109	Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za dodatni certifikat tipa
21.B.111	Izdavanje dodatnog certifikata tipa
PODODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU	
21.B.120	Provjera
21.B.125	Nesukladnosti
21.B.130	Izdavanje pisma o suglasnosti
21.B.135	Održavanje pisma o suglasnosti
21.B.140	Izmjene pisma o suglasnosti
21.B.145	Ograničenje, privremeno i trajno oduzimanje pisma o suglasnosti
21.B.150	Vođenje evidencije
PODODJELJAK G — ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU	
21.B.220	Provjere
21.B.225	Nesukladnosti
21.B.230	Izdavanje certifikata

▼ **M5**

- 21.B.235 Kontinuirani nadzor
- 21.B.240 Izmjena odobrenja organizacije za proizvodnju
- 21.B.245 Privremeno i trajno oduzimanje odobrenja organizacije za proizvodnju
- 21.B.260 Vođenje evidencije

PODODJELJAK H — SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENE SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI

- 21.B.320 Provjere
- 21.B.325 Izdavanje svjedodžbe o plovibenosti
- 21.B.326 Svjedodžba o plovibenosti
- 21.B.327 Ograničena svjedodžba o plovibenosti
- 21.B.330 Privremeno i trajno oduzimanje svjedodžbe o plovibenosti i ograničene svjedodžbe o plovibenosti
- 21.B.345 Vođenje evidencije

PODODJELJAK I — POTVRDE O BUCI

- 21.B.420 Provjere
- 21.B.425 Izdavanje potvrda o buci
- 21.B.430 Privremeno i trajno oduzimanje potvrde o buci
- 21.B.445 Vođenje evidencije

PODODJELJAK J — ODOBRENJE PROJEKTNE ORGANIZACIJE

PODODJELJAK K — DIJELOVI I UREĐAJI

(PODODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK M — POPRAVCI

- 21.B.450 Osnova certifikacije tipa i zahtjevi za zaštitu okoliša za odobrenja projekta većeg popravka
- 21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravka

(PODODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK O — OVLAŠTENJA NA TEMELJU NAREDBI O EUROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA

- 21.B.480 Izdavanje ETSO ovlaštenja

PODODJELJAK P — DOZVOLA ZA LETENJE

- 21.B.520 Provjere
- 21.B.525 Izdavanje dozvole za letenje
- 21.B.530 Trajno oduzimanje dozvole za letenje
- 21.B.545 Vođenje evidencije

PODODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA I UREĐAJA

Dodaci

Dodatak I. — EASA Obrazac 1 — Potvrda o otpuštanju u uporabu

▼ **M6**

Dodatak II. — EASA Obrazac 15a i 15c — Potvrda o provjeri plovibenosti

▼ **M5**

Dodatak III. — EASA Obrazac 20a — Dozvola za letenje

Dodatak IV. — EASA Obrazac 20b — Dozvola za letenje (koju izdaju odobrene organizacije)

▼M5

- Dodatak V. — EASA Obrazac 24 — Ograničena svjedodžba o plovidbenosti
- Dodatak VI. — EASA Obrazac 25 — Svjedodžba o plovidbenosti
- Dodatak VII. — EASA Obrazac 45 — Potvrda o buci
- Dodatak VIII. — EASA Obrazac 52 — Izjava o sukladnosti zrakoplova
- Dodatak IX. — EASA Obrazac 53 — Potvrda o vraćanju u uporabu
- Dodatak X. — EASA Obrazac 55 — Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju
- Dodatak XI. — EASA Obrazac 65 — Pismo o suglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju
- Dodatak XII. — Kategorije probnih letova i pripadajuća kvalifikacija posade za probne letove 85

▼B**21.1 Općenito**

Za potrebe ovog Priloga I. (Part 21.) „nadležno tijelo” je:

- (a) za organizacije čije je glavno sjedište u državi članici, nadležno tijelo koje je imenovala ta država članica; ili Agencija, ako to zatraži ta država članica; ili
- (b) za organizacije čije je glavno sjedište u državi koja nije članica, Agencija.

ODJELJAK A**TEHNIČKI ZAHTJEVI****PODODJELJAK A — OPĆE ODREDBE****21.A.1 Područje primjene**

U ovom se odjeljku utvrđuju opće odredbe kojima se uređuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za bilo koji certifikat i nositelja bilo kojeg certifikata koji je izdan ili će se izdati u skladu s ovim Odjeljkom.

21.A.2 Obveze osobe koja nije podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata

Mjere i obveze koje u skladu s ovim odjeljkom preuzima podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata za određeni proizvod, dio ili uređaj, može u njegovo ime preuzeti bilo koja druga fizička ili pravna osoba, ako podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata može dokazati da je s tom drugom osobom sklopio sporazum kojim se osigurava pravilno ispunjavanje obveza nositelja.

21.A.3A Otkazivanje, nepravilno funkcioniranje i kvarovi

- (a) Sustav za prikupljanje, istraživanje i analizu podataka

Nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ovlaštenja u skladu s Naredbom o europskim tehničkim standardima (ETSO), odobrenja projekta većeg popravka ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom, mora imati sustav za prikupljanje, istraživanje i analizu izvješća i podataka povezanih s otkazivanjem, nepravilnim funkcioniranjem, kvarovima ili drugim događajima koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati negativne učinke na kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja na koji se odnosi certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, dodatni certifikat tipa, ETSO ovlaštenje, odobrenje projekta većeg popravka ili bilo koje drugo odgovarajuće odobrenje za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom. Informacije o ovom sustavu stavljaju se na raspolaganje svim poznatim korisnicima proizvoda, dijela ili uređaja i, na zahtjev, bilo kojoj drugoj osobi koja je ovlaštena na temelju drugih povezanih provedbenih Uredaba.

- (b) Izvješćivanje Agencije

1. Nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja projekta većeg popravka ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom, izvješćuje Agenciju o svakoj njemu poznatom otkazivanju, nepravilnom funkcioniranju, kvaru ili drugom događaju koji se odnose na proizvod, dio ili uređaj za koji je izdan certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, dodatni certifikat tipa, ETSO ovlaštenje, odobrenje projekta većeg popravka ili bilo koje drugo odgovarajuće odobrenje koje se smatra izdanim u skladu s ovom Uredbom, a koji su rezultirali ili mogu rezultirati stanjem opasnosti.

▼B

2. Ta se izvješća podnose što je prije moguće, u obliku i na način koji utvrdi Agencija, te se u svakom slučaju šalju najkasnije 72 sata nakon utvrđivanja mogućeg stanja opasnosti, osim ako to spriječe izvanredne okolnosti.

(c) Istraživanje prijavljenih događaja

1. Ako je događaj koji je prijavljen u skladu s točkom (b) ili u skladu s točkom 21.A.129 podtočkom (f) stavkom 2. ili točkom 21.A.165 podtočkom (f) stavkom 2. proizišao iz manjkavosti u projektu ili proizvodnji, nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja projekta većeg popravka ili drugog odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom ili, prema potrebi, proizvođač, istražuje razlog manjkavosti i obavješćuje Agenciju o rezultatima svoje istrage te o svim mjerama koje poduzima ili predlaže da se poduzmu radi ispravljanja te manjkavosti.
2. Ako Agencija utvrdi da je za ispravljanje manjkavosti potrebno poduzeti određene mjere, nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja projekta većeg popravka ili drugog odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom, ili, prema potrebi, proizvođač, dostavlja Agenciji relevantne podatke.

21.A.3B Naredbe o plovidbenosti

- (a) Naredba o plovidbenosti je dokument koji izdaje ili donosi Agencija i u kojem se određuju mjere koje treba provesti na zrakoplovu kako bi se ponovno uspostavila prihvatljiva razina sigurnosti, ako dokazi pokazuju da bi inače razina sigurnosti tog zrakoplova mogla biti ugrožena.

(b) Agencija izdaje naredbu o plovidbenosti, kad:

1. utvrdi da u zrakoplovu postoji stanje opasnosti, koje je posljedica manjkavosti u zrakoplovu, ili u motoru, propeleru, dijelu ili uređaju ugrađenom u taj zrakoplov; i

2. to stanje vjerojatno postoji ili se može pojaviti u drugim zrakoplovima.

- (c) Ako Agencija mora izdati naredbu o plovidbenosti kako bi otklonila stanje opasnosti iz točke (b) ili kako bi zatražila provođenje inspekcijskog pregleda, nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja projekta većeg popravka ili drugoga odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom, mora:

1. predložiti odgovarajuće korektivne mjere ili zahtijevane inspekcijske preglede ili oboje, te detalje o tim prijedlozima dostaviti Agenciji na odobrenje;
2. nakon što Agencija odobri prijedloge iz točke 1., staviti na raspolaganje svim poznatim korisnicima ili vlasnicima proizvoda, dijela ili uređaja, i na zahtjev bilo kojoj osobi koja mora poštovati naredbu o plovidbenosti, odgovarajuće opisne podatke i upute za izvedbu.

▼B

(d) Naredba o plovidbenosti sadrži obavezno sljedeće podatke:

1. identifikaciju stanja opasnosti;
2. identifikaciju dotičnog zrakoplova;
3. zahtijevanu mjeru (zahtijevane mjere);
4. rok za provedbu zahtijevane mjere (zahtijevanih mjera);
5. dan stupanja na snagu.

▼M2**21.A.4 Usklađivanje projektiranja i proizvodnje**

Svi nositelji certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja izmjene certifikata tipa ili odobrenja projekta popravka moraju prema potrebi surađivati s proizvodnom organizacijom kako bi se:

- (a) osiguralo zadovoljavajuće usklađivanje projektiranja i proizvodnje, koje se, ovisno o slučaju, zahtijeva točkom 21.A.122, točkom 21.A.130 podtočkom (b) stavcima 3. i 4., točkom 21.A.133 i točkom 21.A.165 podtočkom (c) stavcima 2. i 3. i
- (b) osigurala pravilna podrška za kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja.

▼B**PODODJELJAK B — CERTIFIKATI TIPA I OGRANIČENI CERTIFIKATI TIPA****21.A.11 Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za izdavanje certifikata tipa za proizvode i ograničenog certifikata tipa za zrakoplove te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za te certifikate i nositelja tih certifikata.

21.A.13 Prihvatljivost

Svaka fizička i pravna osoba koja je dokazala ili je u postupku dokazivanja svoje sposobnosti u skladu s točkom 21.A.14, ima pravo podnijeti zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa u skladu s uvjetima utvrđenim u ovom pododjeljku.

21.A.14 Dokazivanje sposobnosti**▼M5**

- (a) Podnositelj zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa mora dokazati svoju sposobnost posjedovanjem odobrenja projektne organizacije koje je izdala Agencija u skladu s pododjeljkom J.

▼B

- (b) Odstupajući od točke (a), kao alternativni postupak dokazivanja sposobnosti, podnositelj zahtjeva može zatražiti suglasnost Agencije za primjenu postupaka kojima se utvrđuju posebne projektne prakse, sredstva i redoslijed aktivnosti koji su potrebni za sukladnost s ovim Prilogom I. (Part 21.), kada se radi o jednom od sljedećih proizvoda:

1. zrakoplov ELA 2;
2. motor ili propeler ugrađen u zrakoplov ELA 2;
3. klipni motor;
4. propeler sa stalnim ili podesivim korakom.

▼ M5

- (c) Odstupajući od podtočke (a), podnositelj zahtjeva može dokazati svoju sposobnost tako da od Agencije dobije odobrenje svojeg programa certifikacije utvrđenog u skladu s točkom 21.A.15 podtočkom (b) ako se certificira jedan od sljedećih proizvoda:

1. zrakoplov ELA1; ili
2. motor ili elisa ugrađen u zrakoplov ELA1.

▼ B**21.A.15 Zahtjev**

- (a) Zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa s podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija.

▼ M7

- (b) Zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa mora sadržavati, najmanje, preliminarne opisne podatke o proizvodu, namjenu proizvoda i vrstu operacija za koje je zatražena certifikacija. Usto, mora sadržavati, ili ga se time dopunjuje nakon podnošenja, program certifikacije za dokazivanje sukladnosti u skladu s točkom 21.A.20, koji se sastoji od:

▼ M5

1. detaljnog opisa projekta tipa sa svim konfiguracijama koje treba certificirati;
 2. predloženih operativnih karakteristika i ograničenja;
 3. predviđene namjene proizvoda i vrste operacija za koje se traži certifikacija;
 4. prijedloga za početnu osnovu certifikacije tipa, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoliša, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenima u točkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85;
 5. prijedloga raščlambe programa certifikacije u smislene skupine aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti, uključujući prijedlog načina ostvarivanja sukladnosti i povezane dokumente o sukladnosti;
 6. prijedloga za procjenu smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnose na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoliša i s obzirom na potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu okoliša. Predložena procjena u obzir uzima elemente iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti; i
 7. projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.
- (c) Podnositelj zahtjeva ažurira program certifikacije nakon početnog podnošenja Agenciji u slučaju izmjena projekta koji se certificira koje utječu na bilo koju podpodtočku od 1. do 7. podtočke (b).

▼ M7

- (d) Zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov mora sadržavati, ili mu se ona prilaže nakon podnošenja, dopunu zahtjeva za odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti.

▼ M5

- (e) Zahtjev za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za veliki zrakoplov i veliki rotokopter vrijedi pet godina, a zahtjev za bilo koji drugi

▼ M5

certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa vrijedi tri godine, osim ako podnositelj zahtjeva u trenutku podnošenja zahtjeva dokaže da je za njegov proizvod potrebno dulje razdoblje za dokazivanje i deklariranje sukladnosti te ako Agencija pristane na to dulje razdoblje.

- (f) U slučaju da certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa nije izdan ili je jasno da neće biti izdan u roku koji je utvrđen u podtočki (e), podnositelj zahtjeva može:
1. podnijeti novi zahtjev i postići sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je utvrdila i u obavijesti dostavila Agencija u skladu s točkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85 za datum nove primjene; ili
 2. zatražiti produljenje razdoblja iz podtočke (e) i predložiti novi datum za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa. U tom slučaju podnositelj zahtjeva mora postići sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je utvrdila i u obavijesti dostavila Agencija u skladu s točkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85 za datum koji mora odabrati podnositelj zahtjeva. Taj datum, međutim, ne smije prethoditi novom datumu koji predloži podnositelj zahtjeva za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za više od pet godina u slučaju zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa za veliki zrakoplov ili veliki rotokopter odnosno za više od tri godine u slučaju zahtjeva za bilo koji drugi certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa.

▼ B**21.A.19 Izmjene zbog kojih je potreban novi certifikat tipa**

Svaka fizička ili pravna osoba koja predloži izmjenu proizvoda mora zatražiti novi certifikat tipa ako Agencija smatra da je izmjena projekta, snage, potiska ili mase toliko velika da je potrebno temeljito ispitati sukladnost s primjenjivom osnovom za certifikaciju tipa.

▼ M5**21.A.20 Dokazivanje sukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša**

- (a) Nakon što Agencija prihvati program certifikacije podnositelj zahtjeva dokazuje sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je Agencija utvrdila i o njima obavijestila podnositelja zahtjeva u skladu s točkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85, te Agenciju obavješćuje o načinima na koje je ta sukladnost dokazana.
- (b) Podnositelj zahtjeva izvješćuje Agenciju o svim teškoćama ili događajima tijekom dokazivanja sukladnosti koji mogu štetno utjecati na procjenu rizika u skladu s točkom 21.A.15 podtočkom (b) podpodtočkom 6. ili na program certifikacije ili drukčije nametnuti potrebu da se promijeni stupanj sudjelovanja Agencije o kojem je podnositelj prethodno obaviješten u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (c).
- (c) Podnositelj zahtjeva obrazlaže utemeljenost sukladnosti u dokumentima o sukladnosti, u skladu s certifikacijskim programom.

▼M5

(d) Nakon završetka svih dokazivanja sukladnosti u skladu s programom certifikacije, uključujući sve inspekcije i ispitivanja u skladu s točkom 21.A.33 te nakon svih probnih letova u skladu s točkom 21.A.35, podnositelj zahtjeva izjavljuje:

1. da je dokazao sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je utvrdila i u obavijesti dostavila Agencija, nakon programa certifikacije koji je prihvatila Agencija; i
2. da nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.

(e) Podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji izjavu o sukladnosti propisanu podtočkom (d). Ako podnositelj zahtjeva ima odgovarajuće odobrenje projektne organizacije, izjava o sukladnosti sastavlja se u skladu s pododjeljkom J i dostavlja Agenciji.

21.A.21 Zahtjevi za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa

(a) Za izdavanje certifikata tipa za proizvod ili, ako zrakoplov ne ispunjava temeljne zahtjeve iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1139, ograničenog certifikata tipa za zrakoplov, podnositelj zahtjeva mora:

1. dokazati svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.14;
2. ispunjavati točku 21.A.20;
3. dokazati da motor i propeler, ako su ugrađeni u zrakoplov:

(A) imaju certifikat tipa koji je izdan ili utvrđen u skladu s ovom Uredbom; ili

(B) dokazano su sukladni s osnovom certifikacije tipa zrakoplova i zahtjevima za zaštitu okoliša koje je utvrdila i u obavijesti navela Agencija kao preduvjet za siguran let zrakoplova.

(b) Odstupajući od podtočke (a) podpodtočke 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d) podnositelj ima pravo da mu se certifikat tipa za zrakoplov ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov izda prije nego što je dokazao sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da je dokaže prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.

▼B

21.A.31 Projekt tipa

(a) Projekt tipa sastoji se od:

1. nacrti i specifikacija, te popisa tih nacrti i specifikacija, koji su potrebni za definiranje konfiguracije i projektnih obilježja proizvoda za koji je dokazano da je u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa i zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša;

▼ B

2. podataka o materijalima i postupcima te o metodama proizvodnje i sklapanja proizvoda, koji su potrebni kako bi se osigurala sukladnost proizvoda;

▼ M2

3. odjeljka o odobrenim ograničenjima plovidbenosti u uputama za kontinuiranu plovidbenost, kako je određeno primjenjivim certifikacijskim specifikacijama; i

▼ M5

4. svi ostali podaci na temelju kojih se može utvrditi plovidbenost i, prema potrebi, ekološke karakteristike kasnijih proizvoda iste vrste.

▼ B

- (b) Svaki projekt tipa mora biti označen na odgovarajući način.

▼ M5**21.A.33 Provjere i ispitivanja**

- (a) (Rezervirano)

- (b) Prije svakog ispitivanja tijekom dokazivanja sukladnosti koja se zahtijevaju točkom 21.A.20, podnositelj zahtjeva provjerava:

1. za probni uzorak:

- i. da su materijali i postupci na odgovarajući način sukladni specifikacijama za predloženi projekt tipa;
- ii. da su dijelovi proizvoda na odgovarajući način sukladni nacrtima u predloženom projektu tipa; i
- iii. da su proizvodni postupci, konstrukcija i sklapanje na odgovarajući način sukladni onima koji su navedeni u predloženom projektu tipa; i

2. da ispitna oprema i svi mjerni uređaji za ispitivanje odgovaraju potrebama ispitivanja i da su umjereni na odgovarajući način.

- (c) Na temelju provjera provedenih u skladu s podtočkom (b) podnositelj zahtjeva izdaje izjavu o sukladnosti u kojoj navodi sve potencijalne nesukladnosti s obrazloženjem zašto one neće utjecati na ispitne rezultate te dopušta Agenciji da provede inspekcijski pregled koji smatra potrebnim radi provjere valjanosti te izjave.

- (d) Podnositelj zahtjeva dužan je dopustiti Agenciji da:

1. pregleda sve podatke i informacije povezane s dokazivanjem sukladnosti; i
2. provede bilo kakvo ispitivanje ili bilo kakav inspekcijski pregled za potrebe dokazivanja sukladnosti ili da im prisustvuje.

- (e) Za sva ispitivanja i inspekcijske preglede koje Agencija provodi ili im prisustvuje u skladu s podtočkom (d) podpodtočkom 2:

1. podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji izjavu o sukladnosti propisanu podtočkom (c); i
2. od trenutka izdavanja izjave o sukladnosti iz podtočke (c) do trenutka kad se Agenciji na ispitivanje dostavi ispitni uzorak, na tom uzorku ili ispitnoj opremi ili mjernim uređajima ne smije se učiniti nikakva izmjena koja bi utjecala na izjavu o sukladnosti.

▼B**21.A.35 Probni letovi**

- (a) Probni letovi za potrebe dobivanja certifikata tipa izvode se u skladu s uvjetima za takve probne letove koje utvrđuje Agencija.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora izvesti sve probne letove koje Agencija smatra potrebnima:
 - 1. kako bi se utvrdila sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije tipa i zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša; i
 - 2. kako bi se za zrakoplov koji se certificira u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.) utvrdilo da li postoji pouzdano jamstvo da su zrakoplov, njegovi dijelovi i uređaji pouzdani i da ispravno funkcioniraju, osim za:
 - i. jedrilice i motorne jedrilice;
 - ii. balone i zračne brodove, definirane u ELA 1 ili ELA 2;
 - iii. zrakoplove čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 2 722 kg ili manje.
- (c) (Rezervirano)
- (d) (Rezervirano)
- (e) (Rezervirano)
- (f) Probni letovi propisani u točki (b) podtočki 2. uključuju:
 - 1. za zrakoplove s ugrađenim turbinskim motorima tipa koji ranije nije bio korišten u certificiranom tipu zrakoplova, najmanje 300 sati letenja sa svim motorima koji su u skladu s certifikatom tipa; i
 - 2. za sve druge zrakoplove, najmanje 150 sati letenja.

▼M5**21.A.41 Certifikat tipa**

Certifikat tipa i ograničeni certifikat tipa sadržavaju projekt tipa, operativna ograničenja, listu podataka certifikata tipa za plovidbenost i emisije, primjenjivu osnovu certifikacije tipa i zahtjeve za zaštitu okoliša, s kojima Agencija utvrđuje sukladnost, i sve druge uvjete ili ograničenja propisane za proizvod u primjenjivim certifikacijskim specifikacijama i zahtjevima za zaštitu okoliša. Osim toga, certifikat tipa za zrakoplov i ograničeni certifikat tipa za zrakoplov uključuju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, podatke o operativnoj prikladnosti i listu podataka certifikata tipa za buku. Lista podataka certifikata tipa za zrakoplov i ograničenog certifikata tipa uključuju evidenciju o sukladnosti s emisijama CO₂, a lista podataka certifikata tipa za motor uključuje evidenciju o sukladnosti s obzirom na emisije ispušnih plinova.

▼M7**21.A.44 Obveze nositelja**

Svaki nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa:

- (a) preuzima obveze utvrđene u točkama 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.55, 21.A.57, 21.A.61, 21.A.62 i 21.A.65 te u te svrhe nastavlja ispunjavati zahtjeve vezane uz prihvatljivost u skladu s točkom 21.A.14; i
- (b) specificira oznaku u skladu s pododjeljkom Q.

Od 18. svibnja 2022. podrazumijeva se da se obveza ispunjavanja obveza navedenih u točki a) odnosi na točke 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.62 i 21.A.65 te u te svrhe svaki nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa nastavlja ispunjavati zahtjeve vezane uz prihvatljivost u skladu s točkom 21.A.14.

▼B**21.A.47 Prenosivost**

Certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa može se prenijeti samo na fizičku ili pravnu osobu koja je u stanju preuzeti obveze iz točke 21.A.44 i koja je, za tu potrebu, dokazala svoju sposobnost u skladu s kriterijima iz točke 21.A.14.

21.A.51 Trajanje i kontinuirana valjanost

(a) Certifikat tipa i ograničeni certifikat tipa izdaju se na neograničeno vrijeme. Oni ostaju valjani, pod uvjetom da:

1. nositelj nastavi ispunjavati odredbe ovog Priloga I. (Part 21.); i
2. certifikat nije predan ili trajno oduzet u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija.

(b) Nakon što je certifikat predan ili trajno oduzet, certifikat tipa i ograničeni certifikat tipa vraća se Agenciji.

▼M2**21.A.55 Vođenje evidencije**

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa čuva sve relevantne podatke o projektu, nacrti i izvješća o ispitivanju, uključujući evidenciju o provjerama za ispitivani proizvod kako bi ih mogao staviti na raspolaganje Agenciji i pružiti informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda, kontinuirane valjanosti podataka o operativnoj prikladnosti i njegove sukladnosti s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša.

21.A.57 Priručnici

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa izrađuje, čuva i ažurira izvornike svih priručnika koji se zahtijevaju primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša za proizvod, te Agenciji na zahtjev dostavlja njihove kopije.

▼B**21.A.61 Upute za kontinuiranu plovidbenost**

(a) Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa svakom poznatom vlasniku jednog ili više zrakoplova, motora ili propelera nakon njihove isporuke ili nakon izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti za dotični zrakoplov, ovisno o tome što nastupi kasnije, dostavlja najmanje jedan komplet potpunih uputa za kontinuiranu plovidbenost koje sadrže opisne podatke i upute za provedbu pripremljene u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, a nakon toga te upute, na zahtjev, stavlja na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta iz tih uputa. Raspoloživost nekih priručnika ili dijelova uputa za kontinuiranu plovidbenost koji se tiču obnavljanja ili drugih oblika velikih radova održavanja može se odgoditi, tako da se stave na raspolaganje nakon što se proizvod pusti u uporabu, ali moraju biti dostupni prije nego što bilo koji od proizvoda dosegne odgovarajuću starost ili sate/cikluse letenja.

(b) Osim toga, izmjene uputa za kontinuiranu plovidbenost stavljaju se na raspolaganje svim poznatim operatorima proizvoda i, na zahtjev, bilo kojoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo koje od tih uputa. Agenciji se dostavlja program u kojem se prikazuje na koji se način distribuiraju izmjene uputa za kontinuiranu plovidbenost.

▼ M2**21.A.62 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti**

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa stavlja na raspolaganje:

- (a) najmanje jedan komplet potpunih podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima zrakoplova u EU-u, prije nego što organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti i
- (b) sve promjene podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima dotičnog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne podatke navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
 - 1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti i
 - 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.

▼ M7**21.A.65 Kontinuirana strukturna cjelovitost aviona**

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za veliki avion osigurava da program za kontinuiranu strukturnu cjelovitost ostane valjan tijekom cijelog radnog vijeka aviona, uzimajući u obzir iskustvo u upotrebi i postojeće operacije

▼ B

(PODODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK D — IZMJENE CERTIFIKATA TIPA I OGRANIČENIH CERTIFIKATA TIPA

▼ M2**21.A.90A Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobravanje izmjena certifikata tipa te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja. U ovom se pododjeljku također definiraju standardne izmjene koje ne podliježu postupku odobravanja u skladu s ovim pododjeljkom. U ovom pododjeljku izraz certifikat tipa uključuje i certifikate tipa i ograničene certifikate tipa.

▼ B**21.A.90B Standardne izmjene****▼ M2**

(a) Standardne izmjene su izmjene certifikata tipa:

- 1. u odnosu na:
 - i. zrakoplove čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 5 700 kg ili manje;
 - ii. rotokoptere čiji je MTOM 3 175 kg ili manje;
 - iii. jedrilice, motorne jedrilice, balone i zračne brodove, kako su definirani u ELA1 ili ELA2,
- 2. koji su u skladu s projektnim podacima uključenim u certifikacijske specifikacije koje izdaje Agencija i koje sadržavaju prihvatljive metode, tehnike i prakse za izvođenje i identificiranje standardnih izmjena, uključujući s tim povezane upute za kontinuiranu plovidbenost i
- 3. koji nisu u suprotnosti s podacima nositelja TC-a.

▼ B

(b) Točke 21.A.91 do 21.A.109 ne primjenjuju se na standardne izmjene.

▼ M5**21.A.91 Razvrstavanje izmjena certifikata tipa**

Izmjene certifikata tipa razvrstavaju se kao manje i veće. „Manja izmjena” nema znatnog učinka na masu, ravnotežu, izdržljivost konstrukcije, pouzdanost, operativne karakteristike, podatke o operativnoj prikladnosti ili druge karakteristike koje utječu na plovidbenost proizvoda ili njegove ekološke karakteristike. Ne dovodeći u pitanje točku 21.A.19, sve su druge izmjene u skladu s ovim pododjeljkom „veće izmjene”. Veće i manje izmjene odobravaju se u skladu s točkom 21.A.95 ili 21.A.97, prema potrebi, te se identificiraju na odgovarajući način.

▼ M2**21.A.92 Prihvatljivost**

- (a) Zahtjev za odobrenje veće izmjene certifikata tipa u skladu s ovim pododjeljkom može podnijeti samo nositelj certifikata tipa; svi drugi podnositelji zahtjeva za veću izmjenu certifikata tipa podnose zahtjev u skladu s pododjeljkom E.
- (b) Zahtjev za odobrenje manje izmjene certifikata tipa u skladu s ovim pododjeljkom može podnijeti bilo koja fizička ili pravna osoba.

▼ M5**21.A.93 Zahtjev**

- (a) Zahtjev za odobrenje izmjene certifikata tipa podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija.

▼ M7

- (b) Zahtjev mora sadržavati, ili ga se time dopunjuje nakon podnošenja, program certifikacije za dokazivanje sukladnosti u skladu s točkom 21.A.20, koji se sastoji od:

▼ M5

1. opisa izmjene u kojem se navode:
 - i. konfiguracije proizvoda u certifikatu tipa na kojima će se učiniti izmjena;
 - ii. sva područja proizvoda u certifikatu tipa, uključujući odobrene priručnike, koji se mijenjaju ili na koje utječe izmjena; i
 - iii. ako izmjena utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, sve potrebne izmjene tih podataka;
2. navođenja svih ponovnih provjera potrebnih radi dokazivanja sukladnosti izmjene i područja na koja utječe s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša; i
3. za veću izmjenu certifikata tipa:
 - i. prijedloga za početnu osnovu certifikacije tipa, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoliša, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenima u točki 21.A.101;
 - ii. prijedloga raščlambe programa certifikacije u smislene skupine aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti, uključujući prijedlog načina ostvarivanja sukladnosti i povezane dokumente o sukladnosti;
 - iii. prijedloga za procjenu smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnose na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoliša i s

▼ **M5**

obzirom na potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu okoliša. Predložena procjena u obzir uzima elemente iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti; i

iv. projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.

(c) Zahtjev za izmjenu certifikata tipa za veliki zrakoplov ili veliki rotokopter vrijedi pet godina, a zahtjev za izmjenu bilo kojeg drugog certifikata tipa vrijedi tri godine. U slučaju da izmjena nije odobrena ili je jasno da neće biti odobrena u roku utvrđenom u ovoj točki, podnositelj zahtjeva može:

1. podnijeti novi zahtjev za izmjenu certifikata tipa i postići sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je Agencija utvrdila u skladu s točkom 21.A.101 i dostavila u obavijesti u skladu s točkom 21.B.105 za datum nove primjene; ili

▼ **M7**

2. zatražiti produljenje razdoblja propisanog u prvoj rečenici podtočke (c) za prvotni zahtjev i predložiti novi datum za izdavanje odobrenja. U tom slučaju podnositelj mora postići sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako ih je Agencija utvrdila u skladu s točkom 21.A.101 i dostavila u obavijesti u skladu s točkom 21.B.105 za datum koji mora odabrati podnositelj zahtjeva. Taj datum, međutim, ne smije prethoditi novom datumu koji predloži podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za više od pet godina u slučaju zahtjeva za izmjenu certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za veliki avion ili veliki rotokopter, odnosno za više od tri godine u slučaju zahtjeva za izmjenu bilo kojeg drugog certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa.

▼ **M5****21.A.95 Zahtjevi za odobrenje manje izmjene**

(a) Manje izmjene certifikata tipa razvrstava i odobrava:

1. Agencije; ili
2. odobrena projektna organizacija u okviru svojih povlastica iz točke 21.A.263. podtočke (c) podpodtočke 1. i 2., kako je navedeno u uvjetima odobrenja.

(b) Manja izmjena certifikata tipa odobrava se samo:

1. ako je dokazano da su izmjena i područja na koja utječe sukladni s osnovom certifikacije tipa i zahtjevima za zaštitu okoliša na koje se upućuje u certifikatu tipa;
2. u slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti: ako je dokazano da su potrebne izmjene podataka o operativnoj prikladnosti u skladu s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti na koju se upućuje u certifikatu tipa;
3. ako je deklarirana sukladnost s osnovom certifikacije tipa koja se primjenjuje u skladu s točkom 1., a utemeljenost sukladnosti obrazložena u dokumentima o sukladnosti; i
4. ako nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.

(c) Odstupajući od podtočke (b) podpodtočke 1., certifikacijske specifikacije koji su postale primjenjive poslije onih na koje se upućuje u certifikatu tipa mogu se upotrijebiti za odobrenje manje izmjene, pod uvjetom da ne utječu na dokazivanje sukladnosti.

▼M5

- (d) Odstupajući od podtočke (a) te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), manja izmjena certifikata tipa za zrakoplov može se odobriti prije nego što se dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.
- (e) Podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji dokazne podatke za izmjenu i izjavu da je sukladnost dokazana u skladu s podtočkom (b).
- (f) Odobrenje manje izmjene certifikata tipa ograničuje se na konkretne konfiguracije u certifikatu tipa na koje se izmjena odnosi.

21.A.97 Zahtjevi za odobrenje veće izmjene

- (a) Veće izmjene certifikata tipa razvrstava i odobrava:

1. Agencije; ili
2. odobrena projektna organizacija u okviru svojih povlastica iz točke 21.A.263. podtočke (c) podpodtočke 1. i 8., kako je navedeno u uvjetima odobrenja.

- (b) Veća izmjena certifikata tipa odobrava se samo:

1. ako je dokazano da su izmjena i područja na koja utječe sukladni s osnovom certifikacije tipa i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.A.101;
2. u slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, ako je dokazano da su potrebne izmjene podataka o operativnoj prikladnosti u skladu s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, kako je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.A.101; i
3. ako je dokazana sukladnost s točkama 1. i 2. u skladu s točkom 21.A.20, kako je primjenjivo na izmjenu.

- (c) Odstupajući od podtočke (b) podpodtočke 2. i 3. te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), veća izmjena certifikata tipa za zrakoplov može se odobriti prije nego što se dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.

- (d) Odobrenje veće izmjene certifikata tipa ograničuje se na konkretne konfiguracije u certifikatu tipa na koje se izmjena odnosi.

21.A.101 Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za veću izmjenu certifikata tipa

- (a) Veća izmjena certifikata tipa i područja na koje utječe moraju biti sukladni certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na izmijenjeni proizvod na datum podnošenja zahtjeva za izmjenu ili certifikacijskim specifikacijama koje su se počele primjenjivati nakon tog datuma u skladu s podtočkom (f) u nastavku. Valjanost zahtjeva određuje se u skladu s točkom 21.A.93 podtočkom (c). Usto, izmijenjeni proizvod mora ispunjavati zahtjeve za zaštitu okoliša koje je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.B.85.

▼ **M7**

- (b) Uz iznimku odredaba iz podtočke (h), odstupajući od podtočke (a), ranija izmjena certifikacijske specifikacije iz podtočke (a) i bilo koje druge izravno povezane certifikacijske specifikacije može se upotrijebiti u bilo kojoj od sljedećih situacija, osim ako se ta ranija izmjena počela primjenjivati prije datuma početka primjene odgovarajućih certifikacijskih specifikacija na koje se upućuje u certifikatu tipa:

▼ **M5**

1. za izmjenu za koju Agencija smatra da nije značajna. Pri utvrđivanju značaja određene izmjene, Agencija razmatra tu izmjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih izmjena projekta i svih povezanih revizija primjenjivih certifikacijskih specifikacija na koje se upućuje u certifikatu tipa za proizvod. Izmjene koje ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija automatski se smatraju značajnima:
 - i. opća konfiguracija ili načela konstruiranja nisu zadržani;
 - ii. pretpostavke korištene za certifikaciju proizvoda koji se mijenja više nisu valjane;
 2. za svako područje, sustav, dio ili uređaj za koji Agencija smatra da na njega izmjena ne utječe;
 3. za svako područje, sustav, dio ili uređaj na koji izmjena utječe, a za koji Agencija smatra da sukladnost s certifikacijskim specifikacijama opisanima u podtočki (a) ne pridonosi bitno razini sigurnosti izmijenjenog proizvoda ili nije praktična.
- (c) Odstupajući od podtočke (a), u slučaju izmjene zrakoplova, osim rotokoptera, čija najveća masa ne prelazi 2 722 kg (6 000 lb) ili neturbinskog rotokoptera čija najveća masa ne prelazi 1 361 kg (3 000 lb) izmjena i područja na koja utječe moraju biti sukladni s osnovom certifikacije tipa na koju se upućuje u certifikatu tipa. Ako, međutim, Agencija smatra da je izmjena u nekom području značajna, može zahtijevati da izmjena i područja na koja utječe budu sukladni s izmjenom certifikacijske specifikacije osnove certifikacije tipa na koju se upućuje u certifikatu tipa i sa svakom drugom izravno povezanom certifikacijskom specifikacijom, osim ako Agencija također smatra da ta izmjena ne pridonosi bitno razini sigurnosti izmijenjenog proizvoda ili nije praktična.
- (d) Ako Agencija smatra da certifikacijska specifikacija koja se primjenjuje na dan podnošenja zahtjeva za izmjenu ne osigurava odgovarajuće standarde u odnosu na predloženu izmjenu, izmjena i područja na koja utječe moraju ispuniti sve posebne uvjete i izmjene tih posebnih uvjeta koje je u skladu s točkom 21.B.75 propisala Agencija kako bi se osigurala razina sigurnosti jednaka onoj utvrđenoj u certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na datum podnošenja zahtjeva za izmjenu.
- (e) Odstupajući od podtočaka (a), (b) i (c), izmjena i područja na koja utječe mogu, na prijedlog podnositelja zahtjeva, biti sukladne drugoj certifikacijskoj specifikaciji koju je odredila Agencija ako Agencija smatra da ta specifikacija osigurava razinu sigurnosti koja je:
1. u slučaju certifikata tipa:
 - i. ekvivalentna razini sigurnosti na temelju certifikacijskih specifikacija koje je odredila Agencija u skladu podtočkama (a), (b) ili (c); ili
 - ii. u skladu s bitnim zahtjevima iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1139.

▼ M5

2. u slučaju ograničenog certifikata tipa, primjerena s obzirom na predviđenu uporabu.
- (f) Ako podnositelj zahtjeva odabere usklađivanje s certifikacijskom specifikacijom utvrđenom u izmjeni koja se počinje primjenjivati nakon podnošenja zahtjeva za izmjenu certifikata tipa, izmjena i područja na koje se utječe moraju biti sukladni i sa svim drugim izravno povezanim certifikacijskim specifikacijama.
- (g) Ako zahtjev za izmjenu certifikata tipa za zrakoplov sadržava, ili je dopunjen nakon podnošenja tako da sadržava, izmjene podataka o operativnoj prikladnosti, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti određuje se u skladu s podtočkama od (a) do (f).

▼ M7

- (h) Za velike avione koji podliježu odredbama točke 26.300 Priloga I. Uredbi (EU) 2015/640 ⁽¹⁾ podnositelj zahtjeva mora se pridržavati certifikacijskih specifikacija koje pružaju barem jednaku razinu sigurnosti kao odredbe točaka 26.300, 26.320 i 26.330 Priloga I. Uredbi (EU) 2015/640, osim podnositelja zahtjeva za dodatni certifikat tipa, koji ne moraju u obzir uzimati točku 26.303.

▼ M5**▼ M2****21.A.105 Vođenje evidencije**

Za svaku izmjenu, podnositelj zahtjeva čuva sve relevantne podatke o projektu, nacрте i izvješća o ispitivanju, uključujući evidenciju o inspekcijskim pregledima za ispitivani izmijenjeni proizvod kako bi ih mogao staviti na raspolaganje Agenciji i pružiti informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti izmijenjenog proizvoda, kontinuirane valjanosti podataka o operativnoj prikladnosti i njegove sukladnosti s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša.

▼ B**21.A.107 Upute za kontinuiranu plovidbenost****▼ M2**

- (a) Nositelj odobrenja manje izmjene certifikata tipa, svakomu poznatom vlasniku jednog ili više zrakoplova, motora ili propelera na koje se odnosi ta manja izmjena, prilikom isporuke proizvoda ili prilikom izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti dotičnog zrakoplova, što god je od toga kasnije, dostavlja najmanje jedan komplet povezanih izmjena, ako postoje, u uputama za kontinuiranu plovidbenost proizvoda na kojem treba izvesti manju izmjenu, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, a nakon toga te izmjene uputa, na zahtjev, stavlja na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtjeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta iz tih uputa.

▼ B

- (b) Osim toga, izmjene navedenih izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost stavljaju se na raspolaganje svim poznatim operatorima proizvoda na kojem je izvedena manja izmjena i, na zahtjev, bilo kojoj osobi od koje se zahtjeva pridržavanje bilo koje od tih uputa.

▼ M2**21.A.108 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti**

U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, nositelj odobrenja manje izmjene stavlja na raspolaganje:

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) 2015/640 od 23. travnja 2015. o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti za određenu vrstu operacija i o izmjeni Uredbe (EU) br. 965/2012 (SL L 106, 24.4.2015., str. 18.)

▼ M2

- (a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti i
- (b) sve daljnje izmjene takvih podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima izmijenjenog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne dijelove izmjena navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
 - 1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata takvih podataka o operativnoj prikladnosti i
 - 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.

21.A.109 Obveze i oznake EPA-a

Nositelj odobrenja manje izmjene certifikata tipa mora:

- (a) preuzeti obveze utvrđene u točkama 21.A.4, 21.A.105, 21.A.107 i 21.A.108 i
- (b) navesti oznake, uključujući slova EPA (European Part Approvals), u skladu s točkom 21.A.804 podtočkom (a).

▼ B

PODODJELJAK E — DODATNI CERTIFIKATI TIPA

▼ M5**21.A.111 Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobravanje većih izmjena certifikata tipa u skladu s postupcima za dodatni certifikat tipa te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za te certifikate i nositelja tih certifikata. U ovom se pododjeljku izraz certifikat tipa odnosi i na certifikate tipa i na ograničene certifikate tipa.

21.A.112 A Prihvatljivost

Svaka fizička i pravna osoba koja je dokazala ili je u postupku dokazivanja svoje sposobnosti u skladu s točkom 21.A.112B, može podnijeti zahtjev za dodatni certifikat tipa u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom pododjeljku.

▼ B**21.A.112B Dokazivanje sposobnosti****▼ M5**

- (a) Podnositelj zahtjeva za dodatni certifikat tipa mora dokazati svoju sposobnost posjedovanjem odobrenja projektne organizacije koje je izdala Agencija u skladu s pododjeljkom J.

▼ B

- (b) Odstupajući od stavka (a), kao alternativni postupak dokazivanja svoje sposobnosti, podnositelj zahtjeva može zatražiti suglasnost Agencije za primjenu postupaka kojima se utvrđuju posebne projektne prakse, sredstva i redoslijed aktivnosti koji su potrebni za sukladnost s ovim Pododjeljkom.

▼ M5

- (c) Odstupajući od podtočke (a), u slučaju proizvoda iz točke 21.A.14 podtočke (c) podnositelj zahtjeva može dokazati svoju sposobnost tako da od Agencije dobije odobrenje svojeg certifikacijskog programa utvrđenog u skladu s točkom 21.A.93 podtočkom (b).

▼B**21.A.113 Podnošenje zahtjeva za dodatni certifikat tipa**

- (a) Zahtjev za dodatni certifikat tipa podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija.

▼M5

- (b) Pri podnošenju zahtjeva za dodatni certifikat tipa podnositelj zahtjeva:
- i. u zahtjev unosi informacije koje se zahtijevaju u točki 21.A.93 podtočki (b);
 - ii. navodi je li certifikacijske podatke pripremio, ili će ih pripremiti, u cijelosti sam ili na temelju dogovora s vlasnikom podataka za certifikaciju tipa.
- (c) Točka 21.A.93. podtočka (c) primjenjuje se na uvjete koji se odnose na trajanje valjanosti zahtjeva kao i uvjeta koji se odnose na potrebu za ažuriranjem osnove certifikacije tipa, osnove certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeva za zaštitu okoliša ako izmjena nije odobrena ili je jasno da neće biti odobrena u utvrđenom roku.

21.A.115 Zahtjevi za odobrenje veće izmjene u obliku dodatnog certifikata tipa

- (a) Dodatne certifikate tipa izdaje:

- 1. Agencije; ili
- 2. odobrena projektna organizacija u okviru svojih povlastica iz točke 21.A.263. podtočke (c) podpodtočke 1. i 9., kako je navedeno u uvjetima odobrenja.

- (b) Dodatni certifikat tipa izdaje se samo:

- 1. ako je podnositelj zahtjeva dokazao svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.112B;
- 2. ako je dokazano da su izmjena certifikata tipa i područja na koja izmjena utječe sukladni s osnovom certifikacije tipa i zahtjevima za zaštitu okoliša, kako je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.A.101;
- 3. ako je, u slučaju dodatnog certifikata tipa koji utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, dokazano da su potrebne izmjene podataka o operativnoj prikladnosti u skladu s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti kako ju je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.A.101;
- 4. ako je dokazana sukladnost s točkama 2. i 3. u skladu s točkom 21.A.20, kako je primjenjivo na izmjenju; i
- 5. ako je podnositelj zahtjeva naveo da je dostavio certifikacijske podatke na temelju dogovora s vlasnikom podataka za certifikat tipa u skladu s točkom 21.A.113 podtočkom (b):
 - i. ako je nositelj certifikata tipa izjavio da nema tehničkih primjedaba na informacije dostavljene u skladu s točkom 21.A.93; i
 - ii. ako je nositelj certifikata tipa pristao surađivati s nositeljem dodatnog certifikata tipa kako bi se osiguralo ispunjavanje svih obveza za kontinuiranu plovidbenost izmijenjenog proizvoda ispunjavanjem odredaba iz točaka 21.A.44 i 21.A.118 A.

- (c) Odstupajući od podtočke (b) podpodtočaka 3. i 4. te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), podnositelj zahtjeva ima pravo da mu se dodatni certifikat tipa za zrakoplov izda prije nego što je dokazao sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da je dokaže prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.

- (d) Dodatni certifikat tipa ograničuje se na konkretne konfiguracije u certifikatu tipa na koje se veća izmjena odnosi.

▼B**21.A.116 Prenosivost**

Dodatni certifikat tipa može se prenijeti samo na fizičku ili pravnu osobu koja može preuzeti obveze iz točke 21.A.118A i koja je, za tu potrebu, dokazala svoju sposobnost u skladu s kriterijima iz točke 21.A.112B, osim za zrakoplove ELA 1 za koje je fizička ili pravna osoba zatražila suglasnost Agencije za korištenje postupaka kojima se određuju njezine aktivnosti za preuzimanje tih obveza.

21.A.117 Izmjene onog dijela proizvoda koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa

- (a) Manje izmjene onog dijela proizvoda koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa razvrstavaju se i odobravaju u skladu s pododjeljkom D.
- (b) Svaka veća izmjena onog dijela proizvoda koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa odobrava se kao posebni dodatni certifikat tipa u skladu s ovim pododjeljkom.
- (c) Odstupajući od stavka (b), veća izmjena onog dijela proizvoda, koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa i koju zatraži sam nositelj dodatnog certifikata tipa može se odobriti kao izmjena postojećeg dodatnog certifikata tipa.

21.A.118A Obveze i oznake EPA-a

Svaki nositelj dodatnog certifikata tipa mora:

▼M2

- (a) preuzeti obveze:
 - 1. utvrđene u točkama 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.105, 21.A.119, 21.A.120A i 21.A.120B;
 - 2. koje proizlaze iz suradnje s nositeljem certifikata tipa u skladu s točkom 21.A.115 podtočkom (d) stavkom 2.;
- i s tim ciljem nastaviti ispunjavati kriterije iz točke 21.A.112B;

▼B

- (b) navesti oznaku, uključujući slova EPA, u skladu s točkom 21.A.804 podtočkom (a).

21.A.118B Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) Dodatni certifikat tipa izdaje se na neograničeno vrijeme. Ostaje valjan pod uvjetom da:
 - 1. nositelj nastavi ispunjavati odredbe ovog Priloga I. (Part 21.); i
 - 2. certifikat nije predan ili trajno oduzet u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija.
- (b) Nakon što je certifikat predan ili trajno oduzet, dodatni certifikat tipa vraća se Agenciji.

▼M2**21.A.119 Priručnici**

Nositelj dodatnog certifikata tipa izrađuje, čuva i ažurira izvornike izmjena priručnika koji se zahtijevaju primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u

▼M2

vezi sa zaštitom okoliša za proizvod, a koje su potrebne kako bi se obuhvatile izmjene izvedene u skladu s dodatnim certifikatom tipa te Agenciji na zahtjev dostavlja kopije tih priručnika.

21.A.120A Upute za kontinuiranu plovidbenost**▼B**

- (a) Nositelj dodatnog certifikata tipa za zrakoplov, motor ili propeler, svakom poznatom vlasniku jednog ili više zrakoplova, motora ili propelera koji uključuju elemente dodatnog certifikata tipa, nakon njihove isporuke ili nakon izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti za dotični zrakoplov, ovisno o tome što nastupi kasnije, dostavlja najmanje jedan komplet povezanih izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, a nakon toga te izmjene uputa, na zahtjev, stavlja na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta iz tih uputa. Raspoloživost nekih priručnika ili dijelova izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost koji se tiču obnavljanja ili drugih oblika većih radova održavanja može se dogoditi, tako da se stave na raspolaganje nakon što se proizvod pusti u uporabu, ali moraju biti dostupni prije nego što bilo koji od proizvoda dosegne relevantnu starost ili sate leta/cikluse.
- (b) Osim toga, izmjene tih izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost stavljaju se na raspolaganje svim poznatim operatorima proizvoda na koje se odnosi dodatni certifikat tipa i, na zahtjev, bilo kojoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo koje od tih uputa. Agenciji se dostavlja program u kojem se prikazuje na koji se način distribuiraju izmjene izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost.

▼M2**21.A.120B Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti**

U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, nositelj dodatnog certifikata tipa stavlja na raspolaganje:

- (a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti; i
- (b) sve daljnje izmjene takvih podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima izmijenjenog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne dijelove izmjena navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata takvih podataka o operativnoj prikladnosti i
 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.

▼B**PODODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU****21.A.121 Područje primjene**

- (a) U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak dokazivanja sukladnosti s odgovarajućim projektnim podacima o proizvodu, dijelu i uređaju koji se namjerava proizvesti bez odobrenja organizacije za proizvodnju navedenog u skladu s pododjeljkom G.

▼B

- (b) U ovom se pododjeljku utvrđuju pravila kojima se uređuju obveze proizvođača proizvoda, dijela ili uređaja proizvedenog u skladu s ovim pododjeljkom.

21.A.122 Prihvatljivost

Svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti zahtjev za dokazivanje sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova ili uređaja u skladu s ovim pododjeljkom, ako;

- (a) posjeduje ili je zatražila odobrenje koje se odnosi na projekt tog proizvoda, dijela ili uređaja; ili
- (b) je osigurala zadovoljavajuće usklađivanje između proizvodnje i projektiranja putem odgovarajućeg dogovora s podnositeljem zahtjeva za odobrenje takvog projekta ili nositeljem odobrenja za takav projekt.

21.A.124 Zahtjev

- (a) Svaki zahtjev za suglasnost za dokazivanje sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova i uređaja u skladu s ovim pododjeljkom podnosi se u obliku i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

- (b) Takav zahtjev sadrži:

1. prema potrebi, dokaze kojima se pokazuje:

- i. da bi izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu s pododjeljkom G bilo neprimjereno; ili
- ii. da je certifikacija ili odobrenje proizvoda, dijela ili uređaja u skladu s ovim pododjeljkom potrebna za vrijeme dok se ne izda odobrenje organizacije za proizvodnju u skladu s pododjeljkom G;

2. pregled podataka koji se zahtijevaju u točki 21.A.125 podtočki (b).

21.A.125A Izdavanje pisma o suglasnosti

Podnositelj zahtjeva ima pravo na to da mu nadležno tijelo izda pismo o suglasnosti kojim se slaže s dokazivanjem sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova ili uređaja u skladu s ovim pododjeljkom, nakon što:

- (a) uspostavi sustav nadzora proizvodnje kojim se osigurava da je svaki proizvod, dio ili uređaj u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;

- (b) dostavi priručnik koji sadrži:

1. opis sustava nadzora proizvodnje koji se zahtijeva u skladu s točkom (a);
2. opis načina donošenja odluka u okviru sustava nadzora proizvodnje;
3. opis ispitivanja koja se zahtijevaju u točkama 21.A.127 i 21.A.128 te imena osoba ovlaštenih za potrebe točke 21.A.130 podtočke (a);

- (c) dokaže da može osigurati pomoć u skladu s točkom 21.A.3A i točkom 21.A.129 podtočkom (d).

▼B**21.A.125B Nesukladnosti**

(a) U slučaju pronalazjenja objektivnih dokaza o tome da nositelj pisma o suglasnosti ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog Priloga I. (Part 21.), nesukladnosti se razvrstavaju kako slijedi:

1. nesukladnost prve razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom I. (Part 21.) koja bi mogla dovesti do nekontroliranih neusklađenosti s odgovarajućim projektnim podacima i koja bi mogla utjecati na sigurnost zrakoplova;
2. nesukladnost druge razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom I. (Part 21.) koja nije razvrstana kao nesukladnost prve razine.

(b) Nesukladnost treće razine odnosi se na bilo koji element za koji je na temelju objektivnih dokaza utvrđeno da sadrži potencijalne probleme koji bi mogli dovesti do neusklađenosti u skladu s točkom (a).

(c) Nakon primitka obavijesti o nesukladnostima u skladu s točkom 21.B.125:

1. u slučaju nesukladnosti prve razine, nositelj pisma o suglasnosti pruža nadležnom tijelu zadovoljavajuće dokaze o korektivnim mjerama u roku od najviše 21 radnog dana nakon pisane potvrde o nesukladnosti;
2. u slučaju nesukladnosti druge razine, razdoblje za poduzimanje korektivnih mjera koje odobrava nadležno tijelo mora biti primjereno prirodi nesukladnosti, ali u svakom slučaju prvotno ne smije biti dulje od tri mjeseca. U određenim okolnostima i ovisno o prirodi nesukladnosti, nadležno tijelo može produljiti to tromjesečno razdoblje, ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera s kojima se nadležno tijelo složilo;
3. u slučaju nesukladnosti treće razine, od nositelja pisma o suglasnosti ne zahtijeva se žurna korektivna mjera.

(d) U slučaju nesukladnosti prve ili druge razine, pismo o suglasnosti može podlijegati djelomičnom ili potpunom ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju u skladu s točkom 21.B.145. Nositelj pisma o suglasnosti mora pravodobno potvrditi primitak obavijesti o ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju pisma o suglasnosti.

21.A.125C Trajanje i kontinuirana valjanost

(a) Pismo o suglasnosti izdaje se na ograničeni rok od najviše godinu dana. Ono ostaje valjano, osim ako:

1. nositelj pisma o suglasnosti ne uspije dokazati sukladnost s primjenjivim zahtjevima ovog pododjeljka; ili
2. postoje dokazi da proizvođač ne može održati zadovoljavajuću razinu nadzora proizvodnje proizvoda, dijelova ili uređaja u skladu sa suglasnosti; ili
3. proizvođač više ne ispunjava zahtjeve iz točke 21.A.122; ili
4. pismo o suglasnosti je bilo predano, trajno oduzeto u skladu s točkom 21.B.145 ili je isteklo.

(b) Nakon što je pismo o suglasnosti predano, trajno oduzeto ili mu je istekla valjanost, vraća se nadležnom tijelu.

▼B**21.A.126 Sustav nadzora proizvodnje**

(a) Sustavom nadzora proizvodnje koji se zahtijeva točkom 21.A.125A podtočkom (a) osigurava se način za utvrđivanje jesu li:

1. primljeni materijali te kupljeni dijelovi ili dijelovi kooperanata koji se koriste u gotovom proizvodu onakvi, kako je navedeno u odgovarajućim projektnim podacima;
2. primljeni materijali te kupljeni dijelovi ili dijelovi kooperanata pravilno označeni;
3. postupci, proizvodne tehnike i metode sklapanja koje utječu na kvalitetu i sigurnost gotovog proizvoda provedeni u skladu sa specifikacijama koje je prihvatilo nadležno tijelo;
4. izmjene projekta, uključujući zamjene materijala, odobrene u skladu s pododjeljkom D ili E i provjerene prije ugradnje u konačni proizvod.

(b) Sustav nadzora proizvodnje koji se zahtijeva točkom 21.A.125A podtočkom (a) mora također biti takav da osigurava da:

1. se sukladnost dijelova i postupaka s odgovarajućim projektnim podacima provjerava u fazama proizvodnje u kojima se može točno utvrditi;
2. su materijali koji se lako oštećuju ili kvare uskladišteni na odgovarajući način i zaštićeni na odgovarajući način;
3. postojeći projektni nacrti stoje na raspolaganju radnicima u proizvodnji i kontroli te da se prema potrebi koriste;
4. su odbijeni materijali i dijelovi odvojeni i označeni na način koji onemogućuje njihovu ugradnju u gotov proizvod;
5. su materijali i dijelovi, koji su odbijeni zbog odstupanja od projektnih podataka ili specifikacija i koje treba uzeti u obzir za ugradnju u gotovi proizvod, podvrgnuti odobrenom postupku provjere tehničke i proizvodne sukladnosti. Oni materijali i dijelovi za koje se ovim postupkom utvrdi da se mogu upotrijebiti, moraju se propisno označiti i, ako je potrebna prerada ili popravak, ponovno pregledati. Materijali i dijelovi koji se ovim postupkom odbiju, označuju se i odbacuju kako bi se osiguralo da neće biti ugrađeni u konačni proizvod;
6. proizvođač održava dokumentaciju izrađenu u okviru sustava nadzora proizvodnje, označuje ju, ako je to moguće, na takav način da ju je moguće povezati s gotovim proizvodom ili dijelom, i pohranjuje radi davanja podataka koji su potrebni za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda.

21.A.127 Ispitivanja: zrakoplovi

(a) Svaki proizvođač zrakoplova koji je proizveden u skladu s ovim pododjeljkom uspostavlja odobreni postupak ispitivanja na zemlji i u zraku i obrasce za provjeru, te u skladu s tim obrascima ispituje svaki proizvedeni zrakoplov, kao način utvrđivanja relevantnih aspekata ispunjavanja odredaba iz točke 21.A.125A podtočke (a).

▼B

(b) Svaki postupak ispitivanja proizvodnje uključuje obavezno sljedeće:

1. provjeru kvalitete rukovanja;
2. provjeru letne performanse (uz uporabu uobičajenih instrumenata zrakoplova);
3. provjeru pravilnog funkcioniranja cjelokupne opreme i svih sustava zrakoplova;
4. određivanje jesu li svi instrumenti pravilno označeni i jesu li nakon probnih letova postavljeni svi natpisi i zahtijevani letački priručnici;
5. provjeru operativnih karakteristika zrakoplova na zemlji;
6. provjeru bilo kojih drugih elemenata koji se odnose na zrakoplov koji se ispituje.

21.A.128 Ispitivanja: motori i propeleri

Svaki proizvođač motora ili propelera koji su proizvedeni u skladu s ovim pododjeljkom mora svaki motor ili propeler s promjenjivim korakom podvrgnuti prihvatljivom funkcionalnom testu koji je naveden u dokumentaciji nositelja certifikata tipa, kako bi utvrdio da li funkcionira pravilno u svim operacijama za koje posjeduje certifikat tipa, kao način utvrđivanja relevantnih aspekata ispunjavanja odredaba iz točke 21.A.125A podtočke (a).

21.A.129 Obveze proizvođača

Svaki proizvođač proizvoda, dijela ili uređaja koji je proizveden u skladu s ovim pododjeljkom mora:

- (a) svaki proizvod, dio ili uređaj staviti na raspolaganje nadležnom tijelu radi provjere;
- (b) na mjestu proizvodnje držati tehničke podatke i nacрте koji su potrebni za utvrđivanje da li je proizvod u skladu s odgovarajućim projektnim podacima;
- (c) održavati sustav nadzora proizvodnje kojim se osigurava da je svaki proizvod u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;
- (d) pružiti pomoć nositelju certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa ili odobrenja projekta pri svim aktivnostima u vezi s kontinuiranom plovidbenošću, koje su povezane s proizvedenim proizvodima, dijelovima ili uređajima;
- (e) u interesu sigurnosti uspostaviti i održavati unutarnji sustav izvješćivanja o događajima koji ugrožavaju sigurnost, kako bi se omogućilo prikupljanje i ocjena izvješća o događajima s ciljem utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka te izdvajanja događaja koje treba prijaviti. Ovaj sustav uključuje ocjenu važnih podataka koji se odnose na događaje i objavljivanje povezanih informacija;
- (f) 1. nositelju certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa ili odobrenja projekta dostaviti izvješće o svim slučajevima u kojima je proizvođač pustio u uporabu proizvode, dijelove ili uređaje za koje je kasnije utvrđeno da odstupaju od odgovarajućih projektnih podataka i, s nositeljem certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa ili odobrenja projekta, provesti istraživanje kako bi se utvrdila ona odstupanja koja bi mogla ugroziti siguran rad zrakoplova;

▼B

2. Agenciji i nadležnom tijelu države članice dostaviti izvješće o odstupanjima koja bi mogla ugroziti siguran rad zrakoplova i koja su utvrđena u skladu sa stavkom 1. Navedena izvješća podnose se u obliku i na način koji utvrdi Agencija u skladu s točkom 21.A.3A podtočkom (b) stavkom 2. ili koji prihvati nadležno tijelo države članice;
3. ako proizvođač djeluje kao dobavljač za drugu proizvodnu organizaciju, on mora i toj drugoj organizaciji dati izvješće o svim slučajevima u kojima je toj organizaciji dostavio proizvode, dijelove ili uređaje za koje je kasnije utvrđeno da možda odstupaju od odgovarajućih projektnih podataka.

21.A.130 Izjava o sukladnosti

- (a) Svaki proizvođač proizvoda, dijela ili uređaja koji je proizveden u skladu s ovim pododjeljkom izdaje izjavu o sukladnosti, tj. EASA Obrazac 52 (vidjeti Dodatak VIII.), za cijeli zrakoplov, ili EASA Obrazac 1 (vidjeti Dodatak I.), za druge proizvode, dijelove ili uređaje. Ovu izjavu potpisuje ovlaštena osoba na odgovornom položaju u proizvodnoj organizaciji.

▼M5

- (b) Izjava o sukladnosti uključuje sve niže navedene stavke:

1. za svaki proizvod, dio ili uređaj izjavu da je proizvod, dio ili uređaj u skladu s odobrenim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;
2. za svaki zrakoplov izjavu da je zrakoplov bio podvrgnut provjerama na zemlji i u letu u skladu s točkom 21.A.127 podtočkom (a);
3. za svaki motor ili elisu s promjenjivim korakom izjavu da je motor ili elisa s promjenjivim korakom podvrgnut konačnom funkcionalnom ispitivanju u skladu s točkom 21.A.128;
4. usto, u slučaju zahtjeva za zaštitu okoliša:
 - i. izjavu da je dovršeni motor u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija ispušnih plinova motora na datum proizvodnje motora; i
 - ii. izjavu da je dovršeni zrakoplov u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti.

▼B

- (c) Svaki proizvođač takvog proizvoda, dijela ili uređaja:

1. pri prvom prijenosu vlasništva takvog proizvoda, dijela ili uređaja; ili
2. pri podnošenju zahtjeva za prvo izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova; ili
3. pri podnošenju zahtjeva za prvo izdavanje dokumenta o vraćanju u uporabu za određeni motor, propeler, dio ili uređaj,

nadležnom tijelu podnosi na ovjeru postojeću izjavu o sukladnosti.

- (d) Nadležno tijelo supotpisom ovjerava izjavu o sukladnosti ako nakon provjere utvrdi da je proizvod, dio ili uređaj u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad.

PODODELJAK G — ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU**21.A.131 Područje primjene**

Ovim se pododjeljkom uspostavlja:

- (a) postupak izdavanja odobrenja organizacije za proizvodnju za organizaciju koja dokaže sukladnost proizvoda, dijelova i uređaja s odgovarajućim projektnim podacima;

▼B

- (b) pravila kojima se uređuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za takva odobrenja i nositelja takvih odobrenja.

21.A.133 Prihvatljivost

Svaka fizička ili pravna osoba („organizacija”) ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za odobrenje u skladu s ovim pododjeljkom. Podnositelj zahtjeva mora:

- (a) dokazati da je, za određeni opseg posla, odobrenje u skladu s ovim pododjeljkom primjereno za potrebe dokazivanja sukladnosti s određenim projektom; i
- (b) imati ili zatražiti odobrenje toga određenog projekta; ili
- (c) osigurati, na temelju odgovarajućeg dogovora s podnositeljem zahtjeva za odobrenje određenog projekta ili nositeljem toga odobrenja, zadovoljavajuće usklađivanje proizvodnje i projektiranja.

21.A.134 Zahtjev

Svaki zahtjevi za odobrenje organizacije za proizvodnju podnosi se nadležnom tijelu u obliku i na način koji utvrdi to tijelo te uključuju pregled podataka koji se zahtijevaju točkom 21.A.143 i uvjete za izdavanje odobrenja koji se zahtijevaju u točki 21.A.151.

21.A.135 Izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju

Organizacija ima pravo da joj nadležno tijelo izda odobrenje organizacije za proizvodnju, ako dokaže da ispunjava primjenjive zahtjeve iz ovog pododjeljka.

21.A.139 Sustav kvalitete

- (a) Proizvodna organizacija mora dokazati da je uspostavila i da može održavati sustav kvalitete. Sustav kvalitete mora biti dokumentiran. Ovaj sustav kvalitete mora organizaciji omogućiti da osigura da je svaki proizvod, dio ili uređaj koji proizvede organizacija ili njezini partneri, ili koji dostave vanjski partneri ili koji su dani kooperantima po ugovoru, u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad, čime se ostvaruju povlastice navedene u točki 21.A.163.

- (b) Sustav kvalitete sadrži:

1. prema potrebi, u okviru područja primjene odobrenja, kontrolne postupke za:

- i. izdavanje, odobravanje ili izmjenu dokumenata;

- ii. reviziju i kontrolu ocjene dobavljača i kooperanata;

- iii. provjeru da li su ulazni proizvodi, dijelovi, materijali i oprema, uključujući nove elemente ili one koje su kupci proizvoda već koristili, onakvi kako je navedeno u odgovarajućim projektnim podacima;

- iv. identifikaciju i sljedivost;

- v. proizvodne procese;

- vi. provjeru i ispitivanje, uključujući probne letove tijekom proizvodnje;

▼B

- vii. umjeravanje alata, šablona i opreme za ispitivanje;
- viii. kontrolu nesukladnih elemenata;
- ix. koordinaciju plovidbenosti s podnositeljem zahtjeva za odobrenje projekta ili nositeljem odobrenja projekta;
- x. vođenje i održavanje evidencije;
- xi. stručnost i kvalifikacije zaposlenika;
- xii. izdavanje dokumenata o vraćanju u uporabu s obzirom na plovidbenost;
- xiii. rukovanje, skladištenje i pakiranje;
- xiv. unutarnje kontrole kvalitete i proizašle korektivne mjere;
- xv. radove u okviru uvjeta odobrenja koji se izvode na bilo kojoj lokaciji koja ne spada u odobrene objekte;
- xvi. radove koji se izvode po završetku proizvodnje, ali prije isporuke, radi održavanja zrakoplova u stanju za siguran rad;
- xvii. izdavanje dozvole za letenje i odobrenje povezanih uvjeta za let.

Kontrolni postupci moraju uključivati posebne odredbe za bilo koje kritične dijelove.

2. Neovisnu funkciju osiguravanja kvalitete radi praćenja sukladnosti s dokumentiranim postupcima sustava kvalitete i njihove prikladnosti. To praćenje uključuje sustav povratnog informiranja osobe ili skupine osoba iz točke 21.A.145 podtočke (c) stavka 2. i, naposljetku, rukovoditelja iz točke 21.A.145 podtočke (c) stavka 1. kako bi se, prema potrebi, osigurala provedba korektivnih mjera.

21.A.143 Priručnik proizvodne organizacije

- (a) Organizacija dostavlja nadležnom tijelu priručnik proizvodne organizacije koji sadrži sljedeće informacije:

1. izjavu, koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, kojom se potvrđuje da će se postupati u skladu s priručnikom proizvodne organizacije i s bilo kojim drugim povezanim priručnicima kojima se definira sukladnost odobrene organizacije s ovim pododjeljkom;
2. funkciju (funkcije) i imena rukovoditelja koje je nadležno tijelo prihvatilo u skladu s točkom 21.A.145 podtočkom (c) stavkom 2.;
3. obveze i odgovornosti rukovoditelja u skladu s točkom 21.A.145 podtočkom (c) stavkom 2., uključujući pitanja o kojima oni mogu, u ime organizacije, neposredno pregovarati s nadležnim tijelom;
4. organizacijsku shemu u kojoj su prikazani povezani lanci odgovornosti rukovoditelja, kako se zahtijeva točkom 21.A.145 podtočkom (c) stavcima 1. i 2.;
5. popis certifikacijskog osoblja, kako je navedeno u točki 21.A.145 podtočki (d);

▼B

6. opći opis ljudskih resursa;
7. opći opis objekata koji se nalaze na adresama navedenim u potvrdi o odobrenju organizacije za proizvodnju;
8. opći opis područja rada proizvodne organizacije koji se odnosi na uvjete odobrenja;
9. postupak prijavljivanja organizacijskih promjena nadležnom tijelu;
10. postupak izmjene priručnika proizvodne organizacije;
11. opis sustava kvalitete i postupaka kako se zahtijeva točkom 21.A.139 podtočkom (b) stavkom 1.;
12. popis vanjskih organizacija iz točke 21.A.139 podtočke (a);

▼M3

13. ako je potrebno izvoditi probne letove, operativni priručnik za probne letove u kojem se utvrđuju politike i postupci organizacije u odnosu na probne letove. Operativni priručnik za probne letove uključuje:
 - i. opis procesa organizacije u odnosu na probne letove, uključujući sudjelovanje organizacije za probne letove u postupku izdavanja dozvola za letenje;
 - ii. politiku u pogledu posade, uključujući sastav, stručnost, aktualnost letačkog iskustva i ograničenja trajanja leta, u skladu s Dodatkom XII. Prilogu I. (dio 21.), ako je primjenjivo;
 - iii. postupke za prijevoz osoba koje nisu članovi posade i za osposobljavanje za probne letove, prema potrebi;
 - iv. politike upravljanja rizikom i sigurnošću te odgovarajuće metodologije;
 - v. postupke za utvrđivanje instrumenata i opreme koje je potrebno imati u zrakoplovu;
 - vi. popis dokumenata potrebnih za probni let.

▼B

- (b) Priručnik proizvodne organizacije prema potrebi se izmjenjuje, kako bi ostao ažuran opis organizacije, a kopije svih izmjena dostavljaju se nadležnom tijelu.

21.A.145 Zahtjevi za odobrenje

Na temelju podataka dostavljenih u skladu s točkom 21.A.143, proizvodna organizacija dokazuje:

- (a) da su u pogledu općih zahtjeva za odobrenje, objekti, radni uvjeti, oprema i alati, postupci i povezani materijali, broj i stručnost osoblja te opća organizacija dovoljnii za ispunjavanje obveza iz točke 21.A.165;

▼M5

- (b) s obzirom na sve potrebne podatke o plovidbenosti i okolišu:

▼ M5

1. organizacija za proizvodnju prima takve podatke od Agencije te nositelja ili podnositelja zahtjeva za certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa ili odobrenja projekta, uključujući svako izuzeće odobreno u odnosu na zahtjeve za prekid proizvodnje s obzirom na CO₂ kako bi se utvrdila sukladnost s primjenjivim projektnim podacima;
2. organizacija za proizvodnju utvrdila je postupak kojim osigurava da su podaci o plovidbenosti i okolišu ispravno uvršteni u podatke o proizvodnji; i
3. takvi se podaci ažuriraju i stavljaju na raspolaganje svim zaposlenicima kojima je potreban pristup tim podacima radi obavljanja svojih zadaća;

(c) da je u pogledu uprave i zaposlenika:

1. organizacija za proizvodnju imenovala rukovoditelja koji odgovara nadležnom tijelu. On/ona je u organizaciji odgovoran/odgovorna za osiguravanje da se cjelokupna proizvodnja odvija u skladu sa zahtijevanim standardima i da se organizacija za proizvodnju stalno pridržava podataka i postupaka utvrđenih u priručniku iz točke 21.A.143;
2. organizacija za proizvodnju imenovala osobu ili skupinu osoba koje osiguravaju da organizacija ispunjava zahtjeve ovog Priloga (dio 21.), te da ih je identificirala zajedno s opsegom njihovih ovlaštenja. Takve osobe odgovaraju izravno odgovornom rukovoditelju iz podtočke 1. Imenovane osobe moraju dokazati odgovarajuće znanje, obrazovanje i iskustvo za ispunjavanje svojih odgovornosti;
3. zaposlenicima na svim razinama dano odgovarajuće ovlaštenje, kako bi mogli ispunjavati odgovornosti koje su im dodijeljene, te da unutar organizacije za proizvodnju postoji potpuna i učinkovita koordinacija u pogledu podataka o plovidbenosti i okolišu.;

▼ B

(d) da u pogledu certifikacijskog osoblja koje je proizvodna organizacija ovlastila za potpisivanje dokumenata koji se izdaju u skladu s točkom 21.A.163 u okviru područja primjene i uvjeta odobrenja:

1. certifikacijsko osoblje ima odgovarajuće znanje, obrazovanje (uključujući druge funkcije u organizaciji) i iskustvo za izvršavanje dodijeljenih odgovornosti;
2. proizvodna organizacija vodi evidenciju o cjelokupnom certifikacijskom osoblju, koja uključuje detalje o opsegu njihovih ovlasti;
3. certifikacijskom osoblju se daje dokument o opsegu njihovih ovlasti.

21.A.147 Promjene u odobrenoj organizaciji za proizvodnju**▼ M5**

- (a) Nakon izdavanja odobrenja organizacije za proizvodnju, svaku promjenu u odobrenoj organizaciji za proizvodnju koja je značajna za dokazivanje sukladnosti ili za plovidbenost i ekološke karakteristike proizvoda, dijela ili uređaja, posebno promjene u sustavu kvalitete, odobrava nadležno tijelo. Zahtjev za odobrenje dostavlja se nadležnom tijelu u pisanom obliku, a organizacija mora prije provedbe izmjene dokazati nadležnom tijelu da je sukladna s ovim pododjeljkom.

▼B

- (b) Nadležno tijelo utvrđuje uvjete pod kojima proizvodna organizacija koja je odobrena u skladu s ovim pododjeljkom može djelovati tijekom takvih promjena, osim ako nadležno tijelo ne utvrdi da odobrenje treba privremeno oduzeti.

21.A.148 Promjena lokacije

Smatra se da je promjena lokacije proizvodnih objekata odobrene organizacije za proizvodnju značajna i zbog toga mora biti u skladu s točkom 21.A.147.

21.A.149 Prenosivost

Osim kao posljedica promjene u vlasništvu, koja se smatra značajnom za potrebe točke 21.A.147, odobrenje organizacije za proizvodnju nije prenosivo.

21.A.151 Uvjeti odobrenja

Uvjetima odobrenja utvrđuju se opseg rada, proizvodi ili kategorije dijelova i uređaja, ili oboje, u vezi s kojima nositelj ima pravo ostvariti povlastice u skladu s točkom 21.A.163.

Ti se uvjeti izdaju kao dio odobrenja organizacije za proizvodnju.

21.A.153 Izmjene uvjeta odobrenja

Svaku izmjenu uvjeta odobrenja odobrava nadležno tijelo. Zahtjev za izmjenu uvjeta odobrenja podnosi se u obliku i na način koji utvrdi nadležno tijelo. Podnositelj zahtjeva mora ispuniti odgovarajuće zahtjeve ovog pododjeljka.

21.A.157 Provjere

Proizvodna organizacija uspostavlja mehanizme kojima se nadležnom tijelu omogućava provođenje provjera, uključujući provjere partnera i kooperanata, potrebnih za utvrđivanje sukladnosti i stalnog ispunjavanja primjenjivih zahtjeva ovog pododjeljka.

21.A.158 Nesukladnosti

- (a) U slučaju pronalaženja objektivnih dokaza o tome da nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog Priloga I. (Part 21.), nesukladnost se razvrstava kako slijedi:

1. nesukladnost prve razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom I. (Part 21.) koja bi mogla dovesti do nepredvidive neusklađenosti s odgovarajućim projektnim podacima i koja bi mogla utjecati na sigurnost zrakoplova;
2. nesukladnost druge razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom I. (Part 21.) koja nije razvrstana kao nesukladnost prve razine.

- (b) Nesukladnost treće razine odnosi se na bilo koji element za koji je na temelju objektivnih dokaza utvrđeno da sadrži potencijalne probleme koji bi mogli dovesti do neusklađenosti u skladu s točkom (a).

- (c) Nakon primitka obavijesti o nesukladnostima u skladu s točkom 21.B.225,

1. u slučaju nesukladnosti prve razine nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju pruža nadležnom tijelu zadovoljavajuće dokaze o korektivnim mjerama u roku od najviše 21 radnog dana nakon pisane potvrde o nesukladnosti;

▼B

2. u slučaju nesukladnosti druge razine, razdoblje za poduzimanje korektivnih mjera koje odobrava nadležno tijelo mora biti primjereno prirodi nesukladnosti, ali u svakom slučaju prvotno ne smije biti dulje od tri mjeseca. U određenim okolnostima i ovisno o prirodi nesukladnosti, nadležno tijelo može produljiti to tromjesečno razdoblje, ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera s kojima se nadležno tijelo složilo;
 3. nesukladnost treće razine ne zahtijeva od nositelja odobrenja organizacije za proizvodnju trenutnu korektivnu mjeru.
- (d) U slučaju nesukladnosti prve ili druge razine, odobrenje organizacije za proizvodnju može podlijegati djelomičnom ili potpunom ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju u skladu s točkom 21.B.145. Nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju mora pravodobno potvrditi primitak obavijesti o ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju odobrenja organizacije za proizvodnju.

21.A.159 Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) Odobrenje organizacije za proizvodnju izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje valjano, osim ako:
1. proizvodna organizacija ne uspije dokazati sukladnost s primjenjivim zahtjevima ovog pododjeljka; ili
 2. nositelj ili bilo koji njegov partner ili kooperant onemogućuje nadležnom tijelu provođenje provjera u skladu s točkom 21.A.157; ili
 3. postoje dokazi da proizvodna organizacija ne može održati zadovoljavajuću razinu kontrole proizvodnje proizvoda, dijelova ili uređaja obuhvaćenih odobrenjem; ili
 4. proizvodna organizacija više ne ispunjava zahtjeve iz točke 21.A.133; ili
 5. certifikat je bio predan ili trajno oduzet u skladu s točkom 21.B.245.
- (b) Nakon što je certifikat predan ili trajno oduzet vraća se nadležnom tijelu.

21.A.163 Povlastice

Prema uvjetima odobrenja izdanim u skladu s točkom 21.A.135 nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju može:

- (a) obavljati proizvodne djelatnosti u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.);
- (b) za cijeli zrakoplov i nakon predodjenja izjave o sukladnosti (EASA Obrazac 52), dobiti prema točki 21.A.174 svjedodžbu o plovidbenosti zrakoplova i potvrdu o buci bez dodatnog dokazivanja;
- (c) za druge proizvode, dijelove ili uređaje izdavati potvrde o ovlaštenom vraćanju u uporabu (EASA Obrazac 1) bez dodatnog dokazivanja;
- (d) održavati novi zrakoplov koji je proizveo i izdavati potvrde o vraćanju u uporabu (EASA Obrazac 53) koji se odnosi na to održavanje;

▼B

- (e) u skladu s postupcima dogovorenim s njegovim nadležnim tijelom za proizvodnju, za zrakoplov koji je proizveo i kada sama proizvodna organizacija u skladu sa svojim POA-om nadzire konfiguraciju zrakoplova i potvrđuje sukladnost s projektnim uvjetima odobrenim za letenje, izdavati dozvolu za letenje u skladu s točkom 21.A.711 podtočkom (c) uključujući odobrenje uvjeta za let u skladu s točkom 21.A.710 podtočkom (b).

21.A.165 Obveze nositelja

Nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju:

- (a) osigurava da se priručnik proizvodne organizacije dostavljen u skladu s točkom 21.A.143 i dokumenti na koje se odnosi koriste kao temeljni radni dokumenti unutar organizacije;
- (b) održava proizvodnu organizaciju u skladu s podacima i postupcima odobrenim za odobrenje organizacije za proizvodnju;
- (c) 1. utvrđuje da je svaki dovršeni zrakoplov u skladu s projektom tipa te da je u stanju za siguran rad, prije dostavljanja izjave o sukladnosti nadležnom tijelu; ili

▼M1

- 2. utvrđuje da su drugi proizvodi, dijelovi ili uređaji potpuni i da su u skladu s odobrenim projektnim podacima te da su u stanju sigurnom za upotrebu, prije izdavanja obrasca EASA 1 kojim se potvrđuje sukladnost s odobrenim projektnim podacima i da su u stanju sigurnom za upotrebu;

▼M6

- 3. dodatno, u slučaju zahtjeva za zaštitu okoliša utvrđuje:
 - i. je li dovršeni motor u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija ispušnih plinova motora na datum proizvodnje motora; i
 - ii. je li dovršeni zrakoplov u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti;

▼M1

- 4. utvrđuje da su drugi proizvodi, dijelovi ili uređaji u skladu s primjenjivim podacima prije izdavanja obrasca EASA 1 kao potvrde o sukladnosti.

▼B

- (d) evidentira sve detalje o poslu koji se izvodi;
- (e) u interesu sigurnosti, uspostavlja i održava unutarnji sustav izvješćivanjima o događajima koji ugrožavaju sigurnost, kako bi se omogućilo prikupljanje i ocjena izvješća o događajima s ciljem utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka te izdvajanja događaja koje treba prijaviti. Ovaj sustav uključuje ocjenu relevantnih informacija koje se odnose na događaje i objavljivanje povezanih informacija;
- (f) 1. nositelju certifikata tipa ili odobrenja projekta dostavlja izvješće o svim slučajevima u kojima je proizvodna organizacija pustila u uporabu proizvode, dijelove ili uređaje za koje je kasnije utvrđeno da imaju moguća odstupanja od odgovarajućih projektnih podataka i s nositeljem certifikata tipa ili odobrenja projekta provodi istraživanje kako bi se utvrdila ona odstupanja koja bi mogla ugroziti siguran rad zrakoplova;
- 2. Agenciji i nadležnom tijelu države članice dostavlja izvješće o odstupanjima koja bi mogla ugroziti siguran rad zrakoplova utvrđenog u skladu sa stavkom 1. Takva se izvješća podnose u obliku i na način koji utvrdi Agencija u skladu s točkom 21.A.3A podtočkom (b) stavkom 2. ili koji prihvati nadležno tijelo države članice;

▼B

3. ako nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju djeluje kao dobavljač za drugu organizaciju za proizvodnju, on mora i toj drugoj organizaciji dati izvješće o svim slučajevima u kojima je za tu organizaciju pustio u uporabu proizvode, dijelove ili uređaje za koje je kasnije utvrdio da možda odstupaju od odgovarajućih projektnih podataka;
- (g) pružiti pomoć nositelju certifikata tipa ili odobrenja projekata pri svim aktivnostima u vezi s kontinuiranom plovidbenošću, koje su povezane s proizvedenim proizvodima, dijelovima ili uređajima;
- (h) uspostavlja sustav arhiviranja kojim su obuhvaćeni zahtjevi postavljeni partnerima, dobavljačima i kooperantima, kojim se osigurava čuvanje podataka upotrijebljenih za dokazivanje sukladnosti proizvoda, dijelova ili uređaja. Takvi se podaci stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu i čuvaju radi davanja podataka potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda, dijelova ili uređaja;
- (i) ako nositelj izdaje potvrdu o ovlaštenom vraćanju u uporabu na temelju svojih uvjeta odobrenja, on prije izdavanja potvrde utvrđuje da je na svakom dovršenom zrakoplovu bilo izvedeno potrebno održavanje i da je u stanju za siguran rad;
- (j) prema potrebi, u skladu s povlasticom iz točke 21.A.163 podtočke (e), utvrđuje uvjete pod kojima se može izdati dozvola za letenje;
- (k) prema potrebi, u skladu s povlasticom iz točke 21.A.163 podtočke (e), prije izdavanja dozvole za letenje za zrakoplov, utvrđuje sukladnost s točkom 21.A.711 podtočkama (c) i (e).

PODODJELJAK H — SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENE SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI

21.A.171 Područje primjene

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za izdavanje svjedodžaba o plovidbenosti.

21.A.172 Prihvatljivost

Svaka fizička ili pravna osoba pod čijim je imenom zrakoplov registriran ili će biti registriran u državi članici („država članica u kojoj je zrakoplov registriran”), ili njezin predstavnik, ima pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti za taj zrakoplov u skladu s ovim pododjeljkom.

21.A.173 Razvrstavanje

Svjedodžbe o plovidbenosti razvrstavaju se kako slijedi:

- (a) svjedodžbe o plovidbenosti izdaju se za zrakoplove koji su u skladu s certifikatom tipa izdanim u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.);
- (b) ograničene svjedodžbe o plovidbenosti izdaju se za zrakoplove:
 1. koji su u skladu s ograničenim certifikatom tipa izdanim u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.); ili
 2. za koje je Agenciji bilo dokazano da su u skladu s posebnim certifikacijskim specifikacijama koje osiguravaju odgovarajuću sigurnost.

▼B**21.A.174 Zahtjev**

- (a) U skladu s točkom 21.A.172 zahtjev za izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

▼M5

- (b) Svaki zahtjev za svjedodžbu o plovidbenosti ili ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti s uključuje:

1. klasu svjedodžbe o plovidbenosti koja je zatražena;
2. za nove zrakoplove:
 - i. izjavu o sukladnosti:
 - izdanu u skladu s točkom 21.A.163 podtočkom (b); ili
 - izdanu u skladu s točkom 21.A.130 i koju je ovjerilo nadležno tijelo; ili
 - za uvezeni zrakoplov, izjavu koju je potpisalo tijelo nadležno za izvoz, da je zrakoplov u skladu s projektom koji je odobrila Agencija;
 - ii. izvješće o opterećenju i uravnoteženju, s rasporedom ukrcaja; i
 - iii. letački priručnik, ako se zahtijeva primjenjivim certifikacijskim specifikacijama za određeni zrakoplov.

▼M6

3. za rabljene zrakoplove podrijetlom iz:
 - i. države članice, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdanu u skladu s Prilogom I. (dio M) ili Prilogom V.b (dio ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 ⁽¹⁾;

▼M7

- ii. zemlje koja nije država članica:
 - izjavu nadležnog tijela države u kojoj je zrakoplov registriran ili je bio registriran, kojom se dokazuje status plovidbenosti zrakoplova u njezinom registru u trenutku prenošenja,
 - izvješće o opterećenju i uravnoteženju, s rasporedom ukrcaja,
 - letački priručnik, ako se zahtijeva kodom plovidbenosti za zrakoplov,
 - prethodnu evidenciju radi utvrđivanja standarda proizvodnje, izmjena i održavanja zrakoplova, uključujući sva ograničenja u vezi s ograničenom svjedodžbom o plovidbenosti izdanom u skladu s točkom 21.B.327,
 - preporuku za izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti ili ograničene svjedodžbe o plovidbenosti i za potvrdu o provjeri plovidbenosti nakon provedene provjere plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (dio-M) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ⁽²⁾ ili potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s Prilogom V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014.,

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).

▼M7

— datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti i, ako se primjenjuju standardi iz sveska III. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji, podatke o vrijednostima emisija CO₂;

▼B

- (c) Ako nije drukčije dogovoreno, izjave iz točke (b) podtočke 2. stavka i. i točke (b) podtočke 3. stavka ii. izdaju se najkasnije 60 dana prije predavljanja zrakoplova nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

21.A.175 Jezik

Priručnici, natpisi, popisi, oznake instrumenata i druge potrebne informacije koje se zahtijevaju primjenjivim certifikacijskim specifikacijama moraju biti napisani na jednom ili više službenih jezika Europske unije, koji su prihvatljivi nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

21.A.177 Izmjene ili preinake

Svjedodžbu o plovidbenosti može izmijeniti ili preinačiti samo nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

21.A.179 Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama

(a) Kada se promijeni vlasništvo nad zrakoplovom:

1. ako ostane u istom registru, svjedodžba o plovidbenosti ili ograničena svjedodžba o plovidbenosti koja je u skladu samo s ograničenim certifikatom tipa, prenosi se zajedno sa zrakoplovom;
2. ako je zrakoplov registriran u drugoj državi članici, svjedodžba o plovidbenosti ili ograničena svjedodžba o plovidbenosti koja je u skladu samo s ograničenim certifikatom tipa izdaje se:

▼M6

- i. nakon predodjenja prijašnje svjedodžbe o plovidbenosti i valjane potvrde o provjeri plovidbenosti izdane u skladu s Prilogom I. (dio M) ili Prilogom V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014; i

▼B

- ii. nakon ispunjavanja odredaba točke 21.A.175.

- (b) Ako se vlasništvo nad zrakoplovom promijenilo i zrakoplov ima ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti koja nije u skladu s ograničenim certifikatom tipa, svjedodžba o plovidbenosti se prenosi zajedno sa zrakoplovom pod uvjetom da zrakoplov ostane u istom registru, ili se izdaje samo uz službeni pristanak nadležnog tijela države članice u čiji se registar prenosi.

21.A.180 Provjere

Na zahtjev nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran nositelj svjedodžbe o plovidbenosti mora osigurati pristup zrakoplovu za koji je ta svjedodžba o plovidbenosti izdana.

21.A.181 Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) Svjedodžba o plovidbenosti izdaje se na neodređeno vrijeme. Ona ostaje valjana pod uvjetom:

▼M7

1. da je u skladu s primjenjivim projektom tipa i zahtjevima za kontinuiranu plovidbenost; i

▼B

2. da zrakoplov ostaje u istom registru; i
3. da certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa na temelju kojeg je izdana nije prethodno bio stavljen izvan snage u skladu s točkom 21.A.51;
4. da svjedodžba nije predana ili trajno oduzeta u skladu s točkom 21.B.330.

▼B

- (b) Nakon što je svjedodžba predana ili trajno oduzeta vraća se nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

21.A.182 Identifikacija zrakoplova

Svaki podnositelj zahtjeva za svjedodžbu o plovidbenosti u skladu s ovim pododjeljkom mora dokazati da je njegov zrakoplov identificiran u skladu s pododjeljkom Q.

PODODJELJAK I — POTVRDE O BUCI**21.A.201 Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuju postupci za izdavanje potvrda o buci.

21.A.203 Prihvatljivost

Svaka fizička ili pravna osoba pod čijim je imenom zrakoplov registriran ili će biti registriran u određenoj državi članici (država članica u kojoj je zrakoplov registriran), ili njezin predstavnik, ima pravo na podnošenje zahtjeva za potvrdu o buci za taj zrakoplov u skladu s ovim pododjeljkom.

21.A.204 Zahtjev

- (a) U skladu s točkom 21.A.203, zahtjev za potvrdu o buci podnosi se u obliku i na način koji utvrdi nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

- (b) Svaki zahtjev uključuje:

1. za nove zrakoplove:

i. izjavu o sukladnosti:

— izdanu u skladu s točkom 21.A.163 podtočkom (b), ili

— izdanu u skladu s točkom 21.A.130 i koju je ovjerilo nadležno tijelo, ili

— za uvezeni zrakoplov izjavu, koju je potpisalo tijelo nadležno za izvoz, da je zrakoplov u skladu s projektom koji je odobrila Agencija; i

ii. podatke o buci utvrđene u skladu s primjenjivim zahtjevima vezanim uz buku;

2. za rabljene zrakoplove:

i. podatke o buci utvrđene u skladu s primjenjivim zahtjevima vezanim uz buku; i

ii. prethodnu evidenciju radi utvrđivanja standarda proizvodnje, izmjena i održavanja zrakoplova.

- (c) Ako nije drukčije dogovoreno, izjave iz točke (b) podtočke 1. izdaju se najkasnije 60 dana prije predavljanja zrakoplova nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

21.A.207 Izmjene ili preinake

Potvrdu o buci može izmijeniti ili preinačiti samo nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

▼B**21.A.209 Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama**

Ako se promijenilo vlasništvo nad zrakoplovom:

- (a) ako zrakoplov ostane u istom registru, potvrda o buci prenosi se zajedno sa zrakoplovom; ili
- (b) ako se zrakoplov prenese u registar druge države članice, potvrda o buci izdaje se nakon predodjenja prijašnje potvrde o buci.

21.A.210 Provjere

Na zahtjev nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran ili Agencije, nositelj potvrde o buci omogućava pristup zrakoplovu za koji je izdana ta potvrda o buci, radi inspekcijskog pregleda.

21.A.211 Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) Potvrda o buci izdaje se na neodređeno vrijeme. Ona ostaje valjana pod uvjetom:

▼M7

- 1. da je u skladu s primjenjivim projektom tipa te zahtjevima u vezi zaštite okoliša i kontinuirane plovidbenosti; i

▼B

- 2. da zrakoplov ostaje u istom registru; i
- 3. da certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa na temelju kojeg je izdana nije prethodno bio stavljen izvan snage u skladu s točkom 21.A.51;
- 4. da potvrda nije predana ili trajno oduzeta u skladu s točkom 21.B.430.

- (b) Nakon što je potvrda predana ili trajno oduzeta vraća se nadležnom tijelu države članice.

PODODJELJAK J — ODOBRENJE PROJEKTNE ORGANIZACIJE**▼M5****21.A.231 Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuju postupci za odobrenje projektnih organizacija i propisi kojima se uređuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja. U ovom se pododjeljku izraz certifikat tipa odnosi i na certifikate tipa i na ograničene certifikate tipa.

▼B**21.A.233 Prihvatljivost**

Svaka fizička ili pravna osoba („organizacija”) ima pravo na podnošenje zahtjeva za odobrenje na temelju ovog pododjeljka

- (a) u skladu s točkama 21.A.14, 21.A.112B, 21.A.432B ili 21.A.602B; ili
- (b) za odobrenje projekta manjih izmjena ili manjih popravka, ako je zatražen za potrebe korištenja povlastica iz točke 21.A.263.

21.A.234 Zahtjev

Svaki zahtjev za odobrenje projektne organizacije podnosi se u obliku i na način koji utvrdi Agencija te uključuje pregled informacija koje se zahtijevaju točkom 21.A.243 i uvjete odobrenja koji se zahtijevaju točkom 21.A.251.

▼ B**21.A.235 Izdavanje odobrenja projektne organizacije**

Organizacija ima pravo da joj Agencija izda odobrenje projektne organizacije kada dokaže da ispunjava primjenjive zahtjeve iz ovog pododjeljka.

21.A.239 Sustav osiguranja projekta

- (a) Projektna organizacija dokazuje da je uspostavila i da može održavati sustav osiguranja projekta koji je namijenjen kontroli i nadzoru projekta i izmjena projekta proizvoda, dijelova i uređaja obuhvaćenih zahtjevom. Ovaj sustav osiguranja projekta mora biti takav da organizaciji omogućava:

▼ M2

1. da osigura da su projekti proizvoda, dijelova i uređaja ili izmjene tih projekata u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša; i

▼ B

2. da osigura da se njezine odgovornosti ispunjavaju na odgovarajući način, u skladu s:

- i. odgovarajućim odredbama ovog Priloga I. (Part 21.); i

- ii. uvjetima odobrenja, izdanim u skladu s točkom 21.A.251;

3. da neovisno prati sukladnost s dokumentiranim postupcima sustava i njihovu prikladnost. To praćenje uključuje sustav povratnih informacija za osobe ili skupine osoba koje su odgovorne za osiguravanje korektivnih mjera.

- (b) Sustav osiguranja projekta uključuje funkciju neovisnog provjeravanja dokazivanja sukladnosti na temelju kojeg organizacija Agenciji dostavlja izjave o sukladnosti i s njima povezane dokumente.

- (c) Projektna organizacija navodi način na koji sustav osiguranja projekta ocjenjuje prihvatljivost dijelova ili uređaja koje su projektirali partneri ili kooperanti ili poslova koje su oni izveli, u skladu s metodama definiranim u pisanim postupcima.

21.A.243 Podaci**▼ M3**

- (a) Projektna organizacija dostavlja Agenciji priručnik u kojem neposredno ili upućivanjem na dokumentaciju opisuje organizaciju, odgovarajuće postupke i proizvode ili izmjene proizvoda koje treba projektirati. Ako je potrebno izvoditi probne letove, dostavlja se operativni priručnik za probne letove u kojem se utvrđuju politike i postupci organizacije u odnosu na probne letove. Operativni priručnik za probne letove uključuje:

- i. opis postupaka organizacije u odnosu na probne letove, uključujući sudjelovanje organizacije za probne letove u postupku izdavanja dozvola za letenje;

- ii. politiku odabira posade, uključujući sastav, stručnost, zahtjeve za skorašnjim iskustvom, vremenska ograničenja leta, u skladu s Dodatkom XII. Prilogu I. (dio 21.), ako je primjenjivo;

- iii. postupke za prijevoz osoba koje nisu članovi posade i za osposobljavanje za probne letove, ako je primjenjivo;

▼ M3

- iv. politiku upravljanja rizikom i sigurnošću te odgovarajuće metodologije;
- v. postupke za utvrđivanje instrumenata i opreme koje je potrebno imati u zrakoplovu;
- vi. popis dokumenata potrebnih za probni let.

▼ B

- (b) Ako neke dijelove ili uređaje ili izmjene proizvoda projektiraju partnerske organizacije ili kooperanti, priručnik uključuje izjavu o tome na koji način projektna organizacija može zajamčiti sukladnost svih dijelova i uređaja koja se zahtijeva točkom 21.A.239 podtočkom (b) te sadržava, neposredno ili upućivanjem na dokumentaciju, opise i podatke o djelatnostima projektiranja i organizaciji tih partnera ili kooperanata, u mjeri koja je potrebna za davanje ove izjave.
- (c) Priručnik se prema potrebi izmjenjuje, kako bi ostao ažuran opis organizacije, a Agenciji se dostavljaju kopije izmjena.
- (d) Projektna organizacija daje izjavu o kvalifikacijama i iskustvu rukovodećeg osoblja i drugih osoba odgovornih za donošenje odluka u organizaciji koje utječu na plovidbenost i zaštitu okoliša.

▼ M2**21.A.245 Zahtjevi za odobrenje**

Projektna organizacija, na temelju podataka dostavljenih u skladu s točkom 21.A.243, dokazuje da osim ispunjavanja odredaba iz točke 21.A.239:

- (a) u svim tehničkim odjelima ima dovoljno zaposlenika sa zadovoljavajućim iskustvom, kojima su dane primjerene ovlasti za izvršavanje zadaća koje su im dodijeljene i da je to, zajedno sa smještajem, objektima i opremom dovoljno kako bi se zaposlenicima omogućilo da za proizvod ostvare ciljeve u pogledu plovidbenosti, operativne prikladnosti i zaštite okoliša;
- (b) postoji potpuna i učinkovita koordinacija između odjela i unutar odjela u pogledu pitanja povezanih s plovidbenošću, operativnom prikladnošću i zaštitom okoliša.

21.A.247 Izmjene sustava osiguranja projekta

Nakon izdavanja odobrenja projektne organizacije, svaku izmjenu sustava osiguranja projekta koja je značajna za dokazivanje sukladnosti ili za plovidbenost, operativnu prikladnost i zaštitu okoliša u vezi s proizvodom, mora odobriti Agencija. Zahtjev za odobrenje podnosi se Agenciji u pisanom obliku, a projektna organizacija mora Agenciji dokazati, na temelju dostavljenih prijedloga izmjena priručnika, a prije provedbe izmjene, da će nakon provedbe nastaviti ispunjavati odredbe ovog pododjeljka.

▼ B**21.A.249 Prenosivost**

Osim kao posljedica promjene vlasništva, koja se smatra značajnom za potrebe točke 21.A.247, odobrenje projektne organizacije nije prenosivo.

▼ M5**21.A.251 Uvjeti odobrenja**

U uvjetima odobrenja utvrđuju se vrste projekata, kategorije proizvoda, dijelova i uređaja za koje je projektna organizacija nositelj odobrenja projektne organizacije te funkcije i zadaće za čije obavljanje organizacija ima odobrenje s obzirom na plovidbenost, operativnu prikladnost i ekološke karakteristike proizvoda. Za odobrenja projektne organizacije koja obuhvaćaju certifikate tipa ili ETSO ovlaštenja za pomoćne generatore (APU-e) uvjeti odobrenja sadržavaju i popis proizvoda ili APU-a. Ti se uvjeti izdaju kao dio odobrenja projektne organizacije.

▼ B**21.A.253 Izmjene uvjeta odobrenja**

Svaku izmjenu uvjeta odobrenja odobrava Agencija. Zahtjev za izmjenu uvjeta odobrenja podnosi se u obliku i na način koji utvrdi Agencija. Projektna organizacija mora ispunjavati odgovarajuće zahtjeve ovog pododjeljka.

21.A.257 Provjere

- (a) Projektna organizacija uspostavlja mehanizme kojima se Agenciji omogućava obavljanje provjera, uključujući provjere partnera i kooperanata, potrebnih za utvrđivanje sukladnosti i stalnog ispunjavanja odgovarajućih zahtjeva ovog pododjeljka.
- (b) Projektna organizacija omogućuje Agenciji da pregleda sva izvješća i provede bilo kakav inspekcijski pregled te da izvede ili prisustvuje bilo kojem probnom letu ili ispitivanju na zemlji, koji su potrebni radi provjere valjanosti izjava o sukladnosti koje je podnositelj zahtjeva dostavio u skladu s točkom 21.A.239 podtočkom (b).

21.A.258 Nesukladnosti**▼ M5**

- (a) Ako se tijekom provjera iz točaka 21.A.257 i 21.B.100 pronađu objektivni dokazi o tome da nositelj odobrenja projektne organizacije ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve ovog Priloga, nesukladnosti se razvrstavaju kako slijedi:
 1. nesukladnost prve razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom koja bi mogla dovesti do nepredvidivih neusklađenosti s primjenjivim zahtjevima i koja bi mogla utjecati na sigurnost zrakoplova;
 2. nesukladnost druge razine je svaka neusklađenost s ovim Prilogom koja nije razvrstana kao nesukladnost prve razine.

▼ B

- (b) Nesukladnost treće razine odnosi se na bilo koji element za koji je na temelju objektivnih dokaza utvrđeno da sadrži potencijalne probleme koji bi mogli dovesti do neusklađenosti u skladu s točkom (a).

▼ M5

- (c) Nakon primitka obavijesti o nesukladnostima u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija:
 1. u slučaju nesukladnosti prve razine, nositelj odobrenja projektne organizacije pruža Agenciji zadovoljavajuće dokaze o odgovarajućim korektivnim mjerama u roku od najviše 21 radnog dana nakon pisane potvrde nesukladnosti;

▼M5

2. u slučaju nesukladnosti druge razine, nositelj odobrenja projektne organizacije pruža Agenciji zadovoljavajuće dokaze o odgovarajućim korektivnim mjerama u roku koji odredi Agencija, a koji je primjeren prirodi nesukladnosti i prvotno ne smije biti dulji od tri mjeseca. Agencija može produžiti prvotni rok ako smatra da je priroda nesukladnosti takva da je moguće produženje, a podnositelj zahtjeva je dostavio plan korektivnih mjera koji Agencija smatra zadovoljavajućim; i
 3. nesukladnost treće razine ne zahtijeva od nositelja odobrenja projektne organizacije trenutačnu korektivnu mjeru.
- (d) U slučaju nesukladnosti prve ili druge razine, odobrenje projektne organizacije može se djelomično ili u cijelosti, privremeno ili trajno oduzeti u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija. U tom slučaju, nositelj odobrenja projektne organizacije mora pravodobno potvrditi primitak obavijesti o privremenom ili trajnom oduzimanju odobrenja projektne organizacije.

▼B**21.A.259 Trajanje i kontinuirana valjanost**

- (a) Odobrenje projektne organizacije izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje valjano, osim ako:
1. projektna organizacija ne uspije dokazati sukladnost s odgovarajućim im zahtjevima ovog pododjeljka; ili
 2. nositelj ili bilo koji njegov partner ili kooperant onemogućuje Agenciji provođenje provjera u skladu s točkom 21.A.157; ili
 3. postoje dokazi da se sustavom osiguranja projekta ne može održavati zadovoljavajuća razina kontrole i nadzora projekata proizvoda ili njihovih izmjena u skladu s odobrenjem; ili
 4. certifikat je bio predan ili trajno oduzet u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija.
- (b) Nakon što je certifikat predan ili trajno oduzet vraća se nadležnom tijelu.

▼M5**21.A.263 Povlastice**

- (a) (Rezervirano)
- (b) (Rezervirano)
- (c) Nositelj odobrenja projektne organizacije ima pravo, u okviru uvjeta odobrenja kako ih je navela Agencija i u skladu s odgovarajućim postupcima sustava osiguranja projekta:
1. razvrstati izmjene certifikata tipa, izmjene dodatnog certifikata tipa i projekte popravka kao „veće” ili „manje”;
 2. odobriti manje izmjene certifikata tipa ili dodatnog certifikata tipa i manje projekte popravka;
 3. (rezervirano);
 4. (rezervirano);
 5. odobriti određene projekte većih popravaka proizvoda ili pomoćnih generatora (APU-a) u skladu s pododjeljkom M;

▼M5

6. za određene zrakoplove odobriti uvjete za let pod kojima se može izdati dozvola za letenje u skladu s točkom 21.A.710 podtočkom (a) podpodtočkom 2., osim dozvola za letenje koje se izdaju za potrebe točke 21.A.701 podtočke (a) podpodtočke 15.;
7. izdati dozvolu za letenje u skladu s točkom 21.A.711 podtočkom (b) za zrakoplov koji je sam projektirao ili izmijenio, ili za koji je u skladu s točkom 21.A.263 podtočkom (c) podpodtočkom 6. odobrio uvjete za let pod kojima se može izdati dozvola za letenje, ako nositelj odobrenja projektne organizacije:
 - i. nadzire konfiguraciju zrakoplova; i
 - ii. potvrđuje sukladnost s projektnim uvjetima odobrenima za letenje;
8. odobriti određene veće izmjene certifikata tipa u skladu s pododjeljkom D; i
9. izdati neke dodatne certifikate tipa u skladu s pododjeljkom E i odobriti neke veće izmjene tih certifikata.

21.A.265 Obveze nositelja

Nositelj odobrenja projektne organizacije ima pravo, u okviru uvjeta odobrenja kako ih je navela Agencija:

- (a) održavati priručnik iz točke 21.A.243 u skladu sa sustavom osiguranja projekta;
- (b) osigurati da se ovaj priručnik ili odgovarajući postupci koji su uključeni upućivanjem upotrebljavaju kao temeljni radni dokument unutar organizacije;
- (c) utvrditi da projekt proizvoda, ili njegove izmjene ili popravci, ispunjavaju odgovarajuće specifikacije i zahtjeve i nemaju niti jedno opasno obilježje;
- (d) dostaviti Agenciji izjave i prateću dokumentaciju koji potvrđuju sukladnost s točkom (c), osim za postupke odobravanja izvršene u skladu s točkom 21.A.263 podtočkom (c);
- (e) dostaviti Agenciji podatke i informacije povezane s mjerama koje se zahtijevaju točkom 21.A.3B;
- (f) odrediti, u skladu s točkom 21.A.263 podtočkom (c) podpodtočkom 6., uvjete za let pod kojima se može izdati dozvola za letenje;
- (g) prije izdavanja dozvole za letenje za zrakoplov utvrditi, u skladu s točkom 21.A.263 podtočkom (c) podpodtočkom 7., sukladnost s točkom 21.A.711 podtočkama (b) i (e);
- (h) označiti podatke i informacije koje je izdala odobrena projektna organizacija u granicama njezinih uvjeta odobrenja kako ih je utvrdila Agencija sljedećom izjavom: „Tehnički sadržaj ovog dokumenta odobren je na temelju DOA-e br. EASA. 21J.[XXXX].”.

▼B**PODODJELJAK K — DIJELOVI I UREĐAJI****21.A.301 Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobrenje dijelova i uređaja.

21.A.303 Sukladnost s odgovarajućim zahtjevima

Dokazivanje sukladnosti dijelova i uređaja koji se ugrađuju u proizvode s certifikatom tipa provodi se:

▼B

- (a) zajedno s postupcima certifikacije tipa iz pododjeljaka B, D ili E za proizvod u koji ih treba ugraditi; ili
- (b) prema potrebi, u skladu s postupcima za ETSO ovlaštenje iz pododjeljka O; ili
- (c) za standardne dijelove u skladu sa službeno priznatim standardima.

21.A.305 Odobrenje dijelova i uređaja

U svim slučajevima u kojima se u skladu s pravom Unije ili mjerama Agencije izričito zahtijeva odobrenje dijela ili uređaja, taj dio ili uređaj mora biti u skladu s primjenjivim ETSO-om ili s drugim specifikacijama koje Agencija u određenom slučaju priznaje kao jednakovrijedne.

21.A.307 Puštanje u uporabu dijelova i uređaja za ugradnju

Dio ili uređaj ispunjava uvjete za ugradnju u proizvod s certifikatom tipa, ako je u stanju za siguran rad i:

- (a) ako je popraćen potvrdom o ovlaštenom vraćanju u uporabu (EASA Obrazac 1), kojom se potvrđuje da je element proizveden u skladu s odobrenim projektnim podacima i označen u skladu s pododjeljkom Q; ili
- (b) ako je to standardni dio; ili
- (c) u slučaju zrakoplova ELA 1 ili ELA 2, ako je to uređaj koji:
 1. nema ograničeni vijek trajanja, niti je dio osnovne konstrukcije ili komanda leta;
 2. je proizveden u skladu s primjenjivim projektom;
 3. je označen u skladu s pododjeljkom Q;
 4. je identificiran za ugradnju u određeni zrakoplov;
 5. će se ugraditi u zrakoplov za koji je vlasnik provjerio sukladnost s uvjetima 1. do 4. i preuzeo odgovornost za tu sukladnost.

(PODODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK M — POPRAVCI

21.A.431A Područje primjene**▼M5**

- (a) U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobrenje projekta popravka proizvoda, dijela ili uređaja te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja.

▼B

- (b) U ovom se pododjeljku definiraju standardni popravci koji ne podliježu postupku odobrenja u skladu s ovim pododjeljkom.

▼M5

- (c) „Popravak” znači uklanjanje oštećenja i/ili vraćanje u stanje plovidbenosti nakon što je proizvođač određeni proizvod, dio ili uređaj prvi put pustio u uporabu.

▼ M5

- (d) Uklanjanje oštećenja zamjenom dijelova ili uređaja bez potrebe za projektiranjem, smatra se održavanjem i stoga se ne zahtjeva nikakvo odobrenje u skladu s ovim Prilogom.

▼ B

- (e) Popravak ETSO artikla, osim pomoćne pogonske jedinice (APU), smatra se izmjenom projekta ETSO i podliježe postupku u skladu s točkom 21.A.611.

▼ M5

- (f) U ovom se pododjeljku izraz certifikat tipa odnosi i na certifikate tipa i na ograničene certifikate tipa.

▼ B**21.A.431B Standardni popravci**

- (a) Standardni popravci su popravci:

1. u odnosu na:

- i. zrakoplove čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 5 700 kg ili manje;

- ii. rotokoptere čiji je MTOM 3 175 kg ili manje;

- iii. jedrilice i motorne jedrilice, balone i zračne brodove, kako su definirani u ELA 1 ili ELA 2,

▼ M7

2. koji su u skladu s projektnim podacima uključenima u certifikacijske specifikacije koje izdaje Agencija i koje sadržavaju prihvatljive metode, tehnike i prakse za izvođenje i identificiranje standardnih popravaka, uključujući s tim povezane upute za kontinuiranu plovidbenost; i

▼ B

3. nisu u suprotnosti s podacima nositelja TC-a.

- (b) Točke 21.A.432A do 21.A.451 ne primjenjuju se na standardne popravke.

21.A.432A Prihvatljivost

- (a) Bilo koja fizička ili pravna osoba koja je dokazala svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.432B ili je takav postupak dokazivanja sposobnosti u tijeku, ima pravo podnijeti zahtjev za odobrenje projekta većeg popravka u skladu s uvjetima utvrđenim u ovom pododjeljku.
- (b) Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo podnijeti zahtjev za odobrenje projekta manjeg popravka.

21.A.432B Dokazivanje sposobnosti**▼ M5**

- (a) Podnositelj zahtjeva za odobrenje projekta većeg popravka dokazuje svoju sposobnost posjedovanjem odobrenja projektne organizacije koje je izdala Agencija u skladu s pododjeljkom J.

▼ B

- (b) Odstupajući od stavka (a), kao alternativni postupak dokazivanja svoje sposobnosti, podnositelj zahtjeva može zatražiti suglasnost Agencije za primjenu postupaka kojima se utvrđuju posebne projektne prakse, sredstva i redoslijed aktivnosti koji su potrebni za sukladnost s ovim pododjeljkom.

▼ M5

- (c) Odstupajući od podtočke (a), u slučaju proizvoda iz točke 21.A.14 podtočke (c) podnositelj zahtjeva može dokazati svoju sposobnost tako da od Agencije dobije odobrenje svojeg certifikacijskog programa utvrđenog u skladu s točkom 21.A.432C podtočkom (b).

21.A.432C Zahtjev za odobrenje projekta popravka

- (a) Zahtjev za odobrenje projekta popravka podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija.

▼ M7

- (b) Zahtjev za odobrenje projekta većeg popravka mora sadržavati, ili ga se mora dopuniti nakon podnošenja tako da sadržava, program certifikacije koji se sastoji od:

▼ M5

1. opisa štete i projekta popravka u kojem se utvrđuje konfiguracija projekta tipa na kojem se vrši popravka;
2. navođenja svih područja projekta tipa i odobrenih priručnika koji se mijenjaju ili na koje utječe projekt popravka;
3. navođenja svih ponovnih provjera potrebnih radi dokazivanja sukladnosti projekta popravka i područja na koja on utječe s osnovom certifikacije tipa na koju se upućuje, prema potrebi, u certifikatu tipa, dodatnom certifikatu tipa ili ETSO ovlaštenju za APU (pomoćni generator);
4. svih predloženih izmjena osnove certifikacije tipa na koju se upućuje, prema potrebi, u certifikatu tipa, dodatnom certifikatu tipa ili ETSO ovlaštenju za APU (pomoćni generator);
5. prijedloga raščlambe programa certifikacije u smislene skupine aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti, uključujući prijedlog načina i postupka dokazivanja sukladnosti s točkom 21.A.433 podtočkom (a) podpodtočkom 1. i upućivanja na povezane dokumente o sukladnosti;
6. prijedloga za procjenu predloženih smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnosi na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa i potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda. Predložena procjena u obzir uzima elemente iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti; i
7. navodi je li certifikacijske podatke podnositelj zahtjeva pripremio u cijelosti sam ili na temelju dogovora s vlasnikom podataka za certifikat tipa.

21.A.433 Zahtjevi za odobrenje projekta popravka

- (a) Projekt popravka odobrava se samo:

1. ako je dokazano, nakon programa certifikacije iz točke 21.A.432C podtočke (b), da je projekt popravka sukladan s osnovom certifikacije tipa na koju se upućuje, prema potrebi, u certifikatu tipa, dodatnom certifikatu tipa ili ETSO ovlaštenju za APU (pomoćni generator), kao i sa svim izmjenama kako ih je utvrdila i u obavijesti dostavila Agencija u skladu s točkom 21.B.450;
2. ako je deklarirana sukladnost s osnovom certifikacije tipa koja se primjenjuje u skladu s podtočkom (a) podpodtočkom 1., a utemeljenost sukladnosti obrazložena u dokumentima o sukladnosti;

▼ M7

3. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija;

▼ M5

4. ako je podnositelj zahtjeva naveo da je dostavio certifikacijske podatke na temelju dogovora s vlasnikom podataka za certifikat tipa u skladu s točkom 21.A.432C podtočkom (b) podpodtočkom 7:
 - i. ako je nositelj izjavio da nema tehničkih primjedaba na informacije dostavljene u skladu s podtočkom (a) podpodtočkom 2.; i

▼M5

- ii. ako je nositelj pristao surađivati s nositeljem odobrenja za projekt popravka kako bi se osiguralo ispunjavanje svih obveza za kontinuiranu plovidbenost izmijenjenog proizvoda ispunjavanjem odredaba iz točke 21.A.451;

▼M7

- 5. ako se u slučaju popravka aviona koji podliježe točki 26.302 Priloga I. Uredbi (EU) 2015/640 dokaže da je strukturna cjelovitost popravka i predmetne strukture jednaka barem razini strukturne cjelovitosti utvrđenoj za osnovnu strukturu u točki 26.302 Priloga I. Uredbi (EU) 2015/640.

▼M5

- (b) Podnositelj zahtjeva Agenciji podnosi izjavu iz podtočke (a) podpodtočke 2. i na zahtjev Agencije sve potrebne dokazne podatke.

21.A.435 Razvrstavanje i odobravanje projekata popravka

- (a) Projekt popravka razvrstava se kao „manji” ili „veći” u skladu s kriterijima iz točke 21.A.91 za izmjenu certifikata tipa.

- (b) Projekt popravka razvrstava i odobrava:

1. Agencije; ili

2. odobrena projektna organizacija u okviru svojih povlastica iz točke 21.A.263 podtočke (c) podpodtočaka 1., 2. i 5., kako je navedeno u uvjetima odobrenja.

▼B**21.A.439 Proizvodnja dijelova za popravak**

Dijelovi i uređaji koji se koriste za popravke, proizvode se u skladu s proizvodnim podacima koji se temelje na svim potrebnim projektnim podacima, dostavljenim od strane nositelja odobrenja za projekt popravka:

- (a) u skladu s pododjeljkom D; ili
- (b) od strane organizacije koja je propisno odobrena u skladu s pododjeljkom G; ili
- (c) od strane propisno odobrene organizacije za održavanje.

21.A.441 Izvođenje popravka**▼M6**

- (a) Popravak se izvodi u skladu s Prilogom I. (dio M), Prilogom II. (dio 145.), Prilogom V.b (dio ML) ili Prilogom V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili ga izvodi organizacija za proizvodnju koja je odobrena u skladu s pododjeljkom G ovog Priloga, na temelju povlastice iz točke 21.A.163 podtočke (d);

▼B

- (b) Projektna organizacija dostavlja organizaciji koja izvodi popravak, sve potrebne upute za ugradnju

21.A.443 Ograničenja

Projekt popravka može se odobriti uz ograničenja i u tom slučaju odobrenje projekta popravka uključuje sve potrebne upute i ograničenja. Nositelj odobrenja projekta popravka prenosi te upute i ograničenja operatoru u skladu s postupkom s kojim se složila Agencija.

21.A.445 Nepopravljeno oštećenje

- (a) Ako oštećeni proizvod, dio ili uređaj ostane nepopravljen, a nije obuhvaćen prethodno odobrenim podacima, procjenu posljedica štete na njegovu plovidbenost može izvršiti samo:

▼B

1. Agencija; ili
2. propisno odobrena projektna organizacija u skladu s postupkom s kojim se složila Agencija.

Sa svim potrebnim ograničenjima postupa se u skladu s točkom 21.A.443.

- (b) Ako organizacija koja procjenjuje štetu u skladu s točkom (a) nije niti Agencija niti nositelj certifikata tipa ili dodatnog certifikata tipa ili ETSO ovlaštenja za APU, ta organizacija mora dokazati da su informacije na kojima se temelji procjena odgovarajuće, bilo na temelju vlastitih izvora organizacije ili putem dogovora s nositeljem certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja za APU ili s proizvođačem, ovisno o slučaju.

21.A.447 Vođenje evidencije

Za svaki popravak, sve relevantne projektne informacije, nacрте, izvješća o ispitivanju, upute i ograničenja eventualno izdana u skladu s točkom 21.A.443, utemeljenja za razvrstavanje i dokaz o odobrenju projekta:

- (a) nositelj odobrenja za projekt popravka drži na raspolaganju Agenciji; i
- (b) nositelj odobrenja za projekt popravka čuva, kako bi mogao dati podatke koji su potrebni za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti popravljenih proizvoda, dijelova ili uređaja.

21.A.449 Upute za kontinuiranu plovidbenost

- (a) Nositelj odobrenja projekta popravka daje najmanje jedan komplet onih izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost koje proizlaze iz projekta popravka, uključujući opisne podatke i upute za izvedbu pripremljene u skladu s odgovarajućim zahtjevima, svakom operatoru zrakoplova u koji je ugrađen popravak. Popravljeni proizvod, dio ili uređaj može se pustiti u uporabu prije nego što se dovrše izmjene uputa, ali samo na ograničeno vrijeme i u dogovoru s Agencijom. Te izmjene uputa moraju se na zahtjev staviti na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta tih izmjena uputa. Raspoloživost nekih priručnika ili dijelova izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost koji se tiču obnavljanja ili drugih oblika većih radova održavanja može se odgoditi, tako da se stave na raspolaganje nakon što se proizvod pusti u uporabu, ali moraju biti dostupni prije nego što bilo koji od proizvoda dosegne relevantnu starost ili sate leta/cikluse.
- (b) Ako nositelj odobrenja projekta popravka izda ažurirane izmjene uputa za kontinuiranu plovidbenost nakon što je popravak bio prvotno odobren, takve se ažurirane izmjene dostavljaju svim operatorima te se na zahtjev stavljaju na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta tih izmjena uputa. Agenciji se dostavlja program u kojem se prikazuje na koji se način distribuiraju ažurirane izmjene uputa za kontinuiranu plovidbenost.

21.A.451 Obveze i oznake EPA-a

- (a) Svaki nositelj odobrenja projekta većeg popravka mora:

1. preuzeti obveze:
 - i. utvrđene u točkama 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441 i 21.A.443, 21.A.447 i 21.A.449;
 - ii. koje proizlaze iz suradnje s nositeljem certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa i ETSO ovlaštenja za APU u skladu s točkom 21.A.433 podtočkom (b), prema potrebi.
2. navesti oznake, uključujući slova EPA, u skladu s točkom 21.A.804 podtočkom (a).

▼B

(b) Osim za nositelje certifikata tipa ili odobrenja za APU na koje se primjenjuje točka 21.A.44, nositelj odobrenja projekta manjeg popravka mora:

1. preuzeti obveze utvrđene u točkama 21.A.4, 21.A.447 i 21.A.449; i
2. navesti oznake, uključujući slova EPA, u skladu s točkom 21.A.804 podtočkom (a).

(PODODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK O — OVLAŠTENJA PREMA NAREDBI O EUROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA

21.A.601 Područje primjene

U ovom se pododjeljku utvrđuju postupci za izdavanje ETSO ovlaštenja te pravila kojima se uređuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za takva ovlaštenja ili nositelja tih ovlaštenja.

21.A.602A Prihvatljivost

Svaka fizička ili pravna osoba koja proizvodi ili namjerava proizvoditi ETSO artikl i koja je dokazala svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.602B ili je taj postupak dokazivanja u tijeku, ima pravo podnijeti zahtjev za ETSO ovlaštenje.

21.A.602B Dokazivanje sposobnosti

Svaki podnositelj zahtjeva za ETSO ovlaštenje dokazuje svoju sposobnost kako slijedi:

- (a) za proizvodnju, posjedovanjem odobrenja organizacije za proizvodnju izdanog u skladu s pododjeljkom G ili ispunjavanjem postupaka iz pododjeljka F; i
- (b) za projektiranje:
 1. za pomoćnu pogonsku jedinicu, posjedovanjem odobrenja projektne organizacije koje je izdala Agencija u skladu s pododjeljkom J;
 2. za sve druge artikle, primjenom postupaka kojima se utvrđuju posebne projektne prakse, sredstva i redoslijed aktivnosti koji su potrebni za sukladnost s ovim Prilogom I. (Part 21.).

21.A.603 Zahtjev

- (a) Zahtjev za ETSO ovlaštenje podnosi se u obliku i na način koji utvrdi Agencija i sadrži prikaz informacija koje se zahtijevaju točkom 21.A.605.
- (b) Ako se predviđa niz manjih izmjena u skladu s točkom 21.A.611, podnositelj zahtjeva u svom zahtjevu navodi broj osnovnog modela artikla i odgovarajuće brojeve njegovih sastavnih dijelova te ostavlja otvorenu zgradu iza broja kako bi naznačio da će se u prazan prostor povremeno upisivati različita slova ili brojeve (ili njihove kombinacije).

▼M5

21.A.604 ETSO ovlaštenje za pomoćni generator (APU)

U pogledu ETSO ovlaštenja za pomoćni generator (APU):

- (a) odstupajući od točaka 21.A.603, 21.A.610 i 21.A.615, primjenjuju se sljedeće točke: 21.A.15, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, 21.B.75 i 21.B.80. Međutim, ETSO ovlaštenje izdaje se u skladu s točkom 21.A.606 umjesto certifikata tipa;

▼M6

- (b) odstupajući od točke 21.A.611, zahtjevi iz pododjeljka D primjenjuju se na odobrenje izmjena projekta koje radi nositelj ETSO ovlaštenja za APU te izmjena projekta koje rade drugi podnositelji zahtjeva i koje se razvrstavaju kao manje izmjene, a uvjeti iz pododjeljka E primjenjuju se na odobrenje izmjena projekta koje rade drugi podnositelji zahtjeva i koje se razvrstavaju kao veće izmjene. Ako se primjenjuju uvjeti iz pododjeljka E, umjesto dodatnog certifikata tipa izdaje se posebno ETSO ovlaštenje; i

▼M5

(c) za odobrenje projekata popravaka primjenjuje se pododjeljak M.

21.A.605 Zahtjevi za podatke

(a) Podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji sljedeće dokumente:

1. program certifikacije za ETSO ovlaštenje u kojem se navode sredstva za postizanje sukladnosti s točkom 21.A.606 podtočkom (b);
2. izjavu o sukladnosti kojom se potvrđuje da podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve ovog pododjeljka;
3. izjavu o projektu i performansama (DDP) u kojoj se navodi da je podnositelj zahtjeva dokazao da je artikal u skladu s primjenjivim ETSO-om u skladu s programom certifikacije;
4. jedan primjerak tehničkih podataka koji se zahtijevaju primjenjivim ETSO-om;
5. priručnik ili upućivanje na priručnik iz točke 21.A.143 radi dobivanja odgovarajućeg odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu s pododjeljkom G ili priručnik ili upućivanje na priručnik iz točke 21.A.125 A podtočke (b) radi proizvodnje u skladu s pododjeljkom F bez odobrenja organizacije za proizvodnju;
6. za APU, priručnik ili upućivanje na priručnik iz točke 21.A.243 radi dobivanja odgovarajućeg odobrenja projektne organizacije u skladu s pododjeljkom J;
7. za sve ostale artikle, postupke ili upućivanja na postupke iz točke 21.A.602B podtočke (b) podpodtočke 2.

(b) Podnositelj zahtjeva izvješćuje Agenciju o svim teškoćama ili događajima tijekom postupka odobravanja koji mogu u znatnoj mjeri utjecati na ETSO ovlaštenje.

21.A.606 Zahtjevi za izdavanje ETSO ovlaštenja

Kako bi dobio ETSO ovlaštenje, podnositelj mora:

- (a) dokazati svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.602B;
- (b) dokazati da je artikal u skladu s tehničkim uvjetima primjenjivog ETSO-a ili s odstupanjima koja su odobrena u skladu s točkom 21.A.610;
- (c) ispunjavati zahtjeve iz ovog pododjeljka; i
- (d) dati izjavu da nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi artikal bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.

▼B**21.A.607 Povlastice povezane s ETSO ovlaštenjem**

Nositelj ETSO ovlaštenja ima pravo proizvoditi artikal i označivati ga odgovarajućom ETSO oznakom.

21.A.608 Izjava o projektu i performansama (DDP)

(a) DDP sadrži obavezno sljedeće podatke:

1. podatke u skladu s točkom 21.A.31 podtočkama (a) i (b), kojima se identificira artikal te njegov projekt i standard ispitivanja;
2. procijenjenu performansu artikla, kad je potrebno, izravno ili upućivanjem na druge dodatne dokumente;
3. izjavu o sukladnosti kojom se potvrđuje da artikal ispunjava zahtjeve odgovarajućeg ETSO-a;
4. upućivanja na odgovarajuća izvješća o ispitivanju;
5. upućivanje na odgovarajuće priručnike o održavanju, obnovi i popravcima;

▼B

- 6. razine sukladnosti, ako ETSO dopušta različite razine sukladnosti;
 - 7. popis odstupanja prihvaćenih u skladu s točkom 21.A.610.
- (b) DDP se ovjerava datumom i potpisom nositelja ETSO ovlaštenja ili njegovog ovlaštenog predstavnika.

21.A.609 Obveze nositelja ETSO ovlaštenja

U skladu s ovim pododjeljkom, nositelj ETSO ovlaštenja mora:

- (a) proizvesti svaki artikl u skladu s odredbama pododjeljka G ili pododjeljkom F kojima se osigurava da je svaki gotovi artikl u skladu s projektnim podacima i da je siguran za ugradnju;
- (b) za svaki model svakog artikla za koji je izdano ETSO ovlaštenje, pripremiti i održavati ažurnu evidenciju svih tehničkih podataka i dokumentacije u skladu s točkom 21.A.613;
- (c) pripremiti, održavati i ažurirati izvornike svih priručnika koji se zahtijevaju odgovarajućim specifikacijama plovidbenosti za taj artikl;
- (d) na zahtjev staviti na raspolaganje korisnicima artikla i Agenciji priručnike o održavanju, obnovi i popravku koji su potrebni za uporabu i održavanje artikla te izmjene tih priručnika;
- (e) označiti svaki artikl u skladu s točkom 21.A.807;
- (f) ispunjavati odredbe točke 21.A.3A, 21.A.3B i 21.A.4.
- (g) nastaviti ispunjavati zahtjeve vezane uz kvalifikacije iz točke 21.A.602B.

21.A.610 Odobrenje odstupanja

- (a) Svaki proizvođač koji zatraži odobrenje za odstupanje od bilo kojeg standarda performanse ETSO-a, mora dokazati da se standardi od kojih je zatraženo odstupanje nadomještaju čimbenicima ili obilježjima projekta kojima se osigurava jednaka razina sigurnosti.
- (b) Zahtjev za odobrenje odstupanja, zajedno sa svim pripadajućim podacima, dostavlja se Agenciji.

21.A.611 Izmjene projekta

- (a) Nositelj ETSO ovlaštenja može izvesti manje izmjene projekta (bilo koja izmjena koja nije veća izmjena) bez dodatnog odobrenja Agencije. U tom slučaju, izmijenjeni artikl zadržava izvorni broj modela (za identifikaciju manjih izmjena koristi se izmjena ili dopuna broja dijela), a nositelj prosljeđuje Agenciji sve revidirane podatke koji su potrebni za sukladnost s točkom 21.A.603 podtočkom (b).
- (b) Bilo koja izmjena projekta koju izvede nositelj ETSO ovlaštenja, koja je toliko opsežna da je za utvrđivanje sukladnosti s ETSO-om potrebno temeljito i potpuno istraživanje, smatra se većom izmjenom. Prije izvođenja takve izmjene, nositelj artiklu dodjeljuje novu oznaku tipa ili modela i podnosi zahtjev za novo odobrenje u skladu s točkom 21.A.603.
- (c) Uvjete za odobrenje izmjene projekta u skladu s ovim pododjeljkom O ne ispunjava niti jedna fizička ili pravna osoba osim nositelja ETSO ovlaštenja koji je dostavio izjavu o sukladnosti za taj artikl, osim ako osoba koja traži odobrenje podnese zahtjev za posebno ETSO ovlaštenje u skladu s točkom 21.A.603.

▼B**21.A.613 Vođenje evidencije**

Uz zahtjeve vezane uz vođenje evidencije u okviru sustava kvalitete, sve relevantne informacije o projektu, nacrti i izvješća o ispitivanju, uključujući dokumentaciju o inspekcijskim pregledima artikla koji se ispituje, drže se na raspolaganju Agenciji i čuvaju kako bi se mogle dati informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti artikla i proizvoda koji ima certifikat tipa, u koji je taj artikl ugrađen.

21.A.615 Inspekcijski pregled koji obavlja Agencija

Na zahtjev Agencije, svaki podnositelj zahtjeva za ETSO ovlaštenje za određeni artikl, ili nositelj takvog odobrenja, omogućava Agenciji da:

- (a) prisustvuje bilo kojim ispitivanjima;
- (b) pregleda tehničku dokumentaciju o tom artiklu.

21.A.619 Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) ETSO ovlaštenje izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje valjano osim ako:

- 1. se uvjeti pod kojima je izdano ETSO ovlaštenje više ne ispunjavaju; ili
- 2. se obveze nositelja navedene u točki 21.A.609 više ne izvršavaju; ili
- 3. je za artikl dokazano da tijekom rada uzrokuje neprihvatljiv rizik; ili
- 4. je ovlaštenje predano ili trajno oduzeto u skladu s primjenjivim upravnim postupcima koje utvrđuje Agencija.

- (b) Nakon što je ovlaštenje predano ili trajno oduzeto vraća se Agenciji.

21.A.621 Prenosivost

Osim u slučaju promjene vlasništva nositelja, što se smatra značajnom promjenom koja, prema potrebi, podliježe odredbama iz točaka 21.A.147 i 21.A.247, ETSO ovlaštenje izdano u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.) nije prenosivo.

PODODJELJAK P — DOZVOLA ZA LETENJE**21.A.701 Područje primjene**

- (a) U skladu s ovim pododjeljkom izdaju se dozvole za letenje za zrakoplove koji ne ispunjavaju ili za koje još nije dokazano da ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve vezane uz plovidbenost, ali mogu sigurno letjeti pod utvrđenim uvjetima i u sljedeće svrhe:

- 1. razvoj;
- 2. dokazivanje sukladnosti s propisima ili certifikacijskim specifikacijama;
- 3. osposobljavanje osoblja projektnih ili proizvodnih organizacija;
- 4. probni letovi u okviru proizvodnje novih zrakoplova;
- 5. letenje zrakoplovima čija je proizvodnja u tijeku, između proizvodnih postrojenja;
- 6. letenje zrakoplovima radi prihvatanja od strane kupca;
- 7. isporuka ili izvoz zrakoplova;
- 8. letenje zrakoplovom radi prihvatanja od strane nadležnog tijela;
- 9. istraživanje tržišta, uključujući osposobljavanje osoblja kupca;
- 10. izložbe i aeromitinzi;

▼B

11. letenje zrakoplovom do mjesta na kojem će se obaviti održavanje ili provjera plovidbenosti, ili do mjesta skladištenja;
12. letenje zrakoplovom pri masi koja je veća od njegove najveće dopuštene mase pri uzlijetanju za let izvan njegovog uobičajenog preleta iznad vode ili iznad kopnenih površina gdje ne postoji odgovarajuća infrastruktura za slijetanje ili gdje nije na raspolaganju odgovarajuće gorivo;
13. postavljanje rekorda, utrke zrakoplova ili slična natjecanja;
14. letenje zrakoplovom koji ispunjava odgovarajuće zahtjeve vezane uz plovidbenost prije nego što se utvrdi sukladnost sa zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša;
15. nekomercijalni letovi pojedinačnih jednostavnih zrakoplova ili tipova zrakoplova za koje svjedodžba o plovidbenosti ili ograničena svjedodžba o plovidbenosti nije odgovarajuća;

▼M5

16. letenje zrakoplovom u svrhu utvrđivanja problema ili provjere funkcioniranja jednog ili više sustava, dijelova ili uređaja nakon održavanja.

▼B

- (b) U ovom se pododjeljku uspostavljaju postupci za izdavanje dozvola za letenje i odobravanje povezanih uvjeta za let, te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za te dozvole i odobrenja uvjeta za let, ili njihove nositelje.

21.A.703 Prihvatljivost

- (a) Bilo koja fizička ili pravna osoba ima pravo na podnošenje zahtjeva za dozvolu za letenje, osim dozvole za letenje koja je zatražena za potrebe iz točke 21.A.701 podtočke (a) stavka 15., u kojem slučaju podnositelj zahtjeva mora biti vlasnik.
- (b) Bilo koja fizička ili pravna osoba ima pravo na podnošenje zahtjeva za odobrenje uvjeta za let.

21.A.705 Nadležno tijelo

Neovisno o točki 21.1 ovog Priloga I. (Part 21.), za potrebe ovog pododjeljka, „nadležno tijelo” je:

- (a) tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je zrakoplov registriran; ili
- (b) za neregistrirane zrakoplove, tijelo koje je imenovala država članica koja je propisala identifikacijske oznake.

21.A.707 Zahtjevi za dozvolu za letenje

- (a) U skladu s točkom 21.A.703 i kada podnositelju zahtjeva nije odobrena povlastica da može izdavati dozvole za letenje, zahtjev za izdavanje dozvole za letenje podnosi se nadležnim tijelima u obliku i na način koji je utvrdilo to tijelo.
- (b) Svaki zahtjev za dozvolu za letenje uključuje:
 1. namjenu leta/namjene letova, u skladu s točkom 21.A.701;
 2. područja u kojima zrakoplov nije u skladu s odgovarajućim zahtjevima vezanim uz plovidbenost;
 3. uvjete za let odobrene u skladu s točkom 21.A.710.
- (c) Kada u vrijeme podnošenja zahtjeva za dozvolu za letenje uvjeti za let nisu odobreni, zahtjev za odobrenje uvjeta za let podnosi se u skladu sa točkom 21.A.709.

21.A.708 Uvjeti za let

Uvjeti za let uključuju:

- (a) konfiguraciju/konfiguracije za koju/koje je zatražena dozvola za letenje;

▼B

(b) sve uvjete ili ograničenja potrebne za sigurno operiranje zrakoplovom, uključujući:

1. uvjete ili ograničenja u pogledu plana puta ili zračnog prostora ili oboje, koji se zahtijevaju za let/letove;

▼M3

2. sve uvjete i ograničenja u pogledu letačke posade koja upravlja zrakoplovom, uz uvjete i ograničenja definirana u Dodatku XII. Prilogu I. (dio 21.);

▼B

3. ograničenja u pogledu prijevoza osoba, koje nisu letačka posada;
4. operativna ograničenja, posebne postupke ili tehničke uvjete koji se moraju ispuniti;
5. posebni program probnog leta (ako je to primjenjivo);
6. posebne postupke u pogledu kontinuirane plovidbenosti, uključujući upute za održavanje, i režim u skladu s kojim će se oni provoditi;

(c) dokaz da se zrakoplovom može izvesti siguran let pod uvjetima ili ograničenjima iz točke (b);

(d) metodu koja se koristi za nadzor konfiguracije zrakoplova, kako bi se utvrdili uvjeti i dalje ispunjavali.

21.A.709 Zahtjev za odobrenje uvjeta za let

(a) U skladu s točkom 21.A.707 podtočkom (c) i kada podnositelju zahtjeva nije odobrena povlastica da može odobravati uvjete za let, zahtjev za odobrenje uvjeta za let podnosi se:

1. Agenciji, kada se odobrenje uvjeta za let odnosi na sigurnost projekta, u obliku i na način koji je utvrdila Agencija; ili
2. nadležnim tijelima, kada se odobrenje uvjeta za let ne odnosi na sigurnost projekta, u obliku i na način koji je utvrdilo to nadležno tijelo.

(b) Svaki zahtjev za odobrenje uvjeta za let uključuje:

1. predložene uvjete za let;
2. dokumentaciju koja podržava te uvjete; i
3. izjavu da zrakoplov može sigurno letjeti pod uvjetima ili ograničenjima iz točke 21.A.708 podtočke (b).

21.A.710 Odobrenje uvjeta za let

(a) Kada se odobrenje uvjeta za let odnosi na sigurnost projekta, uvjete za let odobrava:

1. Agencija; ili
2. propisno odobrena projektna organizacija, u skladu s povlasticom iz točke 21.A.263 podtočke (c) stavka 6.

(b) Kada se odobrenje uvjeta za let ne odnosi na sigurnost projekta, uvjete za let odobrava nadležno tijelo ili propisno odobrena organizacija, koja također izdaje i dozvolu za letenje.

▼B

- (c) Prije odobravanja uvjeta za let, Agenciji, nadležnom tijelu ili odobrenoj organizaciji treba na zadovoljavajući način dokazati da zrakoplov može sigurno letjeti pod utvrđenim uvjetima i ograničenjima. Agencija ili nadležno tijelo mogu u tu svrhu provesti, ili zahtijevati od podnositelja zahtjeva da provede sve potrebne inspekcijske preglede ili ispitivanja.

21.A.711 Izdavanje dozvole za letenje

- (a) Nadležno tijelo može izdati dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20a, vidjeti Dodatak III.) u skladu s uvjetima navedenim u točki 21.B.525.
- (b) Propisno odobrena projektna organizacija može izdati dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20b, vidjeti Dodatak IV.) na temelju povlastice ostvarene u skladu s točkom 21.A.263 podtočkom (c) stavkom 7., kada su uvjeti za let iz točke 21.A.708 odobreni u skladu s točkom 21.A.710.
- (c) Propisno odobrena proizvodna organizacija može izdati dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20b, vidjeti Dodatak IV.) na temelju povlastice ostvarene u skladu s točkom 21.A.163 podtočkom (e), kada su uvjeti za let iz točke 21.A.708 odobreni u skladu s točkom 21.A.710.

▼M7

- (d) Odobrena organizacija može izdati dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20b, vidjeti Dodatak IV.) na temelju povlastice ostvarene u skladu s točkom M.A.711 Priloga I. (dio-M) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili točkom CAMO.A.125 Priloga V.c (dio CAMO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili točkom CAO.A.095 Priloga V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014, kada su uvjeti za let iz točke 21.A.708 ovog Priloga odobreni u skladu s točkom 21.A.710 ovog Priloga;

▼B

- (e) U dozvoli za letenje navode se svrha/svrhe i bilo koji uvjeti i ograničenja koji su bili odobreni u skladu s točkom 21.A.710.
- (f) U pogledu dozvola izdanih u skladu s podtočkama (b), (c) ili (d), primjerak dozvole za letenje i povezanih uvjeta za let dostavljaju se nadležnom tijelu prvom prilikom, ali najkasnije u roku od tri dana.
- (g) Ako se pokaže da bilo koji od uvjeta navedenih u točki 21.A.723 podtočki (a) za dozvolu za letenje koju je izdala organizacija u skladu s podtočkama (b), (c) ili (d) nisu ispunjeni, ta organizacija takvu dozvolu za letenje mora odmah trajno oduzeti i o tome bez odlaganja obavijestiti nadležno tijelo.

21.A.713 Izmjene

- (a) Svaka izmjena kojom se poništavaju uvjeti za let ili povezani dokazi utvrđeni za dozvolu za letenje, odobrava se u skladu s točkom 21.A.710. Ako je potrebno, zahtjev se podnosi u skladu s točkom 21.A.709.
- (b) U slučaju izmjene koja utječe na sadržaj dozvole za letenje, mora se izdati nova dozvola za letenje u skladu s točkom 21.A.711.

21.A.715 Jezik

Priručnici, natpisi, popisi, oznake instrumenata i druge potrebne informacije koje se zahtijevaju primjenjivim certifikacijskim specifikacijama moraju biti napisani na jednom ili više službenih jezika Europske unije, koji su prihvatljivi nadležnom tijelu.

21.A.719 Prenosivost

- (a) Dozvola za letenje nije prenosiva.

▼B

- (b) Neovisno o točki (a), u pogledu dozvole za letenje izdane za potrebe točke 21.A.701 podtočke (a) stavka 15., u slučaju promjene vlasništva nad zrakoplovom, dozvola za letenje se prenosi zajedno sa zrakoplovom ako zrakoplov ostane u istom registru, ili se izdaje samo u suglasnosti s nadležnim tijelima države članice u čiji se registar prenosi.

21.A.721 Inspekcijski pregledi

Nositelj dozvole za letenje ili podnositelj zahtjeva za dozvolu za letenje, omogućava nadležnom tijelu, na zahtjev, pristup dotičnom zrakoplovu.

21.A.723 Trajanje i kontinuirana valjanost

- (a) Dozvola za letenje izdaje se za najviše 12 mjeseci i ostaje valjana pod uvjetom:
1. da se poštuju uvjeti i ograničenja iz točke 21.A.711 podtočke (e), koji se odnose na dozvolu za letenje;
 2. da dozvola za letenje nije predana ili trajno oduzeta;
 3. da zrakoplov ostaje u istom registru.
- (b) Neovisno o točki (a), dozvola za letenje izdana za potrebe točke 21.A.701 podtočke (a) stavka 15. može se izdati na neograničeno vrijeme.
- (c) Nakon što je dozvola za letenje predana ili trajno oduzeta vraća se nadležnim tijelima.

21.A.725 Obnavljanje dozvole za letenje

Obnavljanje dozvole za letenje provodi se kao izmjena u skladu s točkom 21.A.713.

21.A.727 Obveze nositelja dozvole za letenje

Nositelj dozvole za letenje osigurava da su ispunjeni i da se poštuju svi uvjeti i ograničenja povezani s dozvolom za letenje.

21.A.729 Vođenje evidencije

- (a) Sve dokumente koji su pripremljeni radi utvrđivanja i utemeljenja uvjeta za let, nositelj odobrenja uvjeta za let drži na raspolaganju Agenciji i nadležnim tijelima te ih čuva radi pružanja informacija potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.
- (b) Sve dokumente povezane s izdavanjem dozvole za letenje na temelju povlastice odobrenih organizacija, uključujući evidencije o inspekcijskim pregledima, dokumente kojima se podržava odobrenje uvjeta za let i samu dozvolu za letenje, odobrena organizacija drži na raspolaganju Agenciji ili nadležnim tijelima te ih čuva radi pružanja informacija potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

PODODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA I UREĐAJA

21.A.801 Identifikacija proizvoda

- (a) Identifikacija proizvoda uključuje sljedeće podatke:

1. ime proizvođača;

▼B

2. oznaku proizvođa;
 3. serijski broj proizvođača;
 4. bilo koje druge podatke koje Agencija smatra potrebnima.
- (b) Svaka fizička ili pravna osoba koja proizvodi zrakoplov ili motor u skladu s pododjeljkom G ili pododjeljkom F, mora taj zrakoplov ili motor identificirati pomoću vatrootporne pločice koja sadrži podatke iz točke (a), unesene jetkanjem, utiskivanjem, graviranjem ili nekom drugom odobrenom metodom vatrootpornog označivanja. Identifikacijska pločica mora biti pričvršćena tako da bude dostupna i čitljiva i da se teško može izbrisati ili odstraniti tijekom uobičajenog funkcioniranja ili izgubiti ili uništiti u nesreći.
- (c) Svaka fizička ili pravna osoba koja proizvede propeler, lopaticu propelera ili glavu propelera u skladu s pododjeljkom G ili pododjeljkom F, mora te proizvode identificirati pomoću pločice postavljene na nekritičnoj površini proizvoda, na koju su utiskivanjem, graviranjem, jetkanjem ili nekom drugom odobrenom metodom vatrootpornog označivanja uneseni podaci iz točke (a) i koja se teško može izbrisati ili odstraniti tijekom uobičajenog funkcioniranja ili izgubiti ili uništiti u nesreći.
- (d) U pogledu balona s posadom, identifikacijska pločica propisana u točki (b) mora biti pričvršćena na oplatu balona i, ako je to izvedivo, postavljena na mjesto na kojem je lako čitljiva operateru, kad je balon napuhan. Osim toga, na košari, konstrukciji teretnog okvira i uređaju za grijanje moraju trajno i čitljivo biti označeni ime proizvođača, broj proizvoda ili jednakovrijedan broj i serijski broj ili jednakovrijedan broj.

21.A.803 Postupanje s identifikacijskim podacima

- (a) Bez odobrenja Agencije, nitko ne smije odstraniti, izmijeniti ili postaviti identifikacijske podatke iz točke 21.A.801 podtočke (a) na bilo koji zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera ili glavu propelera, ili identifikacijske podatke iz točke 21.A.807 podtočke (a) na APU.
- (b) Bez odobrenja Agencije, nitko ne smije odstraniti ili postaviti identifikacijsku pločicu iz točke 21.A.801 ili, u pogledu APU-a, iz točke 21.A.807.
- (c) Odstupajući od točaka (a) i (b), svaka fizička ili pravna osoba koja radi na održavanju u skladu s primjenjivim provedbenim pravilima, može u skladu s metodama, tehnikama i praksama koje je utvrdila Agencija:
1. odstraniti, izmijeniti ili postaviti identifikacijske podatke iz točke 21.A.801 podtočke (a) na bilo koji zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera ili glavinu propelera, ili identifikacijske podatke iz točke 21.A.807 podtočke (a), na APU; ili
 2. odstraniti identifikacijsku pločicu iz točke 21.A.801 ili u slučaju APU-a iz točke 21.A.807 ako je to potrebno tijekom održavanja.
- (d) Identifikacijsku pločicu koja je skinuta u skladu s točkom (c) podtočkom 2., ne smije nitko ugraditi niti na jedan zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera ili glavu propelera, osim na onaj s kojeg je bila skinuta.

▼B**21.A.804 Identifikacija dijelova i uređaja**

(a) Svaki dio ili uređaj mora biti trajno i čitljivo označen:

1. imenom, robnim žigom ili simbolom koji identificira proizvođača na način određen odgovarajućim projektnim podacima; i
2. brojem dijela, kako je određeno u odgovarajućim projektnim podacima; i
3. slovima EPA za dijelove ili uređaje proizvedene u skladu s odobrenim projektnim podacima, koji ne pripadaju nositelju certifikata tipa tog proizvoda, osim u slučaju ETSO artikala.

(b) Odstupajući od točke (a), ako se Agencija složi da je dio ili uređaj premali ili da iz nekog drugog razloga nije praktično označiti određeni dio ili uređaj bilo kojim od podataka iz točke (a), podatke koji nisu mogli biti označeni na samom dijelu sadrži potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu, priložena dijelu ili uređaju ili njegovoj ambalaži.

21.A.805 Identifikacija kritičnih dijelova

Osim zahtjeva iz točke 21.A.804, svaki proizvođač dijela koji se ugrađuje u proizvod s certifikatom tipa i koji je identificiran kao kritični dio, mora taj dio trajno i čitljivo označiti brojem proizvoda i serijskim brojem.

21.A.807 Identifikacija ETSO artikala

(a) Svaki nositelj ETSO ovlaštenja u skladu s pododjeljkom O mora trajno i čitljivo označiti svaki artikl sljedećim podacima:

1. imenom i adresom proizvođača;
2. imenom, tipom, brojem dijela ili oznakom modela artikla;
3. serijskim brojem ili datumom proizvodnje artikla ili i jednim i drugim; i
4. odgovarajućim ETSO brojem.

(b) Odstupajući od točke (a), ako se Agencija složi da je dio premali ili da iz nekog drugog razloga nije praktično označiti određeni dio bilo kojim od podataka iz točke (a), podatke koji nisu mogli biti označeni na samom dijelu sadrži potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu, priložena dijelu ili njegovoj ambalaži.

(c) Svaka osoba koja proizvodi APU u skladu s pododjeljkom G ili pododjeljkom F, mora taj APU identificirati pomoću vatrootporne pločice koja sadrži podatke iz točke (a), unesene jetkanjem, utiskivanjem, graviranjem ili nekom drugom odobrenom metodom vatrootpornog označivanja. Identifikacijska pločica mora biti pričvršćena tako da bude dostupna i čitljiva i da se teško može izbrisati ili odstraniti tijekom uobičajenog funkcioniranja ili izgu biti ili uništiti u nesreći.

▼B**ODJELJAK B****POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA****PODODJELJAK A — OPĆE ODREDBE****21.B.5 Područje primjene****▼M5**

- (a) U ovom se odjeljku utvrđuje postupak koji nadležno tijelo mora slijediti pri izvršavanju svojih zadaća i odgovornosti u vezi s izdavanjem, održavanjem, mijenjanjem, privremenim ili trajnim oduzimanjem potvrda, odobrenja i ovlaštenja iz ovog Priloga I.

▼B

- (b) U skladu s člankom 19. Uredbe (EZ) br. 216/2008, Agencija izrađuje certifikacijske specifikacije i smjernice kako bi pomogla državama članica u provedbi ovog odjeljka.

21.B.20 Obveze nadležnog tijela

Svako nadležno tijelo države članice odgovorno je za provedbu odjeljka A pododjeljaka F, G, H, I i P samo za podnositelje zahtjeva ili nositelje čije je glavno mjesto poslovanja na njezinom državnom području.

21.B.25 Zahtjevi vezani uz organizaciju nadležnog tijela

- (a) Općenito:

Država članica imenuje nadležno tijelo koje ima ovlasti za provedbu odjeljka A pododjeljaka F, G, H, I i P, dokumentirane postupke, organizacijski ustroj i osoblje.

- (b) Resursi:

1. broj zaposlenih mora biti dovoljan za obavljanje dodijeljenih zadaća;
2. nadležno tijelo države članice imenuje rukovoditelja ili rukovoditelje odgovorne za provedbu zadaća koje jesu u nadležnosti tog tijela, uključujući komunikaciju s Agencijom i, prema potrebi, drugim nacionalnim tijelima.

- (c) Kvalifikacije i osposobljenost:

Cjelokupno osoblje mora biti odgovarajuće kvalificirano i imati dovoljno znanja, iskustva i osposobljenosti za izvođenje zadaća koje su im dodijeljene.

21.B.30 Dokumentirani postupci

- (a) Nadležno tijelo države članice uspostavlja dokumentirane postupke kako bi opisalo svoju organizaciju, sredstva i metode za ispunjavanje zahtjeva iz ovog Priloga I. (Part 21.). Postupci za sve odgovarajuće aktivnosti se ažuriraju i služe kao osnovni radni dokumenti unutar tog tijela.
- (b) Primjerak dokumentiranih postupaka i njihovih izmjena stavlja se na raspolaganje Agenciji.

21.B.35 Promjene u organizaciji i postupcima

- (a) Nadležno tijelo države članice obavješćuje Agenciju o svakoj značajnoj promjeni u svojoj organizaciji i dokumentiranim postupcima.

▼B

- (b) Nadležno tijelo države članice pravovremeno ažurira dokumentirane postupke u vezi s bilo kakvom izmjenom propisa, kako bi se osigurala učinkovita provedba.

21.B.40 Rješavanje sporova

- (a) U svojim dokumentiranim postupcima, nadležno tijelo države članice uspostavlja postupak za rješavanje sporova.
- (b) Ako između nadležnih tijela država članica postoji spor koji se ne može riješiti, odgovornost je rukovoditelja, kako su definirani u točki 21.B.25 podtočki (b) stavku 2., da iznesu problem Agenciji kako bi posredovala u sporu.

21.B.45 Izvješćivanje/koordinacija

- (a) Nadležno tijelo države članice osigurava, prema potrebi, koordinaciju s drugim povezanim timovima za certifikaciju, istragu, odobravanje i ovlašćivanje tog tijela, s drugim državama članicama i s Agencijom, kako bi se osigurala učinkovita razmjena podataka od važnosti za sigurnost proizvoda, dijelova i uređaja.
- (b) Nadležno tijelo države članice obavješćuje Agenciju o svakoj poteškoći pri provedbi ovog Priloga I. (Part 21.).

21.B.55 Vođenje evidencije

Nadležno tijelo države članice vodi odgovarajuću evidenciju, ili održava pristup evidenciji, o svjedodžbama, odobrenjima i ovlaštenjima koje je odobrilo u skladu s odgovarajućim nacionalnim propisima i za koje je odgovornost prenesena na Agenciju, sve dok se ta evidencija ne prenese na Agenciju.

21.B.60 Naredbe o plovidbenosti

Kada nadležno tijelo određene države članice primi naredbu o plovidbenosti od nadležnog tijela države koja nije članica, ta se naredba o plovidbenosti dostavlja Agenciji radi daljnjeg prosljeđivanja u skladu s člankom 20. Uredbe (EZ) br. 216/2008.

▼M5**PODODJELJAK B — CERTIFIKATI TIPA I OGRANIČENI CERTIFIKATI TIPA****21.B.70 Certifikacijske specifikacije**

Agencija izdaje certifikacijske specifikacije i druge detaljne specifikacije u skladu s člankom 76. stavkom 3. Uredbe (EU) 2018/1139, uključujući certifikacijske specifikacije za podatke o plovidbenosti, operativnoj prikladnosti i zaštiti okoliša, koje nadležna tijela, organizacije i osoblje mogu upotrebljavati za dokazivanje sukladnosti proizvoda, dijelova i uređaja s relevantnim bitnim zahtjevima iz priloga II., IV. i V. toj uredbi te sa zahtjevima za zaštitu okoliša iz članka 9. stavka 2. te uredbe i Priloga III. toj uredbi. Takve specifikacije moraju biti dovoljno detaljne i specifične kako bi se podnositeljima zahtjeva naveli uvjeti za izdavanje, izmjenu ili dopunu certifikata.

21.B.75 Posebni uvjeti

- (a) Agencija propisuje posebne detaljne tehničke specifikacije za proizvod, pod nazivom „posebni uvjeti” ako odgovarajuće certifikacijske specifikacije ne sadržavaju primjerene ili odgovarajuće sigurnosne standarde za proizvod:
 1. zbog toga što proizvod ima nova ili neuobičajena obilježja projekta u odnosu na praksu projektiranja na kojoj se temelje primjenjive certifikacijske specifikacije; ili
 2. zbog toga što je predviđena namjena proizvoda nekonvencionalna; ili

▼M5

3. zbog toga što iskustvo s drugim sličnim proizvodima u službi ili proizvodima koji imaju slična svojstva projekta ili novoutvrđeni rizici pokazuju da bi moglo nastupiti stanje opasnosti.
- (b) Posebni uvjeti sadržavaju takve sigurnosne standarde koje Agencija smatra potrebnima za uspostavljanje razine sigurnosti jednake onoj u primjenjivim certifikacijskim specifikacijama.

21.B.80 Osnova certifikacije tipa za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa

Agencija utvrđuje osnovu certifikacije tipa i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa. Ta se osnova certifikacije tipa sastoji od:

- (a) certifikacijskih specifikacija za plovidbenost koje je odredila Agencija među onima koje su primjenjive na taj proizvod na dan podnošenja zahtjeva za certifikat, osim ako:
 1. podnositelj zahtjeva odabere usklađivanje ili se od njega zahtijeva usklađivanje u skladu s točkom 21.A.15 podtočkom (f), s certifikacijskim specifikacijama koje su se počele primjenjivati nakon datuma podnošenja zahtjeva; Ako podnositelj zahtjeva odabere usklađivanje s certifikacijskom specifikacijom koja se počinje primjenjivati nakon podnošenja zahtjeva, Agencija u osnovu certifikacije tipa uključuje sve druge izravno povezane certifikacijske specifikacije; ili
 2. Agencija prihvaća alternativu određenoj certifikacijskoj specifikaciji s kojom nije moguće postići usklađivanje, a za tu alternativu postoje kompenzacijski faktori koji osiguravaju jednaku razinu sigurnosti; ili
 3. Agencija prihvaća ili propisuje druga sredstva kojima se:
 - i. u slučaju certifikata tipa dokazuje sukladnost s bitnim zahtjevima iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1139; ili
 - ii. u slučaju ograničenog certifikata tipa, osigurava primjerena razina sigurnosti za predviđenu uporabu; i
- (b) bilo kojih posebnih uvjeta koje Agencija propiše u skladu s točkom 21.B.75 podtočkom (a).

21.B.82 Osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti za certifikat tipa za zrakoplov ili ograničeni certifikat tipa

Agencija utvrđuje osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa. Ta se osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti sastoji od:

- (a) certifikacijskih specifikacija za podatke o operativnoj prikladnosti koje je odredila Agencija među onima koje su primjenjive na zrakoplov na datum podnošenja zahtjeva ili na datum dopune zahtjeva za podatke o operativnoj prikladnosti, koji god je od ta dva datuma kasniji, osim ako:
 1. podnositelj zahtjeva odabere usklađivanje ili se od njega, u skladu s točkom 21.A.15 podtočkom (f), zahtijeva usklađivanje s certifikacijskim specifikacijama koje su se počele primjenjivati nakon datuma podnošenja zahtjeva; Ako podnositelj zahtjeva odabere usklađivanje s certifikacijskom specifikacijom koja se počinje primjenjivati nakon podnošenja zahtjeva, Agencija u osnovu certifikacije tipa uključuje sve druge izravno povezane certifikacijske specifikacije; ili
 2. Agencija prihvaća ili propisuje druge načine dokazivanja sukladnosti s bitnim zahtjevima priloga II., III., IV. i V. Uredbi (EU) 2018/1139;
- (b) bilo kojih posebnih uvjeta koje Agencija propiše u skladu s točkom 21.B.75 podtočkom (a).

▼ **M5****21.B.85 Određivanje primjenjivih zahtjeva za zaštitu okoliša i certifikacijske specifikacije za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa**

- (a) Agencija određuje zahtjeve u vezi s bukom utvrđene u poglavlju 1. dijelu II. svesku I. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji te kako je navedeno u nastavku i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov ili dodatni certifikat tipa ili veću izmjenu certifikata tipa ili dodatnog certifikata tipa:

1. za podzvučne mlazne zrakoplove u poglavljima 2., 3., 4. i 14.;
2. za elisne zrakoplove u poglavljima 3., 4., 5., 6., 10. i 14.;
3. za helikoptere u poglavljima 8. i 11.;
4. za nadzvučne zrakoplove u poglavlju 12.; i
5. za zrakoplove s nagibnim rotorom u poglavlju 13.

- (b) Agencija određuje primjenjive zahtjeve u vezi s emisijama za sprečavanje namjernog ispuštanja goriva za zrakoplov utvrđene u poglavljima 1. i 2. dijelu II. svesku II. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva iz podtočke (a).

- (c) Agencija određuje primjenjive zahtjeve u vezi s emisijama dima, plinova i čestica iz motora utvrđene u poglavlju 1. dijelu III. svesku II. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji te kako je navedeno u nastavku i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva iz podtočke (a):

1. u poglavlju 2. za emisije dima i plinova iz turbomlaznih i turboventilatorskih motora namijenjenih za pogon samo pri podzvučnim brzinama;
2. u poglavlju 3. za emisije dima i plinova iz turbomlaznih i turboventilatorskih motora namijenjenih za pogon pri nadzvučnim brzinama;
3. u poglavlju 4. za emisije čestica iz turbomlaznih i turboventilatorskih motora namijenjenih za pogon samo pri podzvučnim brzinama.

- (d) Agencija određuje primjenjive zahtjeve u vezi s primjenjivim emisijama CO₂ iz zrakoplova utvrđene u poglavlju 1. dijelu II. svesku III. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji te kako je navedeno u nastavku i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva iz podtočke (a):

1. za podzvučne mlazne zrakoplove u poglavlju 2.; i
2. za podzvučne elisne zrakoplove u poglavlju 2.

21.B.100 Razina sudjelovanja

- (a) Agencija određuje svoju razinu sudjelovanja u provjeri podataka za dokazivanje sukladnosti i aktivnostima povezanim sa zahtjevom za certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, odobrenje veće izmjene, dodatni certifikat tipa, odobrenje projekta većeg popravka ili ETSO ovlaštenje za APU. To radi na temelju procjene smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti programa certifikacije. Ta procjena obuhvaća:

- vjerojatnost neotkrivene nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša i
- potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu okoliša,

▼ M5

te uzima u obzir barem sljedeće elemente:

1. nove ili neuobičajene karakteristike projekta koji se certificira, uključujući operativne i organizacijske aspekte te aspekte upravljanja znanjem;
 2. složenost projekta i/ili dokazivanja sukladnosti;
 3. ključnost dizajna ili tehnologije i povezane rizike za sigurnost i okoliš, uključujući one koji su utvrđeni u sličnim projektima; i
 4. dosadašnja djelovanja i iskustvo projektne organizacije podnositelja zahtjeva u predmetnom području.
- (b) Za odobrenje projekta manjeg popravka, manju izmjenu ili ETSO ovlaštenje koje nije za APU Agencija određuje svoju razinu sudjelovanja na razini cijelog projekta koji se certificira, uzimajući u obzir sve nove ili neuobičajene karakteristike, složenost projekta i/ili dokazivanja sukladnosti, ključnost projekta ili tehnologije te dosadašnja djelovanja i iskustvo projektne organizacije podnositelja zahtjeva.
- (c) Agencija obavješćuje podnositelja zahtjeva o svojoj razini sudjelovanja i mijenja je na temelju informacija koje imaju znatan utjecaj na prethodno procijenjeni rizik u skladu s podtočkama (a) ili (b). Agencija obavješćuje podnositelja zahtjeva o promjeni svoje razine sudjelovanja.

21.B.103 Izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa

- (a) Agencija izdaje certifikat tipa zrakoplova, motora ili elise ili ograničeni certifikat tipa zrakoplova ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
1. podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete točke 21.A.21;
 2. Agencija u svojim provjerama dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 nije pronašla nikakve nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i zahtjevima za zaštitu okoliša; i
 3. nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.
- (b) Odstupajući od podtočke (a) te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), Agencija može izdati certifikat tipa zrakoplova prije nego što se dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.

▼ B

(PODODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK D — IZMJENE CERTIFIKATA TIPA I OGRANIČENOG CERTIFIKATA TIPA

▼ M2

▼ M5**21.B.105 Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za veću izmjenu certifikata tipa**

Agencija utvrđuje primjenjivu osnovu certifikacije tipa i zahtjeve za zaštitu okoliša te, u slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti utvrđenu u skladu s točkom 21.A.101. i o njima obavješćuje podnositelja zahtjeva za veću izmjenu certifikata tipa.

▼M5**21.B.107 Izdavanje odobrenja izmjene certifikata tipa**

(a) Agencija izdaje odobrenje izmjene certifikata tipa ako:

1. podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete iz:
 - i. točke 21.A.95 za manju izmjenu; ili
 - ii. točke 21.A.97 za veću izmjenu;
 2. Agencija u svojoj provjeri dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (a) ili (b) nije pronašla nikakve nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i zahtjevima za zaštitu okoliša; i
 3. nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.
- (b) U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, odstupajući od podtočke (a) podpodtočaka 1. i 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), Agencija može odobriti izmjenu certifikata tipa zrakoplova prije nego što se dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.
- (c) Odobrenje izmjena podataka o operativnoj prikladnosti mora biti uključeno u odobrenje izmjena certifikata tipa.
- (d) Odobrenje izmjene certifikata tipa ograničuje se na konkretne konfiguracije u certifikatu tipa na koje se izmjena odnosi.

▼B**PODODJELJAK E — DODATNI CERTIFIKATI TIP A****▼M5**

U ovom pododjeljku izraz certifikat tipa uključuje i certifikate tipa i ograničene certifikate tipa.

21.B.109 Osnova certifikacije tipa, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu okoliša za dodatni certifikat tipa

Agencija utvrđuje primjenjivu osnovu certifikacije tipa i zahtjeve za zaštitu okoliša te, u slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti utvrđenu u skladu s točkom 21.A.101. i o njima obavješćuje podnositelja zahtjeva za dodatni certifikat tipa.

21.B.111 Izdavanje dodatnog certifikata tipa

(a) Agencija izdaje dodatni certifikat tipa ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. podnositelj zahtjeva ispunio je uvjete iz točke 21.A.115 podtočke (b);
2. Agencija u svojoj provjeri dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (a) nije pronašla nikakve nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i zahtjevima za zaštitu okoliša; i
3. nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.

▼M5

- (b) Za dodatni certifikat tipa koji utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, odstupajući od podtočke (a) podpodtočaka 1. i 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), Agencija može izdati dodatni certifikat tipa prije nego što se dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.
- (c) Odobrenje izmjena podataka o operativnoj prikladnosti mora biti uključeno u dodatni certifikat tipa.
- (d) Dodatni certifikat tipa ograničuje se na konkretne konfiguracije u certifikatu tipa na koje se veća izmjena odnosi.

▼B

**PODODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE
ZA PROIZVODNJU**

21.B.120 Provjera

- (a) Za svakog podnositelja zahtjeva za pismo o suglasnosti, ili nositelja pisma o suglasnosti, nadležno tijelo imenuje istražiteljski tim za izvođenje relevantnih zadaća povezanih s tim pismom o suglasnosti, koji se sastoji od voditelja tima koji upravlja istražiteljskim timom i predvodi ga i, prema potrebi, jednog ili više članova tima. Voditelj tima odgovara rukovoditelju odgovornom za tu djelatnost, kako je definirano u točki 21.B.25 podtočki (b) stavku 2.
- (b) Nadležno tijelo provodi dovoljno istražnih radnja za podnositelja zahtjeva za pismo o suglasnosti ili nositelja pisma o suglasnosti, kako bi se opravdale preporuke za izdavanje, održavanje, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje pisma o suglasnosti.
- (c) Nadležno tijelo priprema postupke za provjeru podnositelja zahtjeva za pismo o suglasnosti, ili nositelja pisma o suglasnosti, kao dio dokumentiranih postupaka koji obuhvaćaju obavezno sljedeće elemente:
 1. procjenu zaprimljenih zahtjeva;
 2. određivanje istražiteljskog tima;
 3. pripremu i planiranje provjere;
 4. procjenu dokumentacije (priručnika, postupaka itd.);
 5. nadzor i inspekcijski pregled;
 6. praćenje korektivnih mjera; i
 7. preporuku za izdavanje, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje pisma o suglasnosti.

21.B.125 Nesukladnosti

- (a) Kada tijekom nadzora ili na neki drugi način nadležno tijelo pronađe objektivni dokaz o tome da nositelj pisma o suglasnosti ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz odjeljka A ovog Priloga, nesukladnosti se razvrstavaju u skladu s točkom 21.A.125B podtočkom (a).
- (b) Nadležno tijelo poduzima sljedeće mjere:
 1. u slučaju nesukladnosti prve razine, nadležno tijelo poduzima trenutačne mjere za ograničenje, u cijelosti ili djelomično, privremeno ili trajno oduzimanje pisma o suglasnosti, ovisno o opsegu nalaza, dok organizacija ne provede uspješne korektivne mjere;
 2. u slučaju nesukladnosti druge razine, nadležno tijelo odobrava rok za poduzimanje korektivnih mjera primjeren prirodi nalaza, koji ne smije biti dulji od tri mjeseca. U određenim okolnostima, na kraju tog roka i ovisno o prirodi nesukladnosti, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje, ako organizacija predloži zadovoljavajući plan korektivnih mjera.

▼B

- (c) Ako se vremenski okvir koji je odobrilo nadležno tijelo ne poštuje, nadležno tijelo poduzima mjere za privremeno oduzimanje pisma o suglasnosti, u cijelosti ili djelomično.

21.B.130 Izdavanje pisma o suglasnosti

- (a) Kad se uvjeri da proizvođač ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz odjeljka A pododjeljka F, nadležno tijelo bez nepotrebnog odlaganja izdaje pismo o suglasnosti kojim se dokazuje sukladnost pojedinih proizvoda, dijelova ili uređaja (EASA Obrazac 65, vidjeti Dodatak XI.).
- (b) Pismo o suglasnosti obuhvaća opseg suglasnosti, datum isteka valjanosti i, prema potrebi, odgovarajuća ograničenja koja se odnose na ovlaštenje.
- (c) Trajanje pisma o suglasnosti ne smije biti dulje od jedne godine.

21.B.135 Održavanje pisma o suglasnosti

Nadležno tijelo održava pismo o suglasnosti, tako dugo:

- (a) dok proizvođač pravilno koristi EASA Obrazac 52 (vidjeti Dodatak VIII.) kao izjavu o sukladnosti za cijeli zrakoplov i EASA Obrazac 1 (vidjeti Dodatak I.) za proizvode osim cijelog zrakoplova, dijelova i uređaja; i
- (b) dok se inspekcijskim pregledima koje nadležno tijelo države članice izvodi prije ovjeravanja EASA Obrasci 52 (vidjeti Dodatak VIII.) ili EASA Obrasci 1 (vidjeti Dodatak I.), u skladu s točkom 21.A.130 podtočkom (c), ne utvrde neusklađenosti sa zahtjevima ili postupcima sadržanim u priručniku koji je dostavio proizvođač ili nesukladnosti dotičnih proizvoda, dijelova ili uređaja. Ovim se inspekcijskim pregledima provjerava obavezno sljedeće:
 1. da se suglasnost odnosi na proizvod, dio ili uređaj koji se ovjerava i da je na snazi;
 2. da proizvođač, kao osnovni radni dokument, koristi priručnik opisan u točki 21.A.125A podtočki (b) i status njegove izmjene naveden u pismu o suglasnosti. U protivnom se inspekcijski pregled ne nastavlja, pa se stoga ne mogu ovjeriti potvrde o stavljanju u uporabu;
 3. da se proizvodnja izvodi pod uvjetima propisanim u pismu o suglasnosti i da se obavlja na zadovoljavajući način;
 4. da su inspekcijski pregledi i ispitivanja (uključujući, prema potrebi, probne letove), u skladu s točkom 21.A.130 podtočkom (b) stavcima 2. i/ili 3., provedeni pod uvjetima propisanim u pismu o suglasnosti i da su obavljeni na zadovoljavajući način;
 5. da su inspekcijski pregledi nadležnog tijela, koji su opisani ili predviđeni u pismu o suglasnosti, provedeni i ocijenjeni prihvatljivima;
 6. da je izjava o sukladnosti u skladu s točkom 21.A.130 i da podaci koji su u njoj navedeni ne sprečavaju njezino ovjeravanje; i
- (c) dok ne nastupi datum isteka pisma o suglasnosti.

21.B.140 Izmjene pisma o suglasnosti

- (a) Prema potrebi, nadležno tijelo u skladu s točkom 21.B.120 istražuje bilo koju izmjenu pisma o suglasnosti.
- (b) Kad nadležno tijelo utvrdi da se zahtjevi iz odjeljka A pododjeljka F i dalje poštuju, ono u skladu s tim mijenja pismo o suglasnosti.

▼B**21.B.145 Ograničenje, privremeno i trajno oduzimanje pisma o suglasnosti**

- (a) Nositelj pisma o suglasnosti obavješćuje se u pisanom obliku o ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju pisma o suglasnosti. Nadležno tijelo navodi razloge ograničenja, privremenog ili trajnog oduzimanja te obavješćuje nositelja pisma o suglasnosti o njegovom pravu na žalbu.
- (b) Kad se pismo o suglasnosti privremeno oduzme, njegova se valjanost ponovno uspostavlja tek nakon što se ponovno uspostavi sukladnost s odjeljkom A pododjeljkom F.

21.B.150 Vodenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav vođenja evidencije koji omogućuje primjerenu sljedivost postupaka izdavanja, održavanja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja svakog pojedinačnog pisma o suglasnosti.
- (b) Evidencija obavezno sadrži sljedeće:
 1. dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva za pismo o suglasnosti ili nositelj pisma o suglasnosti;
 2. dokumente nastale tijekom provjere i inspekcijskih pregleda u kojima su navedene aktivnosti i konačni rezultati elemenata definiranih u točki 21.B.120;
 3. pismo o suglasnosti, uključujući izmjene; i
 4. zapisnike sa sastanaka s proizvođačem.
- (c) Evidencija se čuva najmanje šest godina nakon isteka valjanosti pisma o suglasnosti.
- (d) Nadležno tijelo također vodi evidenciju o svim izjavama o sukladnosti (EASA Obrazac 52, vidjeti Dodatak VIII.) i potvrđama o ovlaštenom vraćanju u uporabu (EASA Obrazac 1, vidjeti Dodatak I.) koje je ovjerilo.

PODODJELJAK G — ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU**21.B.220 Provjera**

- (a) Za svakog podnositelja zahtjeva za odobrenje organizacije za proizvodnju, ili nositelja takvog odobrenja, nadležno tijelo imenuje tim za odobravanje proizvodne organizacije za izvođenje odgovarajućih zadaća povezanih s tim odobrenjem organizacije za proizvodnju, a sastoji se od voditelja tima koji upravlja timom za odobravanje i predvodi ga i, prema potrebi, jednog ili više članova tima. Voditelj tima odgovara rukovoditelju odgovornom za tu djelatnost, kako je definirano u točki 21.B.25 podtočki (b) stavku 2.
- (b) Nadležno tijelo provodi dovoljno istražnih radnja za podnositelja zahtjeva za odobrenje organizacije za proizvodnju ili nositelja takvog odobrenja, kako bi se opravdale preporuke za izdavanje, održavanje, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja.
- (c) Nadležno tijelo priprema postupke za provjeru odobrenja organizacije za proizvodnju, kao dio dokumentiranih postupaka koji obuhvaćaju obavezno sljedeće elemente:
 1. procjenu zaprimljenih zahtjeva;
 2. određivanje tima za odobravanje organizacije za proizvodnju;
 3. pripremu i planiranje provjera;
 4. procjenu dokumentacije (priručnika proizvodne organizacije, postupaka itd.);
 5. nadzor;
 6. praćenje korektivnih mjera;
 7. preporuku za izdavanje, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja organizacije za proizvodnju;
 8. kontinuirani nadzor.

▼B**21.B.225 Nesukladnosti**

- (a) Kada tijekom nadzora ili na neki drugi način nadležno tijelo pronađe objektivni dokaz o tome da nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve odjeljka A, nesukladnosti se razvrstavaju u skladu s točkom 21.A.158 podtočkom (a).
- (b) Nadležno tijelo poduzima sljedeće mjere:
1. u slučaju nesukladnosti prve razine, nadležno tijelo poduzima trenutačne mjere za ograničenje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja organizacije za proizvodnju, u cijelosti ili djelomično, ovisno o opsegu nesukladnosti, dok organizacija ne provede uspješne korektivne mjere;
 2. u slučaju nesukladnosti druge razine, nadležno tijelo odobrava rok za poduzimanje korektivnih mjera koji odgovara prirodi nesukladnosti, koji ne smije biti dulji od tri mjeseca. U određenim okolnostima, na kraju tog roka i ovisno o prirodi nesukladnosti, nadležno tijelo može produljiti to tromjesečno razdoblje, ako organizacija predloži zadovoljavajući plan korektivnih mjera.
- (c) Ako se vremenski okvir koji je odobrilo nadležno tijelo ne poštuje, nadležno tijelo poduzima mjere za privremeno oduzimanje odobrenja, u cijelosti ili djelomično.

21.B.230 Izdavanje certifikata

- (a) Kad se uvjeri da proizvodna organizacija ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz odjeljka A pododjeljka G, nadležno tijelo bez nepotrebnog odlaganja izdaje odobrenje organizacije za proizvodnju (EASA Obrazac 55, vidjeti Dodatak X.).
- (b) Referentni broj se upisuje u EASA Obrazac 55 na način koji utvrdi Agencija.

21.B.235 Kontinuirani nadzor

- (a) Kako bi opravdalo održavanje odobrenja organizacije za proizvodnju, nadležno tijelo provodi kontinuirani nadzor, kako bi:
1. provjerilo da li je sustav kvalitete nositelja odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G;
 2. provjerilo da li organizacija nositelja odobrenja organizacije za proizvodnju radi u skladu s priručnikom proizvodne organizacije;
 3. provjerilo učinkovitost postupaka iz priručnika proizvodne organizacije; i
 4. uzorkovanjem nadgledalo standarde proizvoda, dijela ili uređaja.
- (b) Trajni nadzor provodi se u skladu s točkom 21.B.220.
- (c) Nadležno tijelo planiranim kontinuiranim nadzorom osigurava potpunu reviziju odobrenja organizacije za proizvodnju u pogledu sukladnosti s ovim Prilogom I. (Part 21.), tijekom razdoblja od 24 mjeseca. Kontinuirani nadzor se može sastojati od nekoliko istražnih radnja tijekom tog razdoblja. Broj nadzora može biti različit ovisno o složenosti organizacije, broju lokacija i kritičnosti proizvodnje. Nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju podvrgava se kontinuiranom nadzoru nadležnog tijela najmanje jedanput godišnje.

▼B**21.B.240 Izmjena odobrenja organizacije za proizvodnju**

- (a) Nadležno tijelo nadzire svaku manju izmjenu, u okviru aktivnosti kontinuiranog nadzora.
- (b) Nadležno tijelo, prema potrebi, u skladu s točkom 21.B.220, istražuje svaku značajnu izmjenu odobrenja organizacije za proizvodnju ili zahtjev nositelja odobrenja organizacije za proizvodnju za izmjenu područja primjene i uvjeta odobrenja.
- (c) Kada nadležno tijelo utvrdi da se zahtjevi iz odjeljka A pododjeljka G i dalje potpuju, ono u skladu s tim izmjenjuje odobrenje organizacije za proizvodnju.

21.B.245 Privremeno i trajno oduzimanje odobrenja organizacije za proizvodnju

- (a) U slučaju nesukladnosti prve ili druge razine nadležno tijelo djelomično ili u potpunosti ograničuje, privremeno ili trajno oduzima odobrenje organizacije za proizvodnju, kako slijedi:
 1. u slučaju nesukladnosti prve razine, odobrenje organizacije za proizvodnju odmah se ograničuje ili privremeno oduzima. Ako nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju ne ispunjava odredbe točke 21.A.158 podtočke (c) stavka 1., odobrenje organizacije za proizvodnju se trajno oduzima;
 2. u slučaju nesukladnosti druge razine, nadležno tijelo odlučuje o bilo kakvom ograničenju područja primjene odobrenja, privremenim oduzimanjem odobrenja organizacije za proizvodnju ili njegovih dijelova. Ako nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju ne ispunjava odredbe točke 21.A.158 podtočke (c) stavka 2., odobrenje organizacije za proizvodnju se trajno oduzima.
- (b) Nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju obavješćuje se u pisanom obliku o ograničenju, privremenom ili trajnom oduzimanju odobrenja organizacije za proizvodnju. Nadležno tijelo navodi razloge privremenog ili trajnog oduzimanja te obavješćuje nositelja odobrenja organizacije za proizvodnju o njegovom pravu na žalbu.
- (c) Kad se odobrenje organizacije za proizvodnju privremeno oduzme, njegova se valjanost ponovno uspostavlja tek nakon što se ponovno uspostavi sukladnost s odjeljkom A pododjeljkom G.

21.B.260 Vođenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav vođenja evidencije koji omogućuje primjenu sljedivosti postupka izdavanja, održavanja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja svakog pojedinačnog odobrenja organizacije za proizvodnju.
- (b) Evidencija mora obavezno sadržavati sljedeće:
 1. dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva za certifikat odobrenja organizacije za proizvodnju, ili nositelj takvog certifikata;
 2. dokumente nastale tijekom provjere u kojima su navedene aktivnosti i konačni rezultati elemenata definiranih u točki 21.B.220, uključujući nesukladnosti utvrđene u skladu s točkom 21.B.225;
 3. program trajnog nadzora, uključujući evidencije provedenih provjera;
 4. potvrdu o odobrenju organizacije za proizvodnju, uključujući izmjene;
 5. zapisnike sa sastanaka s nositeljem odobrenja organizacije za proizvodnju.

▼B

- (c) Evidencija se čuva najmanje šest godina.

PODODJELJAK H — SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENE SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI

21.B.320 Provjera

- (a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran provodi dovoljno istražnih radnja o podnositelju zahtjeva za svjedodžbu o plovidbenosti ili nositelju te svjedodžbe kako bi se opravdalo izdavanje, održavanje, izmjena, privremeno ili trajno oduzimanje svjedodžbe ili dozvole.
- (b) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran priprema postupke procjenjivanja koji obuhvaćaju obavezno sljedeće elemente:
1. procjenu prihvatljivosti podnositelja zahtjeva;
 2. procjenu prihvatljivosti zahtjeva;
 3. razvrstavanje svjedodžaba o plovidbenosti;
 4. procjenu dokumentacije zaprimljene sa zahtjevom;
 5. inspekcijski pregled zrakoplova;
 6. određivanje potrebnih uvjeta, restrikcija ili ograničenja svjedodžaba o plovidbenosti.

21.B.325 Izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti

- (a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran bez nepotrebnog odlaganja izdaje ili izmjenjuje svjedodžbu o plovidbenosti (EASA Obrazac 25, vidjeti Dodatak VI.), kad utvrdi da su ispunjeni zahtjevi iz točke 21.B.326 i odgovarajući zahtjevi iz ovog Priloga I. (Part 21.) odjeljka A pododjeljka H.
- (b) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran bez nepotrebnog odlaganja izdaje ili izmjenjuje ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti (EASA Obrazac 24, vidjeti Dodatak V.), kad utvrdi da su ispunjeni zahtjevi iz točke 21.B.327 i odgovarajući zahtjevi iz ovog Priloga I. (Part 21.) odjeljka A pododjeljka H.

▼M7

- (c) Za zrakoplov koji potječe iz zemlje koja nije država članica, uz odgovarajuću svjedodžbu o plovidbenosti iz podtočke (a) ili (b), nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje:
1. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a, Dodatak II.) za nove ili rabljene zrakoplove koji podliježu Prilogu I. (dio-M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014;
 2. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, Dodatak II.) za nove zrakoplove koji podliježu Prilogu V.b (dio-ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014;
 3. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, Dodatak II.) za rabljene zrakoplove koji podliježu Prilogu V.b (dio ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 ako je to nadležno tijelo provelo provjeru plovidbenosti.

▼M5

21.B.326 Svjedodžba o plovidbenosti

Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje svjedodžbu o plovidbenosti za:

- (a) novi zrakoplov:
1. po predočavanju dokumentacije koja se zahtijeva točkom 21 A.174 podtočkom (b) stavkom 2.;
 2. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran; i

▼ M5

3. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti.

(b) rabljeni zrakoplov:

1. po predočavanju dokumentacije koja se zahtijeva točkom 21 A.174 podtočkom (b) stavkom 3., kojom se dokazuje:
 - i. da je zrakoplov u skladu s projektom tipa odobrenim na temelju certifikata tipa i bilo kojeg dodatnog certifikata tipa te s odobrenom izmjenom ili popravkom u skladu s ovim Prilogom I. (dio 21.); i
 - ii. da su ispunjene primjenjive naredbe o plovidbenosti; i

▼ M6

- iii. da je zrakoplov pregledan u skladu s odredbama Priloga I. (dio M) ili Priloga V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014, prema potrebi;

▼ M5

- iv. da je zrakoplov bio u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti;
2. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran; i
3. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov bio u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti.

▼ B**21B.327 Ograničena svjedodžba o plovidbenosti**

(a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti za:

1. novi zrakoplov:
 - i. po predočavanju dokumentacije koja se zahtijeva točkom 21A.174 podtočkom (b) stavkom 2.;
 - ii. kada se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov u skladu s projektom koji je odobrila Agencija na temelju ograničenog certifikata tipa ili u skladu s posebnim specifikacijama plovidbenosti i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran;
2. rabljeni zrakoplov:
 - i. po predočavanju dokumentacije koja se zahtijeva točkom 21A.174 podtočkom (b) stavkom 3., kojom se dokazuje:
 - (A) da je zrakoplov u skladu s projektom koji je odobrila Agencija na temelju ograničenog certifikata tipa ili u skladu s posebnim specifikacijama plovidbenosti i bilo kojim dodatnim certifikatom tipa, izmjenom ili popravkom odobrenim u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.); i
 - (B) da su ispunjene primjenjive naredbe o plovidbenosti; i

▼ M6

- (C) da je zrakoplov pregledan u skladu s odredbama Priloga I. (dio M) ili Priloga V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014, prema potrebi;

▼B

- ii. kada se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran.
- (b) Za zrakoplov koji ne može ispuniti bitne zahtjeve iz Uredbe (EZ) br. 216/2008 i koji ne ispunjava uvjete za izdavanje ograničenog certifikata tipa, Agencija, uz potrebno uvažavanje odstupanja od bitnih zahtjeva:
 - 1. izdaje posebne specifikacije plovidbenosti kojima se osigurava odgovarajuća sigurnost u pogledu namjeravane uporabe i provjerava sukladnost s tim specifikacijama; i
 - 2. određuje ograničenja za uporabu tog zrakoplova.
- (c) Ograničenja za uporabu povezuju se s ograničenom svjedodžbom o plovidbenosti, uključujući ograničenja u vezi sa zračnim prostorom koja su potrebna kako bi se uvažila odstupanja od bitnih zahtjeva vezanim uz plovidbenost, utvrđenih u Uredbi (EZ) br. 216/2008.

21.B.330 Privremeno i trajno oduzimanje svjedodžbe o plovidbenosti i ograničene svjedodžbe o plovidbenosti

- (a) Ako se dokaže da bilo koji od uvjeta navedenih u točki 21.A.181 podtočki (a) nije ispunjen, nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran privremeno ili trajno oduzima svjedodžbu o plovidbenosti.
- (b) Prilikom izdavanja obavijesti o privremenom i trajnom oduzimanju svjedodžbe o plovidbenosti ili ograničene svjedodžbe o plovidbenosti, nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran navodi razloge za privremeno ili trajno oduzimanje te obavještuje nositelja svjedodžbe o njegovom pravu na žalbu.

21.B.345 Vođenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uspostavlja sustav vođenja evidencije koji omogućuje primjerenu sljedivost postupka izdavanja, održavanja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja svake pojedinačne svjedodžbe o plovidbenosti.
- (b) Evidencija mora sadržavati obavezno sljedeće:
 - 1. dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva;
 - 2. dokumente nastale tijekom provjere u kojima su navedene aktivnosti i konačni rezultati elemenata definiranih u točki 21.B.320 podtočki (b); i
 - 3. kopiju svjedodžbe ili dozvole, uključujući izmjene.
- (c) Evidencija se čuva najmanje šest godina nakon brisanja iz tog nacionalnog registra.

PODODJELJAK I — POTVRDE O BUCI**21.B.420 Provjera**

- (a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran provodi dovoljno istražnih radnja o podnositelju zahtjeva za potvrdu o buci ili o nositelju te potvrde, kako bi se opravdalo izdavanje, održavanje, izmjena, privremeno ili trajno oduzimanje potvrde.
- (b) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran priprema postupke procjenjivanja kao dio dokumentiranog postupka, koji obuhvaćaju obavezno sljedeće elemente:
 - 1. procjenu prihvatljivosti;
 - 2. procjenu dokumentacije zaprimljene sa zahtjevom;
 - 3. inspekcijski pregled zrakoplova.

▼B**21.B.425 Izdavanje potvrda o buci**

Kad utvrdi da su ispunjeni odgovarajući zahtjevi iz odjeljka A pododjeljka I., nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran bez nepotrebnog odlaganja, prema potrebi, izdaje ili izmjenjuje potvrdu o buci (EASA Obrazac 45, vidjeti Dodatak VII.).

21.B.430 Privremeno i trajno oduzimanje potvrde o buci

- (a) Ako se dokaže da neki od uvjeta navedenih u točki 21.A.211 podtočki (a) nije ispunjen, nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran privremeno ili trajno oduzima potvrdu o buci.
- (b) Prilikom izdavanja obavijesti o privremenom i trajnom oduzimanju potvrde o buci, nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran navodi razloge za privremeno i trajno oduzimanje te obavješćuje nositelja potvrde o njegovom pravu na žalbu.

21.B.445 Vođenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uspostavlja sustav vođenja evidencije, s kriterijima za minimalno razdoblje čuvanja, koji omogućuje primjerenu sljedivost postupka izdavanja, održavanja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja svake pojedinačne potvrde o buci.
- (b) Evidencija mora obavezno sadržavati sljedeće:
 - 1. dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva;
 - 2. dokumente nastale tijekom provjere u kojima su navedene aktivnosti i konačni rezultati elemenata definiranih u točki 21.B.420 podtočki (b);
 - 3. kopiju potvrde, uključujući izmjene.
- (c) Evidencija se čuva najmanje šest godina nakon brisanja iz tog nacionalnog registra.

PODODJELJAK J — ODOBRENJE PROJEKTNE ORGANIZACIJE

Primjenjuju se upravni postupci koje utvrđuje Agencija.

PODODJELJAK K — DIJELOVI I UREĐAJI

Primjenjuju se upravni postupci koje utvrđuje Agencija.

(PODODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)**PODODJELJAK M — POPRAVKI****▼M5****21.B.450 Osnova certifikacije tipa i zahtjevi za zaštitu okoliša za odobrenje projekta popravka**

Agencija određuje izmjene osnove certifikacije tipa na koju se upućuje, prema potrebi, u certifikatu tipa, dodatnom certifikatu tipa ili ETSO ovlaštenju za APU (pomoćni generator) koje Agencija smatra potrebnima za održavanje razine sigurnosti jednake onoj koja je prethodno utvrđena i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva za projekt popravka.

21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravka

- (a) Agencija izdaje odobrenje izmjene projekta većeg popravka ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - 1. ako je podnositelj zahtjeva dokazao svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.432B;

▼M5

2. podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete točke 21.A.433;
 3. Agencija u svojoj provjeri dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (a) nije pronašla nikakve nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa i zahtjevima za zaštitu okoliša; i
 4. nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojeg bi proizvod bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.
- (b) Agencija izdaje odobrenje projekta manjeg popravka ako podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete podtočke (a) podpodtočaka (2) i (4) i ako Agencija u svojim provjerama dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (b) nije pronašla nikakve nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa i zahtjevima za zaštitom okoliša.

▼B

(PODODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

PODODJELJAK O — OVLAŠTENJA PREMA NAREDBI O EUROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA

▼M5**21.B.480 Izdavanje ETSO ovlaštenja**

Agencija izdaje ETSO ovlaštenje ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete točke 21.A.606;
- (b) Agencija u svojim provjerama dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (b) nije pronašla nikakve nesukladnosti s tehničkim uvjetima primjenjivog ETSO-a ili s odstupanjima koja su odobrena u skladu s točkom 21.A.610, ako odstupanja postoje; i
- (c) nije utvrđeno ni jedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi artikl bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija.

▼B

PODODJELJAK P — DOZVOLA ZA LETENJE

21.B.520 Provjere

- (a) Nadležno tijelo provodi dovoljno provjera, kako bi se opravdalo izdavanje ili trajno oduzimanje dozvole za letenje.
- (b) Nadležno tijelo priprema postupke procjenjivanja, koji obuhvaćaju obavezno sljedeće elemente:
 1. procjenu prihvatljivosti podnositelja zahtjeva;
 2. procjenu prihvatljivosti zahtjeva;
 3. procjenu dokumentacije zaprimljene sa zahtjevom;
 4. inspekcijski pregled zrakoplova;
 5. odobrenje uvjeta za let u skladu s točkom 21.A.710 podtočkom (b).

21.B.525 Izdavanje dozvole za letenje

Nadležno tijelo, bez nepotrebnog odlaganja, izdaje dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20a, vidjeti Dodatak III.):

- (a) nakon predocjenja podataka koji se zahtijevaju točkom 21.A.707; i

▼B

- (b) kada su u skladu s točkom 21.A.710 bili odobreni uvjeti za let iz točke 21.A.708; i
- (c) kada nadležno tijelo prije leta, svojim vlastitim provjerama koja mogu uključivati inspekcijske preglede ili postupcima dogovorenim s podnositeljem zahtjeva, utvrdi da je zrakoplov u skladu s projektom definiranim u točki 21.A.708.

21.B.530 Trajno oduzimanje dozvole za letenje

- (a) Ako se dokaže da bilo koji od uvjeta navedenih u točki 21.A.723 podtočki (a) nije ispunjen za dozvolu za letenje koju je ono izdalo, nadležno tijelo trajno oduzima tu dozvolu za letenje.
- (b) Prilikom izdavanja obavijesti o trajnom oduzimanju dozvole za letenje, nadležno tijelo navodi razloge za trajno oduzimanje te obavješćuje nositelja dozvole za letenje o njegovom pravu na žalbu.

21.B.545 Vođenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo primjenjuje sustav vođenja evidencije koji omogućuje primjerenu sljedivost postupka izdavanja i trajnog oduzimanja svake pojedinačne dozvole za letenje.
- (b) Evidencija mora obavezno sadržavati sljedeće:
 1. dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva;
 2. dokumente nastale tijekom provjere u kojima su navedene aktivnosti i konačni rezultati elemenata definiranih u točki 21.B.520 podtočki (b); i
 3. kopiju dozvole za letenje.
- (c) Evidencija se čuva najmanje šest godina nakon isteka valjanosti dozvole.

PODODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA I UREĐAJA

Primjenjuju se upravni postupci koje utvrđuje Agencija.

▼B*Dodaci*

EASA OBRASCI

Kada se obrasci iz ovog Priloga izdaju na nekom drugom jeziku osim engleskog, oni moraju sadržavati prijevod na engleski jezik

EASA Obrasci („Europska agencija za sigurnost zračnog prometa”) u dodacima ovom dijelu sadrže sljedeće obvezne elemente. Države članice osiguravaju da se priznaju EASA obrasci koje one izdaju i odgovorne su za tiskanje tih obrazaca.

Dodatak I. — EASA Obrazac 1 Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu

▼M6

Dodatak II. — EASA Obrazac 15a i 15c — Potvrda o provjeri plovidbenosti

▼B

Dodatak III. — EASA Obrazac 20a Dozvola za letenje

Dodatak IV. — EASA Obrazac 20b Dozvola za letenje (koju izdaju odobrene organizacije)

Dodatak V. — EASA Obrazac 24 Ograničena svjedodžba o plovidbenosti

Dodatak VI. — EASA Obrazac 25 Svjedodžba o plovidbenosti

Dodatak VII. — EASA Obrazac 45 Potvrda o buci

Dodatak VIII. — EASA Obrazac 52 Izjava o sukladnosti zrakoplova

Dodatak IX. — EASA Obrazac 53 Potvrda o vraćanju u uporabu

Dodatak X. — EASA Obrazac 55 Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju

Dodatak XI. — EASA Obrazac 65 Pismo o suglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju

Dodatak XII. — Kategorije probnih letova i pripadajuće kvalifikacije posade za probne letove 85

▼B

Dodatak I.

Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu - EASA Obrazac 1 iz Priloga (Part 21.)

1. Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu/država		2. POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU EASA OBRAZAC 1			3. Referentni broj obrasca
4. Organisation Name and Address:					
6. Element	7. Opis	8. Broj dijela	9. Količina	10. Serijski broj	11. Status/rad
12. Napomene					
13a. Potvrđuje se da su gore navedeni elementi proizvedeni u skladu s: ☐ odobrenim projektnim podacima te su u stanju za siguran rad ☐ neodobrenim projektnim podacima navedenim u polju 12.		⁽¹⁾ 14a. ☐ Vraćanje u uporabu u skladu s Partom 145.A.50 ☐ Drugi propisi navedeni u polju 12, 12 Potvrđuje se da su, osim ako nije drukčije navedeno u polju 12, radovi navedeni u polju 11, i opisani u polju 12, obavljani u skladu s Partom 145, te se, s obzirom na te radove, elementi smatraju spremnima za vraćanje u uporabu. ◀			
13b. Potpis ovlaštene osobe	13c. Broj odobrenja/ovlaštenja	⁽²⁾ 14b. Potpis ovlaštene osobe ◀ ⁽³⁾ 14c. Referentni broj potvrde/odobrenja ◀			
13d. Ime	13e. Datum (dd/mm/gggg)	⁽⁴⁾ 14d. Ime ◀ ⁽⁵⁾ 14e. Datum (dd/mm/gggg) ◀			
ODGOVORNOSTI KORISNIKA/UGRADITELJA Ova potvrda sama po sebi ne predstavlja ovlaštenje za ugradnju dijela/djelova Ako korisnik/ugraditelj radi u skladu s propisima tijela odgovornog za plovidbenost, koje je različito od tijela navedenog u polju 1., bitno je da korisnik/ugraditelj osigura da njegovo/njezino tijelo nadležno za plovidbenost prihvati elemente od nadležnog tijela za plovidbenost navedenog u polju 1. Izjave u poljima 13a. i 14a. ne predstavljaju potvrdu za ugradnju. U svim slučajevima evidencija o održavanju zrakoplova mora sadržavati potvrdu o ugradnji koju je korisnik/ugraditelj izdao u skladu s nacionalnim propisima prije nego što se dopusti let zrakoplovom.					

EASA Obrazac 1 -21 Izdanje 2.

▼B**Upute za uporabu EASA Obrasca 1****▼M2**

Ove se upute odnose samo na uporabu EASA Obrasca 1. za potrebe proizvodnje. Napominjemo da je Dodatkom II. Prilogu I. (Dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003 obuhvaćena upotreba EASA Obrasca 1. za potrebe održavanja.

▼B**1. NAMJENA I UPORABA**

- 1.1. Osnovna namjena ove potvrde je davanje izjave o plovidbenosti novih zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja („elementi“).
- 1.2. Potrebno je uspostaviti povezanost između potvrde i elementa/elemenata. Izdavatelj potvrde mora čuvati potvrdu u obliku koji omogućava provjeru izvornih podataka.
- 1.3. Potvrda je prihvatljiva mnogim tijelima za plovidbenost, ali to može ovisiti o bilateralnim sporazumima i/ili politici tijela nadležnog za plovidbenost.
- 1.4. Potvrda nije izdatnica ili otpremnica.
- 1.5. Ovom se potvrdom zrakoplovi ne vraćaju u uporabu.
- 1.6. Ova potvrda ne predstavlja odobrenje za ugradnju elementa u određeni zrakoplov, motor ili propeler, nego pomaže krajnjem korisniku da utvrdi svoj status odobrenja plovidbenosti.
- 1.7. Nije dopušteno izdavanje iste potvrde za elemente koji se puštaju u uporabu iz proizvodnje i za elemente koji se vraćaju u uporabu nakon održavanja.
- 1.8. Nije dopušteno izdavanje iste potvrde za elemente koji su certificirani u skladu s „odobrenim podacima” i za elemente koji su certificirani u skladu s „neodobrenim podacima”.

2. OPĆI FORMAT

- 2.1. Potvrda mora u potpunosti biti u skladu s priloženim formatom, uključujući broj i položaj svakog polja. Međutim, veličina polja može varirati, kako bi se prilagodila pojedinačnom zahtjevu, ali ne u mjeri koja bi potvrdu učinila neprepoznatljivom.
- 2.2. Potvrda mora biti u formatu „pejzaž”, ali se njezina ukupna veličina može znatno povećati ili smanjiti, sve dok je prepoznatljiva i čitljiva. U slučaju nedoumice posavjetujte se s nadležnim tijelom.
- 2.3. Izjava o odgovornosti korisnika/ugraditelja može se smjestiti na bilo koju stranu obrasca.
- 2.4. Potvrda mora biti tiskana na jasan i čitljiv način, kako bi se omogućilo lako čitanje.
- 2.5. Potvrda može biti u obliku unaprijed tiskanog obrasca ili se može izraditi na računalu, ali u oba slučaju crte i znakovi moraju biti tiskani jasno i čitljivo i u skladu s definiranim formatom.
- 2.6. Potvrda se izrađuje na engleskom jeziku i, prema potrebi, na još jednom ili više drugih jezika.
- 2.7. Podaci koji se unose u potvrdu mogu se unijeti pisaćim strojem/računalom ili ručno korištenjem velikih tiskanih slova i moraju biti lako čitljivi.

▼B

- 2.8. Uporabu kratica treba svesti na najmanju mjeru, radi jasnoće.
- 2.9. Prostor koji ostane na poledini potvrde, izdavalatelj izjave može iskoristiti za unošenje dodatnih informacija, ali to ne smije uključivati bilo kakvu certifikacijsku izjavu. Na bilo kakvo korištenje poledine potvrde upućuje se u odgovarajućem polju na prednjoj strani potvrde.
3. KOPIJE
- 3.1. Broj kopija potvrde koje se šalju stranci ili koje zadržava izdavalatelj, nije ograničen.
4. POGREŠKA/POGREŠKE NA POTVRDI
- 4.1. Ako krajnji korisnik pronađe pogreške na potvrdi, mora o njima pisano obavijestiti izdavalatelja. Ako može provjeriti i ispraviti pogrešku/pogreške, izdavalatelj može izdati novu potvrdu.
- 4.2. Nova potvrda mora imati novi referentni broj, potpis i datum.
- 4.3. Zahtjev za novu potvrdu može se odobriti bez ponovne provjere stanja elemenata. Nova potvrda nije izjava o trenutačnom stanju te se u polju 12. mora navesti upućivanje na prijašnju potvrdu, sljedećom izjavom: „Ovom se potvrdom ispravlja pogreška/ispravlja pogreške u polju/poljima [upišite polja koja su ispravljena] u potvrdi [upišite referentni broj izvorne potvrde] s datumom [upišite datum prvotnog izdavanja] i ne obuhvaća sukladnost/stanje/vraćanje u uporabu.” Obje se potvrde moraju čuvati u skladu s propisanim razdobljem čuvanja za izvornu potvrdu.
5. POPUNJAVANJE POTVRDE OD STRANE IZDAVATELJA

- Polje 1.* Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu/država
- Navodi se ime i država nadležnog tijela pod čijom nadležnošću se izdaje ova potvrda. Ako je nadležno tijelo Agencija, upisuje se samo „EASA”.
- Polje 2.* Naslov EASA Obrasca 1
- „POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU EASA OBRAZAC 1”
- Polje 3.* Referentni broj obrasca
- Navodi se jedinstveni broj utvrđen sustavom/postupkom numeriranja koji se koristi u organizaciji navedenoj u polju 4.; može uključivati alfanumeričke znakove.
- Polje 4.* Naziv i adresa organizacije
- Unosi se puni naziv i adresa proizvodne organizacije (vidjeti EASA Obrazac 55, stranicu A) koja vraća u uporabu element/elemente obuhvaćane ovom potvrdom. Dopušteno je unošenje logotipa itd., ako stanu u polje.
- Polje 5.* Radni nalog/ugovor/račun
- Radi olakšavanja sljedivosti korisnika elementa/elementa, unosi se broj radnog naloga, broj ugovora, broj računa ili sličan referentni broj.

▼B

<i>Polje 6.</i>	Element Ako ima više elemenata, označite ih rednim brojevima. Ovo polje omogućava lako upućivanje na napomene u polju 12.
<i>Polje 7.</i>	Opis Unosi se naziv ili opis elementa. Treba dati prednost izrazu koji se koristi u uputama za kontinuiranu plovidbenost ili u podacima za održavanje (npr. u ilustriranom katalogu, priručniku za održavanje zrakoplova, servisnom pismu, priručniku za održavanje komponenta).
<i>Polje 8.</i>	Broj dijela Navodi se broj dijela, kako je naveden na elementu ili na etiketi/ambalaži. U slučaju motora ili propelera, može se upotrijebiti oznaka tipa.
<i>Polje 9.</i>	Količina Navodi se količina elemenata.
<i>Polje 10.</i>	Serijski broj Ako se propisima zahtijeva da element bude identificiran serijskim brojem, unesite ga u ovo polje. Osim toga, može se navesti i bilo koji drugi serijski broj koji se ne zahtijeva propisima. Ako element nije označen serijskim brojem, unesite „N/A”.
<i>Polje 11.</i>	Status/rad Unosi se riječ „PROTOTIP” ili „NOVI”. Riječ „PROTOTIP” unosi se: i. za proizvodnju novog elementa u skladu s neodobrenim projektnim podacima; ii. za slučaj kada organizacija navedena u polju 4. obavlja ponovnu certifikaciju prethodne potvrde nakon izmjene ili popravka elementa, prije vraćanja u uporabu (npr. nakon uključivanja promjene projekta, otklanjanja kvara, inspekcije ili ispitivanja, ili obnavljanja vijeka skladištenja). Detalji o izvornom vraćanju u uporabu, izmjeni ili popravku unose se u polje 12. Riječ „NOVI” unosi se: i. za proizvodnju novog elementa u skladu s odobrenim projektnim podacima. ii. za slučaj kada organizacija navedena u polju 4. obavlja ponovnu certifikaciju prethodne potvrde nakon izmjene ili popravka elementa, prije vraćanja u uporabu (npr. nakon uključivanja promjene projekta, otklanjanja kvara, inspekcije ili ispitivanja, ili obnavljanja vijeka skladištenja). Detalji o izvornom vraćanju u uporabu, izmjeni ili popravku unose se u polje 12.;

▼B

- iii. za slučaj kada proizvođač proizvoda ili organizacija navedena u polju 4. obavlja ponovnu certifikaciju prethodne potvrde, pri promjeni elementa iz „prototipa” (sukladnost s neodobrenim podacima) u „novi” (sukladnost s odobrenim podacima i u stanju zasiguran rad) nakon odobrenja odgovarajućih projektnih podataka, pod uvjetom da se projektni podaci nisu izmijenili. U polje 12. unosi se sljedeća izjava:

„PONOVA CERTIFIKACIJA PRI PROMJENI ELEMENTA IZ ‚PROTOTIPA’ U ‚NOVI’: OVIM SE DOKUMENTOM POTVRĐUJE ODOBRENJE PROJEKTHNIH PODATAKA [UNESITE BROJ TC-a/STC-a, RAZINU REVIZIJE] S DATUMOM [UNESITE DATUM AKO JE POTREBAN ZA IDENTIFIKACIJU STATUSA REVIZIJE] U SKLADU S KOJIMA JE OVAJ ELEMENT PROIZVEDEN/SU OVI ELEMENTI PROIZVEDENI.”

U polju 13a. treba označiti kvadratić uz tekst „odobrenim projektnim podacima te su u stanju za siguran rad”.

- iv. za pregled novog elemenata za koji je ranije izdano odobrenje za puštanje u uporabu, prije početka uporabe u skladu sa standardom ili specifikacijom koje je odredio korisnik (o kojima se detalji unose u polje 12. zajedno s detaljima o izvornom puštanju u uporabu), ili za utvrđivanje plovidbenosti (objašnjenje osnove za puštanje u uporabu i detalji izvornog puštanja u uporabu unose se u polje 12.).

Polje 12.

Napomene

Opisuje se rad naveden u polju 11., bilo izravno ili upućivanjem na popratnu dokumentaciju koja je korisniku ili ugraditelju potrebna za utvrđivanje plovidbenosti elementa/elemenata u vezi s radom koji se certificira. Ako je potrebno, može se upotrijebiti poseban list, na koji se upućuje u EASA Obrascu 1. U svakoj se izjavi mora jasno navesti na koji se element/elemente iz polja 6. odnosi. Ako nema izjava, upisuje se „nema”.

U polje 12. upisuje se obrazloženje za puštanje u uporabu na temelju neodobrenih projektnih podataka (npr. dok se čeka certifikat tipa, samo u svrhu ispitivanja, dok se čekaju odobreni podaci).

Kada se podaci ispisuju na elektroničkom EASA Obrascu 1, svi podaci koji ne spadaju u druga polja, unose se u ovo polje.

Polje 13a.

Obilježite samo jedan od dvaju kvadratića:

1. Ako je element proizveden/su elementi proizvedeni korištenjem odobrenih projektnih podataka te je za njih utvrđeno da su u stanju za siguran rad, označiti kvadratić uz tekst „odobrenim projektnim podacima te su u stanju za siguran rad”.

2. Ako je element proizveden/su elementi proizvedeni korištenjem odgovarajućih neodobrenih projektnih podataka, označite kvadratić uz tekst „neodobrenim projektnim podacima navedenim u polju 12”. Identificirajte podatke u polju 12. (npr. čeka se certifikat tipa, samo u svrhu ispitivanja, čekaju se odobreni podaci).

Nije dopušteno izdavanje iste potvrde za elemente koji su certificirani u skladu s odobrenim podacima i za elemente koji su certificirani u skladu s neodobrenim podacima.

Polje 13b. Potpis ovlaštene osobe

U ovo se polje potpisuje ovlaštena osoba. Ovdje se smiju potpisati samo osobe, koje su posebno ovlaštene pravilima i politikom nadležnog tijela. Kao pomoć za prepoznavanje, može se dodati jedinstveni identifikacijski broj ovlaštene osobe.

Polje 13c. Broj odobrenja/ovlaštenja

Unosi se broj/referentna oznaka odobrenja/ovlaštenja. Taj broj ili referentnu oznaku izdaje nadležno tijelo.

Polje 13d. Ime

Čitljivo se upisuje ime osobe koja se potpisala u polje 13b.

Polje 13e. Datum

Unosi se datum potpisivanja u polje 13b., pri čemu se datum unosi u sljedećem obliku: dd = dvoznamenkasta oznaka dana, mmm = prva tri slova mjeseca, gggg = četveroznamenkasta oznaka godine.

Polje 14a. -14e. Opći zahtjevi za polja 14a. -14e.:

Ne koriste se za vraćanje u uporabu iz proizvodnje. Osjenčite ih, potamnite, ili obilježite na neki drugi način kako biste spriječili nenamjernu ili neovlaštenu uporabu.

Odgovornosti korisnika/ugraditelja

Unesite sljedeću izjavu na potvrdu kako biste obavijestili krajnje korisnike da nisu oslobođeni svojih odgovornosti u vezi s ugradnjom i uporabom bilo kojeg elementa popraćenog obrascem:

„OVA POTVRDA SAMA PO SEBI NE PREDSTAVLJA ODOBRENJE ZA UGRADNJU.

AKO KORISNIK/UGRADITELJ RADI U SKLADU S PROPISIMA TIJELA ODGOVORNOG ZA PLOVIDBENOST, KOJE JE RAZLIČITO OD TIJELA NAVEDENOG U POLJU 1., BITNO JE DA KORISNIK/UGRADITELJ OSIGURA DA NJEGOVO/NJEZINO TIJELO NADLEŽNO ZA PLOVIDBENOST PRIHVATI ELEMENTE OD NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST NAVEDENOG U POLJU 1.

IZJAVE U POLJIMA 13A. I 14A. NE PREDSTAVLJAJU POTVRDU O UGRADNJI. U SVIM SLUČAJEVIMA EVIDENCIJA O ODRŽAVANJU ZRAKOPLOVA MORA SADRŽAVATI POTVRDU O UGRADNJI KOJI JE KORISNIK/UGRADITELJ IZDAO U SKLADU S NACIONALNIM PROPISIMA PRIJE NEGO ŠTO SE DOPUSTI LET ZRAKOPLOVOM.”

▼ **M6***Dodatak II.***EASA Obrazac 15a — Potvrda o provjeri plovidbenosti**

[DRŽAVA ČLANICA]	
Država članica Europske unije (*)	
POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)	
Referentni broj potvrde o provjeri plovidbenosti:	
U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE] potvrđuje da se sljedeći zrakoplov:	
Proizvođač zrakoplova:	
Proizvođačeva oznaka zrakoplova:	
Registracija zrakoplova:	
Serijski broj zrakoplova:	
u vrijeme provjere smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka:
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja:
Prvo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901 Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja ove potvrde smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka:
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja:
Ime društva:	Referentna oznaka odobrenja:
Drugo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901 Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja potvrde smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka:
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja:
Ime društva:	Referentna oznaka odobrenja:

EASA obrazac 15a — 5. izdanje

(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.

(**) Osim za zračne brodove.

▼ M7

Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15c

NAPOMENA: osobe i organizacije koje obavljaju provjeru plovidbenosti zajedno s pregledom nakon svakih 100 sati/godišnjim pregledom mogu se koristiti poleđinom ovog obrasca za izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu iz točke ML.A.801. koja odgovara pregledu nakon svakih 100 sati/godišnjem pregledu.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC) (za zrakoplove koji ispunjavaju zahtjeve iz dijela ML)

Referentna oznaka potvrde o provjeri plovidbenosti:

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća:

[NAZIV NADLEŽNOG TIJELA] (**)

ovime potvrđuje:

☐..... da je obavilo/la provjeru plovidbenosti u skladu s Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem zrakoplovu:
[ili]

☐.....na sljedećem novom zrakoplovu:

Proizvođač zrakoplova:..... Proizvođačeva oznaka zrakoplova:.....

Registracijska oznaka zrakoplova:..... Serijski broj zrakoplova:.....

(i da se taj zrakoplov) u vrijeme provjere smatra plovidbenim.

Datum izdavanja:Datum isteka:

Broj sati leta konstrukcije na datum provjere (*):

Potpis:Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo):

[ILI]

[NAZIV ODOBRENE ORGANIZACIJE, ADRESA I REFERENTNA OZNAKA ODOBRENJA] (**)

[ili]

[IME I PREZIME ČLANA OSOBLJA ZA IZDAVANJE POTVRDE I BROJ DOZVOLE IZ DIJELA 66 (ILI JEDNAKOVRIJEDNE NACIONALNE DOZVOLE)] (**)

potvrđuje da je obavio/la provjeru plovidbenosti u skladu s Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem zrakoplovu:

Proizvođač zrakoplova:..... Proizvođačeva oznaka zrakoplova:.....

Registracijska oznaka zrakoplova:..... Serijski broj

i da se taj zrakoplov u vrijeme provjere smatra plovidbenim.

Datum izdavanja:Datum isteka:

Broj sati leta konstrukcije na datum provjere (*):

Potpis:Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo):

Prvo produljenje: Zrakoplov ispunjava uvjete iz točke ML.A.901 podtočke (c) Priloga V.b (dio ML)

Datum izdavanja:Datum isteka:

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (*):

Potpis:Broj ovlaštenja:.....

Ime društva:Referentna oznaka odobrenja:

Drugo produljenje: Zrakoplov ispunjava uvjete iz točke ML.A.901 podtočke (c) Priloga V.b (dio ML)

Datum izdavanja:Datum isteka:

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (*):

Potpis:Broj ovlaštenja:

Ime društva:Referentna oznaka odobrenja:

▼ **M7**

(*) Osim za balone i zračne brodove.

(**) Izdavatelj obrasca može ga prilagoditi svojim potrebama brisanjem imena, izjave o certifikaciji, upućivanja na predmetni zrakoplov i podataka o izdavanju koji nisu relevantni za njegovu uporabu.

EASA obrazac 15c, izdanje 4.

Dodatak III.

Logotip nadležnog tijela

DOZVOLA ZA LETENJE

(*)	
Dozvola za letenje izdana je sukladno Uredbi (EZ) br. 216/2008 Članak 5. (4)(a) a kojom se potvrđuje da je zrakoplov sposoban za sigurno letenje sa svrhom i pod uvjetima niže navedenim te važi u svim državama članicama. Ova dozvola vrijedi i za letove u druge države i unutar drugih država, ako nadležna tijela navedenih država izdaju posebno odobrenje.	1. Oznake državljanstva i registracije:
2. Proizvođač/tip zrakoplova:	3. Serijski broj:
4. Dozvola pokriva: <i>[svrhu u prema 21A.710 (a)]</i>	
5. Vlasnik: <i>[ako je dozvola za letenje izdana u svrhu 21A.701 (a) (15), tada bi trebalo ovdje navesti: „registrirani vlasnik”]</i>	
6. Ograničenja/napomene:	
7. Period važenja dozvole:	
8. Mjesto i datum izdavanja:	9. Potpis predstavnika nadležnog tijela:

EASA Obrazac 20a

(*) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran

Dodatak IV.

Država članica nadležnog tijela koje je izdalo
odobrenje organizacije na temelju kojeg je
izdana dozvola za letenje; ili

„EASA“ kada je odobrenje izdala EASA

DOZVOLA ZA LETENJE

Naziv i adresa organizacije koja izdaje dozvolu za letenje	(*)
Dozvola za letenje izdana je sukladno Uredbi (EZ) br. 216/2008 Članku 5. (4)(a) a kojom se potvrđuje da je zrakoplov sposoban za sigurno letenje sa svrhom i pod uvjetima niže navedenim te važi u svim državama članicama. Ova dozvola također vrijedi i za letove u druge države i unutar drugih država, ako nadležna tijela navedenih država izdaju posebno odobrenje.	1. Oznake državljanstva i registracije:
2. Proizvođač/tip zrakoplova:	3. Serijski broj:
4. Dozvola pokriva: [svrhu prema 21A.710. (a)]	
5. Vlasnik: [Organizacija koja izdaje dozvolu za letenje]	
6. Ograničenja/napomene:	
7. Validity period:	
8. Mjesto i datum izdavanja:	9. Potpis ovlaštene osobe: Ime: Referentni broj odobrenja:

EASA Obrazac 20a

(*) Popunjava nositelj odobrenja organizacije.

Dodatak V.

Ograničena svjedodžba o plovidbenosti - EASA Obrazac 24

LOGOTIP nadležnog tijela

OGRANIČENA SVJEDODŽBA O PLOVIDBENOSTI

(¹)	[Država članica u kojoj je zrakoplov registriran] [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE]	(²)
1. Nacionalne i registracijske oznake	2. Proizvođač i proizvođačeva oznaka zrakoplova	3. Serijski broj zrakoplova
4. Kategorije		
5. Ova svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova izdana je u skladu s (³) [Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944.] i Uredbom (EZ) br. 216/2008 člankom 5. (4)(b) za gore navedeni zrakoplov koji se smatra plovidbenim, ako se održava i koristi u skladu s navedenim i odgovarajućim ograničenjima u korištenju. Uz gore navedeno vrijede sljedeća ograničenja: (⁴) (⁵) [Zrakoplov se smije koristiti u međunarodnom zračnom prometu, bez obzira na gore navedena ograničenja].		
Datum izdavanja:		Potpis:
6. Ova svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova je valjana, osim ako je opozove nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran. Ovoj svjedodžbi treba biti priložena važeća Potvrda o provjeri plovidbenosti.		

EASA Obrazac 24, 2. izdanje

Ovo dopuštenje mora biti u zrakoplovu uvijek za vrijeme leta

(¹) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.(²) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.(³) Briše se, prema potrebi.(⁴) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.(⁵) Briše se, prema potrebi. Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.

Dodatak VI.

Svjedodžba o plovidbenosti - EASA Obrazac 25

LOGOTIP nadležnog tijela

SVJEDODŽBA O PLOVIDBENOSTI

(¹)	[Država članica u kojoj je zrakoplov registriran] [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE]	(²)
1. Nacionalne i registracijske oznake	2. Proizvođač i proizvođačeva oznaka zrakoplova	3. Serijski broj zrakoplova
4. Kategorije		
5. Ova svjedodžba o plovidbenosti izdana je u skladu s Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. i Uredbom (EZ) br. 216/2008 člankom 5(4)(c) za gore navedeni zrakoplov koji se smatra plovidbenim, ako se održava i koristi u skladu s navedenim i odgovarajućim ograničenjima u korištenju. Ograničenja/napomene: (³) Datum izdavanja: Potpis:		
6. Ova svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova je valjana, osim ako je opozove nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran. Ovoj svjedodžbi treba biti priložena važeć Potvrda o provjeri plovidbenosti.		

EASA Obrazac 25, 2. izdanje

Ova potvrda mora biti u zrakoplovu uvijek za vrijeme leta

(¹) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran

(²) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran

(³) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran

Dodatak VII.

Popunjava država registracije		1. Država registracije		3. Broj dokumenta:	
2. POTVRDA O BUCI					
4. Registracijske oznake:		5. Proizvođač i proizvođačeva oznaka zrakoplova:		6. Serijski broj zrakoplova:	
.....					
7. Motor:			8. Propeler: (*)		
.....					
9. Najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (kg)		10. Najveća dopuštena masa pri slijetanju (kg) (*)		11. Norma za buku:	
.....					
12. Dodatne izmjene izvršene za potrebe usklađivanja s odgovarajućim normama za izdavanje potvrde o buci:					
.....					
13. Razina buke bočno/pri punoj snazi: (*)	14. Razina buke u prilazu (*)	15. Razina buke kod nadlijetanja (*)	16. Razina buke kod prelijetanja (*)	17. Razina buke pri uzlijetanju (*)	
.....					
Napomene					
18. Ova potvrda o buci izdana je u skladu s Aneksom 16. sveskom I. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. i Uredbom (EZ) br. 216/2008 člankom 6. za gore navedeni zrakoplov koji se smatra usklađenim s gore navedenim propisanom razinom buke, ako se održava i koristi u skladu s odgovarajućim zahtjevima i ograničenjima u korištenju.					
19. Datum izdavanja 20. Potpis					

EASA Obrazac 45

(*) Ova se polja mogu izostaviti, ovisno o standardu potvrde o buci

Dodatak VIII.

Izjava o sukladnosti zrakoplova - EASA Obrazac 52

IZJAVA O SUKLADNOSTI ZRAKOPLOVA		
1. Država proizvodnje	2. [DRŽAVA ČLANICA] ⁽¹⁾ članica Europske unije ⁽²⁾	3. Referentni broj izjave
4. Naziv organizacije		
5. Tip zrakoplova	6. Certifikat tipa:	
7. Registracijska oznaka zrakoplova	8. Identifikacijski broj proizvođača	
9. Podaci o motoru/elisi ⁽³⁾		
10. Modifikacije i/ili servisna pisma ⁽⁴⁾		
11. Naredbe o plovidbenosti		
12. Koncesija/odstupanje		
13. Izuzeća, odricanja ili odstupanja ⁽⁵⁾		
14. Napomene		
15. Svjedodžba o plovidbenosti		
16. Dodatni zahtjevi		
17. Izjava o sukladnosti Ovom izjavom se potvrđuje da je predmetni zrakoplov u potpunosti u skladu s projektnim podacima te točkama 9., 10., 11., 12. i 13. Zrakoplov je spreman za sigurno provođenje operacija. Zrakoplov je zadovoljio ispitivanje u letu.		
18. Potpis	19. Ime i prezime	20. Datum (dd/mm/gg)
21. Referentna oznaka odobrenja organizacije za proizvodnju		

EASA Obrazac 24, 2. izdanje

⁽¹⁾ Ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA.⁽²⁾ Briše se za države koje nisu članice EU-a ili ako se navodi EASA.⁽³⁾ Briše se, prema potrebi.⁽⁴⁾ Briše se, prema potrebi.⁽⁵⁾ Briše se, prema potrebi.

▼B**Upute za uporabu izjave o sukladnosti zrakoplova - EASA Obrasca 52**

1. NAMJENA I PODRUČJE PRIMJENE
 - 1.1. Uporaba izjave o sukladnosti zrakoplova koju izdaje proizvođač koji proizvodi u skladu s Partom 21. odjeljkom A pododjeljkom F, opisana je u točki 21.A.130 zajedno s prihvatljivim načinima dokazivanja sukladnosti.
 - 1.2. Namjena izjave o sukladnosti zrakoplova (EASA Obrazac 52), izdane u skladu s Partom 21. odjeljkom A pododjeljkom G, je omogućavanje nositelju odgovarajućeg odobrenja organizacije za proizvodnju da iskoristi povlasticu dobivanja pojedinačne svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova od nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran.
2. OPĆENITO
 - 2.1. Izjava o sukladnosti mora biti u skladu s priloženim formatom, uključujući brojeve polja i položaj svakog polja. Međutim, veličina polja može varirati, kako bi se prilagodila pojedinačnom zahtjevu, ali ne u mjeri koja bi potvrdu o sukladnosti učinila neprepoznatljivom. U slučaju nedoumica posavjetujte se s nadležnim tijelom.
 - 2.2. Izjava o sukladnosti može biti u obliku unaprijed tiskanog obrasca ili se može izraditi na računalu, ali u oba slučaju crte i znakovi moraju biti tiskani jasno i čitljivo. Dopušteno je tiskanje teksta unaprijed u skladu s priloženim modelom, ali nisu dopuštene nikakve druge certifikacijske izjave.
 - 2.3. Obrazac se popunjava pisaćim strojem/računalom, ili ručno velikim tiskanim slovima radi lake čitljivosti. Kao jezik, prihvatljiv je engleski, i prema potrebi, jedan ili više službenih jezika države članice koja izdaje izjavu.
 - 2.4. Odobrena organizacija za proizvodnju zadržava kopiju izjave i svih dodataka na koje se u njoj upućuje.
3. POPUNJAVANJE IZJAVE O SUKLADNOSTI OD STRANE IZDAVATELJA
 - 3.1. Kako bi ovaj dokument bio valjana izjava, moraju biti popunjena sva polja.
 - 3.2. Izjava o sukladnosti ne smije se izdati nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran ako nisu odobreni projekt zrakoplova i proizvodi koji su ugrađeni u njega.
 - 3.3. Podaci koji se zahtijevaju u poljima 9., 10., 11., 12., 13. i 14. mogu se dati upućivanjem na posebne identificirane dokumente koje organizacija za proizvodnju drži u arhivi, osim ako se s nadležnim tijelom ne dogovori drukčije.
 - 3.4. Izjava o sukladnosti nije namijenjena za one elemente opreme čija se ugradnja može zahtijevati kako bi se ispunila primjenjiva operativna pravila. Međutim, neki od tih pojedinačnih elemenata mogu se navesti u polju 10. ili u odobrenom projektu tipa. Operatori se stoga upozoravaju na njihovu odgovornost za osiguravanje sukladnosti s primjenjivim operativnim pravilima tijekom njihovog rada.

▼B

- Polje 1.* Upisuje se ime države proizvodnje.
- Polje 2.* Nadležno tijelo u čijoj se nadležnosti izdaje izjava o sukladnosti.
- Polje 3.* U ovo polje se mora unaprijed otisnuti jedinstveni serijski broj radi nadzora i sljedivosti izjave. To se ne odnosi na dokument izrađen na računalu, kod kojeg taj broj ne mora biti unaprijed otisnut, ako je računalno programirano da generira i otisne jedinstveni broj.
- Polje 4.* Puni naziv i adresa organizacije koja izdaje izjavu. Ovo polje može biti unaprijed otisnuto. Dozvoljena je uporaba logotipa itd., ako stanu u polje.
- Polje 5.* Tip zrakoplova u cijelosti, kako je definiran u certifikatu tipa i pripadajućoj listi podataka.
- Polje 6.* Podaci o referentnim brojevima i izdavanju certifikata tipa za dotični zrakoplov.
- Polje 7.* Ako je zrakoplov registriran, onda je ta oznaka registracijska oznaka. Ako zrakoplov nije registriran, onda je to oznaka koju prihvaća nadležno tijelo države članice i, prema potrebi, nadležno tijelo treće zemlje.
- Polje 8.* Identifikacijski broj koji je dodijelio proizvođač za potrebe nadzora i sljedivosti te tehničke podrške za proizvod. Ovaj se podatak ponekad naziva serijski broj proizvođača ili broj konstruktora.
- Polje 9.* Tip (tipovi) motora i propelera u cijelosti, kako su definirani u certifikatu tipa i pripadajućoj listi podataka. Potrebno je također navesti identifikacijski broj i odgovarajuću lokaciju proizvođača.
- Polje 10.* Odobrene projektne izmjene definicije zrakoplova.
- Polje 11.* Popis svih primjenjivih naredaba o plovidbenosti (ili jednakovrijednih odredaba) i izjava o sukladnosti, zajedno s opisom metode usklađivanja za dotični pojedinačni zrakoplov, uključujući proizvode i ugrađene dijelove, uredaje i opremu. Potrebno je navesti vrijeme bilo kojeg potrebnog budućeg usklađivanja.
- Polje 12.* Odobreno nenamjerno odstupanje od odobrenog projekta tipa koje se ponekad naziva ustupak, odstupanje ili neusklađenost.
- Polje 13.* Samo dogovorene iznimke, odricanja ili odstupanja.
- Polje 14.* Napomene. Bilo koja izjava, informacija, poseban podatak ili ograničenje koje može utjecati na plovidbenost zrakoplova. Ako nema takvih informacija ili podataka, navodi se „NEMA”.
- Polje 15.* Za traženu svjedodžbu o plovidbenosti upisuje se „svjedodžba o plovidbenosti” ili „ograničena svjedodžba o plovidbenosti”.
- Polje 16.* U ovo se polje upisuju dodatni zahtjevi, poput onih koje prijavi država uvoznica.

▼B

Polje 17. Valjanost izjave o sukladnosti ovisi o tome da li su u potpunosti popunjena sva polja u obrascu. Nositelj POA-e mora čuvati u arhivi primjerak izvješća o probnom letu, zajedno sa svim zabilježenim detaljima o kvarovima i popravcima. Odgovarajuće certifikacijsko osoblje i član letačke posade, primjerice pilot koji je izveo probni let ili inženjer koji je sudjelovao u probnom letu, moraju potpisati izvješće kao zadovoljavajuće. Izvedeni probni letovi su oni probni letovi koji su definirani u okviru sustava kontrole kvalitete, kako je utvrđeno točkom 21.A.139, točnije točkom 21.A.139 podtočkom (b) stavkom 1. podstavkom vi., kako bi se zajamčilo da je zrakoplov u skladu s odgovarajućim projektnim podacima te da je u stanju za siguran rad.

Nositelj POA-e mora u svojoj arhivi čuvati popis elemenata koji su dostavljeni (ili stavljeni na raspolaganje) radi ispunjavanja aspekata ove izjave koji se odnose na siguran rad.

Polje 18. Izjavu o sukladnosti smije potpisati osoba koju je za to ovlastio nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu s točkom 21.A.145 podtočkom (d). Ne smije se koristiti gumeni pečat potpisa.

Polje 19. Ime i prezime potpisnika treba čitljivo utipkati ili otisnuti.

Polje 20. Upisuje se datum potpisivanja izjave o sukladnosti.

Polje 21. Navodi se referentna oznaka odobrenja izdanog od strane nadležnog tijela.

Dodatak IX.

POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU

[NAZIV ODOBRENE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU]

Referentna oznaka odobrenja organizacije za proizvodnju:

Potvrda o vraćanju u uporabu u skladu s točkom 21.A.163 (d).

Zrakoplov: Tip: Konstruktorov broj/Registracija:

bio je održavan kako je zatraženo u radnom nalogu:

Kratak opis obavljenih radova:

Ovim se potvrđuje da su navedeni radovi provedeni u skladu s točkom 21.A.163 (d) i da se s obzirom na obavljene radove zrakoplov smatra spremnim za vraćanje u uporabu te da je u stanju za siguran rad.

Osoba koja izdaje potvrdu (ime):

(potpis):

Mjesto:

Datum: . - . - (dan, mjesec, godina).

POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU - EASA OBRAZAC 53**UPUTE ZA POPUNJAVANJE**

Polje KRATAK OPIS IZVEDENIH RADOVA u EASA Obrascu 53, mora uključivati upućivanje na odobrene podatke upotrijebljene za izvođenje radova.

Polje MJESTO u EASA Obrascu 53, odnosi se na mjesto u kojem je izvedeno održavanje, a ne na mjesto u kojem se nalaze objekti organizacije (ako je različito).

Dodatak X.

Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju iz Priloga I. (Part 21.) pododjeljka G –EASA Obrazac 55

Stranica 1. od ...

[DRŽAVA ČLANICA] (*)

članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

Referentna oznaka [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE (*)].21G.XXXX

Sukladno Uredbi (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbi Komisije (EZ) br. 1702/2003, dok su na snazi i pod dolje navedenim uvjetima, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]:

kao organizacija za proizvodnju, u skladu s Prilogom I. (Part 21.) pododjeljkom G Uredbe (EZ) br. 1702/2003, odobrenu za proizvodnju dijelova i uređaja navedenih u dodatku ovog certifikata te za izdavanje pripadajućih certifikata.

UVJETI:

1. Odobrenje je ograničeno s priloženim uvjetima odobrenja, i
2. Ovo odobrenje ovisi o usklađenosti s postupcima navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za proizvodnju, i
3. Ovo odobrenje vrijedi sve dok odobrena organizacija za proizvodnju ispunjava zahtjeve Priloga I. (Part 21.) Uredbi [(EZ) br. 1702/2003].
4. Podložno ispunjavanju gore navedenih uvjeta, razdoblje valjanosti ovog odobrenja je neograničeno, osim ako se od odobrenja prethodno odustane, ako se zamijeni, privremeno ili trajno oduzme.

Datum prvog izdavanja:

Datum ove revizije:

Broj revizije:

Potpis:

Za nadležno tijelo: [IDENTIFIKACIJA NADLEŽNOG TIJELA (*)]

EASA Obrazac 55a, 2. izdanje

(*) ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Briše se za države koje nisu članice EU-a.

▼ B

[DRŽAVA ČLANICA] (*) članica Europske unije (**)	Uvjeti odobrenja	TA: [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE (*)].21G.XXXX
Ovaj dokument je dio Potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju broj [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE (*)].21G.XXXX, izdanog: Naziv organizacije:		
Odjeljak 1. PODRUČJE RADA:		
PROIZVODNJA	PROIZVODI/KATEGORIJE	
Za pojedinosti i ograničenja vidjeti priručnik organizacije za proizvodnju, odjeljak xxx.		
Odjeljak 2. SJEDIŠTA ORGANIZACIJE:		
Odjeljak 3. POVLASTICE:		
Organizacija za proizvodnju, u okviru svojih uvjeta odobrenja i u skladu s postupcima navedenim u Priručniku organizacije za proizvodnju, ima pravo koristiti povlastice iz točke 21A.163, pod sljedećim uvjetima:		
[zadržite samo primjenjivi tekst]		
Prije izdavanja odobrenja projekta proizvoda može se izdati EASA Obrazac 1, samo za potrebe sukladnosti.		
Izjava o sukladnosti ne smije se izdati za neodobreni zrakoplov.		
Održavanje se smije provoditi u skladu s odjeljkom xxx priručnika organizacije za proizvodnju, sve dok se ne traži sukladnost s propisima u pogledu održavanja,		
Dozvola za letenje može se izdati u skladu s odjeljkom yyy Priručnika organizacije za proizvodnju.		
Datum prvog izdavanja:	Potpis:	
Datum ove revizije:		
Broj revizije:	Za [IDENTIFIKACIJA NADLEŽNOG TIJELA (*)]	

EASA Obrazac 55b, 2. izdanje

(*) Ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA.

Dodatak XI.

Pismo o suglasnosti – EASA Obrazac 65 – iz Priloga I. (Part 21.) pododjeljka F

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

članica Europske unije (**)

PISMO O SUGLASNOSTI ZA PROIZVODNJU BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

[IME PODNOSITELJA ZAHTEVA]
[ZAŠTIĆENI NAZIV (ako je različit)]
[PUNA ADRESA PODNOSITELJA ZAHTEVA]

Datum (dan, mjesec, godina)
Referentna oznaka: [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE(**)].21F.XXXX

Poštovani,

Vaš sustav provjeravanja kontrole proizvodnje je ocijenjen te je utvrđeno je da je u skladu s Prilogom I. (Partom 21.) Uredbi [(EZ) br. 1702/2003] odjeljkom A pododjeljkom F.

Stoga smo, pod niže navedenim uvjetima, suglasni da se sukladnost niže navedenih proizvoda, dijelova i uređaja dokazuje u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi [(EZ) br. 1702/2003] odjeljkom A pododjeljkom F.

Broj jedinica	Proizvod broj	Serijski broj
---------------	---------------	---------------

ZRAKOPLOV

DIJELOVI

Ovo pismo podliježe sljedećim uvjetima:

1. Pismo o suglasnosti vrijedi sve dok [naziv organizacije] ispunjava odredbe Priloga I. (Part 21.) Uredbi [(EZ) br. 1702/2003] odjeljka A pododjeljka F.
2. Zhtijeva se sukladnost s postupcima navedenim u priručniku [naziv organizacije], referentna oznaka/datum izdavanja
3. Pismo o suglasnosti prestaje vrijediti dana
4. Izjavu o sukladnosti koju je izdao [naziv organizacije] u skladu s odredbama iz točke 21.A.130 gore navedene Uredbe, ovjerava tijelo koje je izdalo ovo pismo o suglasnosti u skladu s postupkom iz gore navedenog Priručnika.
5. [Naziv organizacije] treba odmah obavijestiti tijelo koje je izdalo ovo pismo o suglasnosti o bilo kakvim izmjenama u sustavu kontrole proizvodnje koje bi mogle utjecati na nadzor, sukladnost ili plovidbenost proizvoda i dijelova navedenih u ovom pismu.

Za nadležno tijelo: [IDENTIFIKACIJA NADLEŽNOG TIJELA (*)2]

Datum i potpis

EASA 65 Obrazac, 2. izdanje

(*) Ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA

(**) Briše se za države koje nisu članice EU-a

▼ **M3***Dodatak XII.***Kategorije probnih letova i pripadajuće kvalifikacije posade za probne letove****A. Općenito**

U ovom se Dodatku utvrđuju potrebne kvalifikacije letačke posade uključene u izvođenje probnih letova za zrakoplove koji su certificirani ili bi trebali biti certificirani u skladu s kategorijom CS-23 za zrakoplove s najvišom dopuštenom masom pri uzlijetanju (MTOM) jednakom ili većom od 2 000 kg, s kategorijama CS-25, CS-27, CS-29 ili jednakovrijednim standardima plovidbenosti.

B. Definicije

1. „Inženjer za ispitivanja u letu” znači svaki inženjer uključen u testne operacije na tlu ili u letu.
2. „Glavni inženjer za ispitivanja u letu” znači inženjer za ispitivanja u letu kojem su dodijeljene dužnosti u zrakoplovu u svrhu izvođenja probnih letova ili pomaganja pilotu u upravljanju zrakoplovom i njegovim sustavima za vrijeme aktivnosti povezanih s probnim letom.
3. „Probni letovi” znači:
 - 3.1. letovi u okviru razvojne faze novog projekta (zrakoplova, pogonskih sustava, dijelova i uređaja);
 - 3.2. letovi za dokazivanje usklađenosti s osnovom certifikacije ili projektom tipa;
 - 3.3. letovi čija je namjena ispitivanje novih projektnih koncepata, koji zahtijevaju neuobičajene manevre ili profile, za čijeg je izvođenja moguć izlazak iz već odobrene ovojnice leta zrakoplova;
 - 3.4. letovi osposobljavanja za probne letove.

C. Kategorije probnih letova

1. *Općenito*
Opisi navedeni u nastavku odnose se na letove koje izvode projektne i proizvodne organizacije iz Priloga I. (dio 21.).
2. *Područje primjene*
Ako je u ispitivanje uključeno više od jednog zrakoplova, svaki se pojedinu let zrakoplova ocjenjuje na temelju ovog Dodatka kako bi se utvrdilo je li riječ o probnom letu, i ako jest, koje je kategorije.

Letovi iz točke (6)(B)(3) jedini su letovi koji ulaze u područje primjene ovog Dodatka.
3. *Kategorije probnih letova*
Probni letovi uključuju sljedeće četiri kategorije:
 - 3.1. Prva (1.) kategorija
 - (a) prvi let(ovi) novog tipa zrakoplova ili zrakoplova čije su karakteristike leta ili rukovanja možda znatno izmijenjene;

▼ **M3**

- (b) letovi za vrijeme kojih je vjerojatno moguće uočiti karakteristike leta koje se znatno razlikuju od onih već poznatih;
- (c) letovi za provjeru novih ili neuobičajenih projektnih obilježja ili tehnika;
- (d) letovi za utvrđivanje ili širenje ovojnice leta;
- (e) letovi za utvrđivanje regulatornih performansi, karakteristika leta i kvalitete rukovanja prilikom približavanja granicama ovojnice leta;
- (f) osposobljavanje za probne letove 1. kategorije.

3.2. Druga (2.) kategorija

- (a) letovi zrakoplovom koji još nema certifikat tipa, a koji nisu razvrstani u 1. kategoriju;
- (b) letovi zrakoplovom koji već ima certifikat tipa, nakon što je uvedena preinaka koja još nije odobrena, koji nisu razvrstani u 1. kategoriju i tijekom kojih je:
 - i. potrebna procjena općeg ponašanja zrakoplova; ili
 - ii. potrebna procjena osnovnih postupaka koji se odnose na posadu kada je u funkciji ili je potreban novi ili izmijenjeni sustav; ili
 - iii. potrebno namjerno letjeti izvan granica trenutačno odobrene operativne ovojnice, ali unutar ispitivane ovojnice leta;
- (c) osposobljavanje za probne letove 2. kategorije.

3.3. Treća kategorija (3.)

Letovi koji se izvode u svrhu izdavanja izjave o sukladnosti za novoizgrađene zrakoplove na kojima nije potrebno letenje izvan ograničenja certifikata tipa ili letačkog priručnika zrakoplova.

3.4. Četvrta kategorija (4.)

Letovi zrakoplovom koji već ima certifikat tipa, u slučaju uvođenja još neodobrene projektne izmjene, a koji nisu razvrstani u 1. ili 2. kategoriju.

D. Stručnost i iskustvo pilota i glavnih inženjera za ispitivanje u letu1. *Općenito*

Piloti i glavni inženjeri za ispitivanje u letu moraju imati stručnost i iskustvo naznačeno u sljedećoj tablici.

Zrakoplov	Kategorije probnih letova			
	1.	2.	3.	4.
Zrakoplov za regionalni prijevoz kategorije CS-23 ili zrakoplov projektne brzine poniranja (Md) veće od 0,6 Ma ili čija je najveća visina letenja iznad 7 260 m (25 000 stopa), zrakoplov kategorija CS-25, CS-27, CS-29 ili jednakovrijednih standarda plovidbenosti	1. razina stručnosti	2. razina stručnosti	3. razina stručnosti	4. razina stručnosti
Drugi zrakoplovi kategorije CS-23 čiji je MTOM jednak ili veći od 2 000 kg	2. razina stručnosti	2. razina stručnosti	3. razina stručnosti	4. razina stručnosti

▼ **M3**

1.1. 1. razina stručnosti

1.1.1. Piloti moraju ispunjavati zahtjeve iz Priloga I. (Dio FCL) Uredbi Komisije (EU) br. 1178/2011 ⁽¹⁾.

1.1.2. Glavni inženjer za ispitivanja u letu:

- (a) uspješno je završio tečaj osposobljavanja za 1. razinu stručnosti; i
- (b) ima najmanje 100 sati letačkog iskustva, uključujući završeno osposobljavanje za probne letove.

1.2. 2. razina stručnosti

1.2.1. Piloti moraju ispunjavati zahtjeve iz Priloga I. (Dio FCL) Uredbi (EU) br. 1178/2011.

1.2.2. Glavni inženjer za ispitivanja u letu mora:

- (a) uspješno završiti tečaj osposobljavanja za 1. ili 2. razinu stručnosti; i
- (b) imati najmanje 50 sati letačkog iskustva, uključujući završeno osposobljavanje za probne letove.

Tečajevi osposobljavanja za 1. i 2. razinu stručnosti za glavnog inženjera za ispitivanja u letu obuhvaćaju najmanje sljedeća područja:

- i. izvedbu;
- ii. stabilnost i kontrolu/kvalitetu rukovanja;
- iii. sustave;
- iv. upravljanje ispitivanjem; i
- v. upravljanje rizikom/sigurnošću.

1.3. 3. razina stručnosti

1.3.1. Piloti moraju minimalno posjedovati odgovarajuću dozvolu za kategoriju zrakoplova podvrgnutog ispitivanju, izdanu u skladu s dijelom FCL te dozvolu profesionalnog pilota (CPL). Osim toga, zapovjednik zrakoplova:

- (a) mora imati ovlaštenje za testno letenje; ili
- (b) mora imati najmanje 1 000 sati letačkog iskustva kao zapovjednik zrakoplova slične složenosti i karakteristika; i
- (c) sudjelovao je, za svaku klasu ili tip zrakoplova, na svim letovima koji su dio programa na temelju kojeg se izdaju pojedinačne svjedodžbe o plovidbenosti za najmanje pet zrakoplova.

1.3.2. Glavni inženjer za ispitivanja u letu:

- (a) ispunjava uvjete za 1. ili 2. razinu stručnosti; ili
- (b) ima dovoljno letačkog iskustva potrebnog za zadatak; i
- (c) sudjelovao je na svim letovima koji su dio programa na temelju kojeg se izdaju pojedinačne svjedodžbe o plovidbenosti za najmanje pet zrakoplova.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

▼ M3**1.4. 4. razina stručnosti**

1.4.1. Piloti moraju minimalno posjedovati valjanu odgovarajuću dozvolu za kategoriju zrakoplova podvrgnutog ispitivanju, izdanu u skladu s dijelom FCL, te dozvolu profesionalnog pilota (CPL). Zapovjednik zrakoplova mora imati ovlaštenje za probne letove ili najmanje 1 000 sati naleta kao zapovjednik zrakoplova slične složenosti i karakteristika.

1.4.2. Stručnost i iskustvo glavnih inženjera za ispitivanja u letu definirani su u operativnom priručniku za probne letove.

2. Glavni inženjeri za ispitivanja u letu

Organizacija koja zapošljava glavne inženjere za ispitivanja u letu izdaje im ovlaštenje u kojem se navodi opseg njihovih zaduženja u organizaciji. Ovlaštenje sadržava sljedeće podatke:

- (a) ime;
- (b) datum rođenja;
- (c) iskustvo i osposobljavanje;
- (d) položaj u organizaciji;
- (e) opseg primjene ovlaštenja;
- (f) datum prvog izdavanja ovlaštenja;
- (g) datum isteka valjanosti ovlaštenja, prema potrebi; i
- (h) identifikacijski broj ovlaštenja.

Glavni inženjeri za ispitivanja u letu imenuju se za određeni let samo ako su fizički i mentalno sposobni sigurno obavljati dodijeljene dužnosti i odgovornosti.

Organizacija nositeljima stavlja na raspolaganje svu potrebnu evidenciju koja se odnosi na izdana ovlaštenja.

E. Stručnost i iskustvo drugih inženjera za ispitivanja u letu

Razina iskustva i osposobljavanja drugih inženjera za ispitivanja u letu prisutnih u zrakoplovu razmjerna je zadacima koji su im dodijeljeni kao članovima letačke posade te je u skladu s operativnim priručnikom za probne letove, ako je primjenjivo.

Organizacija odgovarajućem inženjeru za ispitivanja u letu mora staviti na raspolaganje svu potrebnu evidenciju koja se odnosi na njihove letačke aktivnosti.

*PRILOG II.***Uredba stavljena izvan snage s njezinim uzastopnim izmjenama**

Uredba Komisije (EZ) br. 1702/2003	(SL L 243, 27.9.2003., str. 6.).
Uredba Komisije (EZ) br. 381/2005	(SL L 61, 8.3.2005., str. 3.).
Uredba Komisije (EZ) br. 706/2006	(SL L 122, 9.5.2006., str. 16.).
Uredba Komisije (EZ) br. 335/2007	(SL L 88, 29.3.2007., str. 40.).
Uredba Komisije (EZ) br. 375/2007	(SL L 94, 4.4.2007., str. 3.).
Uredba Komisije (EZ) br. 287/2008	(SL L 087, 29.3.2008., str. 3.).
Uredba Komisije (EZ) br. 1057/2008	(SL L 283, 28.10.2008., str. 30.).
Uredba Komisije (EZ) br. 1194/2009	(SL L 321, 8.12.2009., str. 5.).

PRILOG III.

Korelacijska tablica

Uredba (EZ) br. 1702/2003	Ova Uredba
članak 1. stavak 1.	članak 1. stavak 1.
članak 1. stavak 2.	članak 1. stavak 2. točke (a) do (h)
—	članak 1. stavak 2. točke (i) do (j)
članak 2. stavci 1. i 2.	članak 2. stavci 1. i 2.
članak 2. stavak 3.	—
članak 2.a stavak 1., uvodna rečenica	članak 3. stavak 1., uvodna rečenica
članak 2.a stavak 1., točke (a) i (b)	članak 3. stavak 1., točke (a) i (b)
članak 2.a stavak 1., točke (c) i (d)	—
članak 2.a stavci 2. do 5.	članak 3. stavci 2. do 5.
Članak 2.b	Članak 4.
članak 2.c stavak 1.	Članak 5.
članak 2.c stavci 2. i 3.	—
Članak 2.d	Članak 6.
članak 2.e, prvi stavak	Članak 7.
članak 2.e, drugi stavak	—
članak 3. stavci 1. i 2. i prva rečenica točke 3.	članak 8. stavci 1., 2. i 3.
članak 3. stavak 3. druga rečenica i stavci 4. i 5.	—
članak 3. stavak 6.	—
članak 4. stavci 1. i 2. i prva rečenica točke 3.	članak 9. stavci 1., 2. i 3.
članak 4. stavka 3. druga rečenica i stavci 4., 5. i 6.	—
—	Članak 10.
—	Članak 11.
članak 5. stavak 1.	Članak 12.
članak 5. stavci 2. do 5.	—
Prilog	Prilog I.
—	Prilog II.
—	Prilog III.